

Revideret status for sjældne fugle i Danmark før 1965

JØRGEN STAARUP CHRISTENSEN OG PALLE AMBECH FRÆNDE RASMUSSEN

Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift 109 • nr. 2 • 2015

Udgivet af: Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V

Redaktør: Hans Meltofte

I redaktionen: Sten Asbirk, David Boertmann, Steffen Brøgger-Jensen, Lars Dinesen, Jan Drachmann, Jon Fjeldså & Kaj Kampp

Kort og grafer: Michael Fink Jørgensen, DOF, og forfatterne

Layout: Jørgen S. Christensen og GraphicCo

Sats og tryk: GraphicCo

Oplag: 5300

ISSN 0011-6394

MIX
Papir fra
ansvarlige kilder
FSC® C011323

Forside: Aftenfalk, 2K han, 23. maj 1850, Læsø, imm. hun, 16. maj 1906, Stensmark, Grenå og ad. hun, 19. maj 1917, Hamborg ved Hanstholm, Zoologisk Museum, København. 2K hannen stammer fra Kjærbøllings samling og er første dokumenterede fund fra Danmark. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Titelblad: Dværghejre, 1. august 1957, Knudsmosen og Purpurhejre, 22. maj 1925, Byrum, Læsø, Herning Museum. Foto: Ulf Eschou Møller.

Revideret status for sjældne fugle i Danmark før 1965

JØRGEN STAARUP CHRISTENSEN OG PALLE AMBECH FRÆNDE RASMUSSEN

(With a summary in English: Revised status for rare birds recorded in Denmark before 1965)

Indhold

Indledning	44	Høgeørn <i>Hieraetus fasciatus</i>	67
Artsliste	45	Lille Tårnfalk <i>Falco naumanni</i>	67
Kildemateriale	45	Amerikansk Tårnfalk <i>Falco sparverius</i>	67
Bedømmelse af dokumentation	47	Aftenfalk <i>Falco vespertinus</i>	67
Kommentar til tekst	48	Jagtfalk <i>Falco rusticolus</i>	68
Artsgennemgang	49	Vagtel <i>Coturnix coturnix</i>	69
Islom <i>Gavia immer</i>	49	Lille Rørvagtel <i>Porzana parva</i>	70
Hvidnæbbet Lom <i>Gavia adamsii</i>	49	Dværgrørvagtel <i>Porzana pusilla</i>	70
Nordisk Lappedykker <i>Podiceps auritus</i>	50	Engsnarre <i>Crex crex</i>	70
Malmemuk <i>Fulmarus glacialis</i>	51	Lille Sultanhøne <i>Porphyrala alleni</i>	71
Storskråpe <i>Puffinus gravis</i>	51	Jomfrutrane <i>Anthropoides virgo</i>	71
Sodfarvet Skråpe <i>Puffinus griseus</i>	51	Dværgtrappe <i>Tetrax tetrax</i>	71
Almindelig Skråpe <i>Puffinus puffinus</i>	52	Østlig Kravetrappe <i>Chlamydotis macqueenii</i>	71
Balearskråpe <i>Puffinus mauretanicus</i>	52	Stortrappe <i>Otis tarda</i>	72
Lille Stormsvalde <i>Hydrobates pelagicus</i>	52	Stylteløber <i>Himantopus himantopus</i>	72
Stor Stormsvalde <i>Oceanodroma leucorhoa</i>	52	Triel <i>Burhinus oedicephalus</i>	72
Lille/Stor Stormsvalde <i>Hydrobates pelagicus/Oceanodroma leucorhoa</i>	53	Ørkenløber <i>Cursorius cursor</i>	73
Topskarv <i>Leucocarbo aristotelis</i>	53	Rødvinget Braksvale <i>Glareola pratincola</i>	73
Amerikansk Rørdrum <i>Botaurus lentiginosus</i>	54	Sortvinget Braksvale <i>Glareola nordmannii</i>	73
Dværghejre <i>Ixobrychus minutus</i>	54	Braksvale sp. <i>Glareola sp.</i>	74
Nathejre <i>Nycticorax nycticorax</i>	55	Pomeransfugl <i>Charadrius morinellus</i>	74
Tophejre <i>Ardeola ralloides</i>	55	Steppevibe <i>Vanellus gregarius</i>	75
Kohejre <i>Bubulcus ibis</i>	56	Stribet Ryle <i>Calidris melanotos</i>	75
Silkehejre <i>Egretta garzetta</i>	56	Prærieløber <i>Tryngites subruficollis</i>	75
Sølvhejre <i>Ardea alba</i>	56	Tredækker <i>Gallinago media</i>	75
Purpurhejre <i>Ardea purpurea</i>	56	Langnæbbet Sneppeklire <i>Limnodromus scolopaceus</i>	76
Sort Stork <i>Ciconia nigra</i>	56	Bartramsklire <i>Bartramia longicauda</i>	76
Sort Ibis <i>Plegadis falcinellus</i>	57	Terekklire <i>Xenus cinereus</i>	76
Skestork <i>Platalea leucorodia</i>	57	Lille Gulben <i>Tringa flavipes</i>	76
Tundrasædgås <i>Anser fabalis serrirostris</i>	58	Thorshane <i>Phalaropus fulicarius</i>	76
Grønlandsk Blisgås <i>Anser albifrons flavirostris</i>	58	Mellemkjoventer <i>Stercorarius pomarinus</i>	77
Dværggås <i>Anser erythropus</i>	58	Lille Kjoventer <i>Stercorarius longicaudus</i>	78
Rødhalsset Gås <i>Branta ruficollis</i>	59	Storkjoventer <i>Stercorarius skua</i>	78
Rustand <i>Tadorna ferruginea</i>	60	Ismåge <i>Pagophila eburnea</i>	79
Knarand <i>Anas strepera</i>	60	Sabinemåge <i>Xema sabini</i>	79
Blåvinget And <i>Anas discors</i>	61	Rosenmåge <i>Rhodostethia rosea</i>	79
Rødhovedet And <i>Netta rufina</i>	61	Sorthovedet Måge <i>Larus melanocephalus</i>	79
Halsbåndstroland <i>Aythya collaris</i>	62	Kaspisk Måge <i>Larus cachinnans</i>	79
Hvidøjet And <i>Aythya nyroca</i>	62	Hvidvinget Måge <i>Larus glaucoides</i>	80
Kongeederfugl <i>Somateria spectabilis</i>	62	Polarlomvie <i>Uria lomvia</i>	80
Stellersand <i>Polysticta stelleri</i>	63	Søkonge <i>Alle alle</i>	80
Sort Glente <i>Milvus migrans</i>	63	Lunde <i>Fratercula arctica</i>	81
Ådselgrib <i>Neophron percnopterus</i>	64	Steppehøne <i>Syrnhaptes paradoxus</i>	82
Gåsegrib <i>Gyps fulvus</i>	64	Turteldue <i>Streptopelia turtur</i>	83
Slangeørn <i>Circus gallicus</i>	64	Østlig Turteldue <i>Streptopelia orientalis</i>	83
Steppehøg <i>Circus macrourus</i>	64	Skadegøg <i>Clamator glandarius</i>	83
Russisk Duehøg <i>Accipiter gentilis buteoides</i>	64	Gulnæbbet Gøg <i>Coccyzus americanus</i>	84
Steppevåge <i>Buteo buteo vulpinus</i>	65	Dværghornugle <i>Otus scops</i>	84
Ørnevåge <i>Buteo rufinus</i>	65	Stor Hornugle <i>Bubo bubo</i>	84
Stor Skrigeørn <i>Aquila clanga</i>	65	Sneugle <i>Bubo scandiacus</i>	84
Lille Skrigeørn <i>Aquila pomarina</i>	66	Høgeugle <i>Surnia ulula</i>	85
Stor/Lille Skrigeørn <i>Aquila clanga/pomarina</i>	66	Spurveugle <i>Glaucidium passerinum</i>	86
Kongeørn <i>Aquila chrysaetos</i>	66	Perleugle <i>Aegolius funereus</i>	86
Kejserørn <i>Aquila heliaca</i>	67	Gråsejler <i>Apus pallidus</i>	87
		Alpesejler <i>Apus melba</i>	87

Biæder <i>Merops apiaster</i>	87	Nilgås <i>Alopochen aegyptiaca</i>	101
Ellekrage <i>Coracias garrulus</i>	87	Rustand <i>Tadorna ferruginea</i>	101
Hærfugl <i>Upupa epops</i>	88	Brudeand <i>Aix sponsa</i>	102
Mellemflagspætte <i>Dendrocopos medius</i>	89	Mandarinand <i>Aix galericulata</i>	102
Lille Flagspætte <i>Dendrocopos minor</i>	90	Peposacaand <i>Netta peposaca</i>	102
Tretået Spætte <i>Picoides tridactylus</i>	90	Svanegås <i>Anser cygnoides</i>	102
Korttået Lærke <i>Calandrella brachydactyla</i>	90	Caracara (Gribbefalk) <i>Caracara plancus</i>	102
Rødrygget Svale <i>Cecropis daurica</i>	91	Vagtel <i>Coturnix coturnix</i>	102
Storpiber <i>Anthus richardi</i>	91	Grouse <i>Lagopus lagopus scotica</i>	102
Gulhovedet Vipstjert <i>Motacilla flava flavissima</i>	91	Tjur <i>Tetrao urogallus</i>	102
Sortrygget Vipstjert <i>Motacilla alba yarrellii</i>	91	Stenhøne <i>Alectoris graeca</i>	102
Alpejernspurv <i>Prunella collaris</i>	92	Sultanhøne <i>Porphyrio porphyrio</i>	102
Sydlig Nattergal <i>Luscinia megarhynchos</i>	92	Stor Hornugle <i>Bubo bubo</i>	102
Sydlig Blåhals <i>Luscinia svecica cyanecula</i>	92	Brunirisk <i>Carduelis sinica</i>	102
Sortstrubet Bynkefugl <i>Saxicola torquatus</i>	93	Arter og racer tidligere anerkendt som forekommende	
Sibirisk Bynkefugl <i>Saxicola maurus</i>	93	i Danmark før 1965	102
Grønlandsk Stenpikker <i>Oenanthe oenanthe leucorhoa</i>	93	Lille Skråpe <i>Puffinus baroli</i>	102
Gulddrossel <i>Zoothera dauma</i>	94	Dværgskarv <i>Phalacrocorax pygmeus</i>	102
Brundrossel <i>Turdus eunomus</i>	94	Sushkins Gås <i>Anser fabalis neglectus</i>	103
Sortstrubet Drossel <i>Turdus atrogularis</i>	94	Munkegrib <i>Aegypius monachus</i>	103
Stribet Græshoppesanger <i>Locustella lanceolata</i>	94	Sibirisk Spurvehøg <i>Accipiter nisus nisosimilis</i>	103
Flodsanger <i>Locustella fluviatilis</i>	94	Grønlandsk Jagtfalk <i>Falco rusticolus candicans</i>	103
Savisanger <i>Locustella luscinioides</i>	95	Tjur <i>Tetrao urogallus</i>	103
Stor Græshoppesanger <i>Locustella fasciolata</i>	95	Stor Sorthovedet Måge <i>Larus ichthyæus</i>	103
Vandsanger <i>Acrocephalus paludicola</i>	95	Rosenterne <i>Terna dougallii</i>	103
Lundsanger <i>Phylloscopus trochiloides</i>	95	Hvidvinget Terne <i>Chlidonias leucopterus</i>	103
Hvidbrynet Løvsanger <i>Phylloscopus inornatus</i>	96	Arktisk Lomvie <i>Uria aalge hyperborea</i>	103
Rødtoppet Fuglekonge <i>Regulus ignicapilla</i>	96	Gråspætte <i>Picus canus</i>	103
Brun Fluesnapper <i>Muscicapa dauurica</i>	96	Kalanderlærke <i>Melanocorypha calandra</i>	103
Hvidhalset Fluesnapper <i>Ficedula albicollis</i>	96	Sibirisk Gærdesanger <i>Sylvia curruca blythi</i>	103
Skægmejse <i>Panurus biarmicus</i>	97	Tamarisksanger <i>Acrocephalus melanopogon</i>	104
Korttået Træløber <i>Certhia brachydactyla</i>	97	Azurmejse <i>Cyanistes cyanus</i>	104
Pungmejse <i>Remiz pendulinus</i>	97	Halsbåndsallike <i>Corvus monedula soemmerringii</i>	104
Rosenbrystet Tornskade <i>Lanius minor</i>	97	Usikre og fejlagtige angivelser i kildematerialet	104
Rødhovedet Tornskade <i>Lanius senator</i>	97	Vandrealbatros <i>Diomedea exulans</i>	104
Rosenstær <i>Pastor roseus</i>	97	Hvid Pelikan <i>Pelecanus onocrotalus</i>	104
Gulirisk <i>Serinus serinus</i>	98	Amerikansk Skarveand <i>Oxyura jamaicensis</i>	104
Hvidsiskan <i>Carduelis hornemanni</i>	99	Slagfalk <i>Falco cherrug</i>	104
Hvidvinget Korsnæb <i>Loxia leucoptera</i>	99	Damklire <i>Tringa stagnatilis</i>	104
Stor Korsnæb <i>Loxia pytyopsittacus</i>	99	Bairdsryle <i>Calidris bairdii</i>	104
Karmindompap <i>Carpodacus erythrinus</i>	100	Sporevibe <i>Vanellus spinosus</i>	104
Krognæb <i>Pinicola enucleator</i>	100	Tyndnæbbet Spove <i>Numenius tenuirostris</i>	104
Pileværling <i>Emberiza rustica</i>	101	Slagugle <i>Strix uralensis</i>	104
Mulige undslupne fangenskabsfugle (Kategori D)	101	Dværgflagspætte <i>Picoides pubescens</i>	104
Stor Flamingo <i>Phoenicopterus roseus</i>	101	Tundrapiber <i>Anthus gustavi</i>	104
Rødhalsset Gås <i>Branta ruficollis</i>	101	Sorthovedet Vipstjert <i>Motacilla flava feldegg</i>	104
Snegås <i>Chen caerulensis</i>	101	Blå Hyttesanger <i>Sialia sialia</i>	104
Knarand <i>Anas strepera</i>	101	Lavskrige <i>Perisoreus infaustus</i>	104
Gulhovedet Trupial <i>Xanthocephalus xanthocephalus</i>	101	Fyrremejse <i>Parus montanus</i>	104
Sandsynlige eller sikre undslupne/udsatte		Klippeværling <i>Emberiza cia</i>	105
fangenskabsfugle (Kategori E)	101	Gærdeværling <i>Emberiza cirrus</i>	105
Hellig Ibis <i>Threskiornis aethiopicus</i>	101	Sibirisk Rørsurv <i>Emberiza pallasi</i>	105
Sortsvane <i>Cygnus atratus</i>	101	Konklusion	105
Dværggås <i>Anser erythropus</i>	101	Summary	105
Indisk Gås <i>Anser indicus</i>	101	Referencer	107

Magasinerne på Zoologisk Museum, København, indeholder mere end 100 000 skind fra hele verden og har været en uvurderlig kilde i forbindelse med undersøgelsen. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Indledning

Der mangler i dag en gennemskuelig oversigt over enkeltforekomster af sjældnere fugle i Danmark fra perioden før 1965, dvs. før etablering af Sjældenhedsudvalget (SU) i Dansk Ornitologisk Forening. DOF's hovedbestyrelse nedsatte dog allerede i 1961 et udvalg til vurdering af jagttagelser af sjældnere fugle, men udvalgets arbejde lå først i faste rammer fra og med 1965 (Red. 1965). Seneste systematiske gennemgang af ældre ornitologisk kildemateriale gives af Salomonsen (1963a), som den dag i dag anvendes med henblik på artsstatus før 1965. Problemet er dog, at Salomonsen oftest kun giver en meget summarisk artsstatus (antal fund) for sjældnere fugle, både hvad angår antal anerkendte fund og "refuserede recorder" (forkastede fund). Salomonsens notater og materiale til bogen eksisterer ikke længere på Zoologisk Museum (J. Fjeldså pers. com.), hvorfor det ikke er muligt i dag at rekonstruere, hvilke fund Salomonsen har anerkendt eller forkastet. Selv om Salomonsen (1963a, b) således uden tvivl repræsenterer den hidtil mest omfattende og grundige gennemgang af tidligt ornitologisk kildemateriale for meget sjældne arter, hvor enkeltforekomster er oplyst, er det ofte svært at gennemskue, hvilke kriterier (skøn) der er lagt til grund for anerkendelse eller forkastelse af specifikke fund.

Herudover findes en række fund i såvel litteraturen som skindsamlinger, der tilsyneladende ikke indgår i artsstatus i dag. Vi har derfor foretaget en fornyet gennemgang af ældre ornitologisk kildemateriale og efterfølgende lavet en ensartet bedømmelse af dokumentationen bag de enkelte fund. For at sikre størst mulig gennemskuelighed fremlægges en komplet oversigt over godkendte og forkastede fund af sjældne fugle i Danmark før 1965 i Appendiks 1. Oversigten omfatter således fund, som ikke er godtaget i denne nyvurdering, men som eventuelt ved en senere lejlighed vil kunne underbygges af skind fra samlinger eller anden mere håndfast dokumentation. Vi har tillige ønsket at give senere bearbejdere mulighed for at nå frem til andre konklusioner, end dem der præsenteres her. Det er således målet, at nærværende sammenstilling kan tjene som samlet referencegrundlag for forekomst af sjældne fugle i Danmark før 1965.

Mange har hjulpet med indsamling af materiale, med henvisninger, dokumentation eller på anden måde støttet undersøgelsen. Herfor skylder vi stor tak til Ole Amstrup, Tim Andersen, Stinne Aastrup, Jørgen Ballegaard, Jan Hjort Christensen, Peter Staarup Christensen, Hans Christophersen, Tscherning Clausen, Esben Donnerborg, Joakim Engel, Erik Ehmsen, Inge Bødker

Enghoff, Johannes Erritzøe, Torben Ethelberg, Karsten Felsted, Jon Fjeldså, Knud N. Flensted, Alex Sand Frich, Hein van Grouw, Hans Gønget, Per Schiermacker-Hansen, Poul Lindhard Hansen, Tim Hesselballe Hansen, Palle Jensen, Robert Prys-Jones, Jens Kirkeby, Sebastian Klein, John Kyed, Jørgen Terp Laursen, Grethe Leth-Espensen, Jan T. Lifjeld, Jesper Johannes Madsen, Hans Meltofte, Ulf Eschou Møller, Kenneth Rude Nielsen, Kent Olsen, Klaus Malling Olsen, Troels Eske Ortvad, Bent Bøggild Pedersen, Kjeld T. Pedersen, Knud Pedersen, Andreas Petersen, Jens Ryge Petersen, Tau Rasmussen, Vagn Reitz, Tove Rosendahl, Svend Rønne, Helle Serup, Sune Riis Sørensen og Hanne Wagner.

En særlig stor tak skal dog tilgå Poul Hansen og Thomas Secher Jensen for adgang til samlinger og magasiner på Naturhistorisk Museum i Århus, og ikke mindst adgang til bibliotek, Jan Bolding Kristensen for adgang til og hjælp på Zoologisk Museum i København (magasiner og bibliotek), Henrik Knudsen og Thomas B. G. Berg for adgang til og hjælp i gennemgangen af Naturamas samlinger og magasiner i Svendborg, samt Henning Ettrup for langvarig udlån af litteratur. Til sidst, men ikke mindst, en stor tak til Timme Nyegaard og især Michael Fink Jørgensen for hjælp med udarbejdelse af kort til artiklen.

Artsliste

Undersøgelsen har omfattet alle arter og underarter, som var opført på den første SU-artsliste publiceret i Feltornithologen (Anon. 1965), med tilføjelse af Balearskråpe *Puffinus mauretanicus*, Amerikansk Rørdrum *Botaurus lentiginosus*, Tundrasædgås *Anser fabalis serrirostris*, Grønlandsk Blisgås *Anser albifrons flavirostris*, Halsbåndstrolch *Aythya collaris*, Kejsereørn *Aquila heliaca*, Høgeørn *Hieraetus fasciatus*, Kaspisk Måge *Larus cachinnans*, Gråsejler *Apus pallidus*, Korttået Lærke *Calandrella brachydactyla*, Sibirisk Bynkefugl *Saxicola maurus*, Pungmejsje *Remiz pendulinus* og Pileværling *Emberiza rustica*, da der foreligger dokumenterede fund af disse før 1965. Også Russisk Duehøg *Accipiter gentilis buteoides* er medtaget i undersøgelsen, da der i dag mangler en officiel status for denne underart. Desuden er sneppeklire præciseret til Langnæbbet Snejpeklire *Limnodromus scolopaceus*.

Samlet behandler artiklen forekomster af 196 arter og underarter. Arter/underarter – eller specifikke fund – som er blevet omkategoriseret, enten som udsatte/undsluppet fangenskab eller af usikker oprindelse (såkaldt Kategori D/E), er ikke inkluderet i den systematiske artsgennemgang, men opsummeret bagest i artiklen. Her findes ligeledes afsnit omhandlende arter og underarter, som har været tilføjet den danske liste før 1965, men ikke anerkendes i dag, samt usikre meddelelser om sjældne fugle truffet i Danmark.

Listen dækker det område, der i dag udgør Danmark, dvs. også Nordslesvig mens det var tysk fra 1864 til 1920.

Kildemateriale

Undersøgelsen har omfattet en systematisk gennem-

Skeletdele fra Østlig Kravetrappe, 7. oktober 1892, Emmerlev Mark, Sønderjylland, Zoologisk Museum, København.
Foto: Troels Eske Ortvad.

gang af al ornitologisk litteratur med relevans for sjældne fugle i Danmark fra de tidligste ornitologiske oversigter i Pontoppidan (1763) og Brünnich (1764) til i dag. Alle større offentlige museumssamlinger er gennemgået, og der er indsamlet informationer fra en række private samlinger. En række større herregårde, som tidligere havde store fuglesamlinger, er blevet kontaktet, men stort set alle har i dag bortauktioneret deres fuglesamlinger. Alle katedralskoler er ligeledes blevet kontaktet, men kun Aalborg Katedralskole havde endnu en fuglesamling med katalog tilgængeligt. Der er desuden annonceret i biologilærernes blad Kaskelot og Fugle i Felten (Christensen 2005, 2007) med henblik på indsamling af oplysninger fra landets skolesamlinger og blandt landets feltornitologer, dog kun med et sparsomt resultat til følge. Det er ikke lykkedes at få adgang til samlingen fra Grindsted Zoologiske Museum, som i dag er bortauktioneret, mens Sorø Akademis samling ikke længere skulle indeholde skind af dansk oprindelse jf. meddelelse fra akademiets sekretariat.

Udover landet var og er der den dag i dag mange konservatorer, som ikke havde eller har nogen tilknytning til det ornitologiske miljø, og mange fund er derfor forblevet ukendte for en bredere offentlighed. Derfor er konservatorprotokoller blevet eftersøgt uden held. Kun dele af H. P. Hansens protokol har været tilgængelig for undersøgelsen.

En samlet oversigt over kildemateriale gennemgået i undersøgelsen gives nedenfor. For fuglesamlinger er hovedparten tjekket af os selv. Dog er oplysninger fra visse samlinger modtaget fra lokale ornitologer og/eller kuratorer, som har sendt kataloger, samt fotodokumentation af de sjældneste skind.

Der er blevet noteret oplysninger om knap 8000 fund, hvor alle, så vidt det har været muligt, er blevet

tjekket i original kilde. Dette med henblik på at rette eventuelle misforståelser, fejldateringer og fejlplaceringer, som uundgåeligt findes i litteraturen.

En oversigt over det primære kildemateriale følger her.

Tidsskrifter

Naturhistorisk Tidsskrift

Videnskabelige Meddelelser fra Dansk Naturhistorisk Forening

Ornis

Dansk Jagttidende

Flora & Fauna

Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift

Danske Fugle

Feltornitologen

Faunistiske oversigter (se fulde referencer i listen til sidst)

Pontoppidan 1763: Den danske Atlas (10. kapital: Land- og Vandfugle i Dänemark)

Brünnich 1764: Ornithologia borealis

Müller 1776-89: Zoologiæ danicæ prodromus

Teilman 1823: Forsøg til en Beskrivelse af Danmarks og Islands Fugle

Faber 1824: Ornithologiske Noticer

Kjærbølling 1852: Danmarks Fugle

Collin 1875-77: Skandinaviens Fugle - med supplementer i 1877, 1888, 1895

Hørring 1921-34: Danmarks Fauna 25, 30 & 39

Schiøler 1925-31: Danmarks Fugle, med henblik paa de i Grønland, paa Færøerne, og i Kongeriet Island forekommende arter

Heilmann & Manniche 1928-30: Danmarks Fugle, bind 1-3

Løppenthin 1946: Fortegnelse over Danmarks fugle

Salomonsen 1963a: Systematisk oversigt over Danmarks fugle

Salomonsen 1963b: Systematisk oversigt over Nordens fugle, Bind 7 i Nordens fugle i farver

Løppenthin 1967: Danske ynglefugle i fortid og nutid

Dybbro 1978: Oversigt over Danmarks fugle

Palm 1986-89: Danmarks ynglefugle 1801-99

Olsen 1992: Danmarks fugle – en oversigt

Lokalfaunaer

Herschend 1884: lagttagelser over Danmarks Fuglefauna, men særligt Hensyn til Egnen mellem Horsens og Aarhus

Heiberg 1886: Thylands Fugle

Faber 1887: Morsøes Fugle

Christiansen 1890: Viborg Omegns Fugle

Barford 1892: Sydsjællands Fugle med særligt Hensyn til Vordingborg og Omegn

Baagøe & Fahrenholz 1893: Næstved-egnens Fugle

Faber 1898: Optegnelser om Vejle- og Horsensegnens Fugle-fauna i Aarene 1875-97

Rambusch 1900: Træk af Fuglelivet i Ringkøbing Fjord og Skjernådal. – I Studier over Ringkøbing Fjord

Klinge 1908: Fuglelivet i Randers Fjorddal, i Randers Fjords Naturhistorie

Scholten 1915: Vordingborg-egnens Fugleliv

Lange 1919: Fuglelivet i Ribes Omegn

Seier 1932: Bornholms fugle

Møller 1970: Midtjyllands Fugle

Gensbøl 1973: Bornholms Fugle

Møller 1978: Nordjyllands Fugle

Andersen, Hansen, Jensen & Larsen 1998: Fortegnelse over Fugle i Fyns Amt

Monografer mv.

Skovgaard 1920: Den Sorte Stork, særlig i Danmark

Jespersen 1946: Sjældne danske ynglefugle

Hvass 1947: Sjældne danske fugle

Laursen 2006: Danmarks ugler

Fuglesamlinger

BLM: Blicher Museet (via Stinne Aastrup)

BM: Bornholm Museum

DOC: Dansk Ornithologisk Central fuglesamling, Skjern (via Tove Rosendahl)

ES: Esbjerg Seminarium (via Svend Rønneest)

FØ: Fussingø Naturskole (via Tau Rasmussen)

Herlufsholm Kostskole – har ønsket anonymitet og referencer er derfor undladt

HM: Herning Museum

JE: Johannes Erritzøes privatsamling

JSM: Jagt- og Skovbrugsmuseet

KOP: Karl O. Pedersens samling, Lille Vildmose

KVL: Landbohøjskolen (Kgl. Veterinære Institut via Andreas Petersen og Kenneth Rude Nielsen)

LHS: Ladhoffs samling, Vordingborg (via Per Schiermacker-Hansen)

MM: Marienborg Slot (via Per Schiermacker-Hansen)

NHM: Naturhistorisk Museum, Århus

ONM: Oslo Naturhistoriska Museum (via Jan T. Lifjeld)

PS: Diverse private samlinger

RK: Ribe Kathedralskole

SNR: Stockholm Naturhistorisk Riksmuseum

SZM: Svendborg Zoologiske Museum (Naturama)

SNM: Skagen Naturhistoriske Museum (via Knud Peder-sen)

VAL: Valdemar Slot (via Erik Ehmsen)

VM: Viborg Stifts Museum

ZMC: Zoologisk Museum, København

AaK: Aalborg Kathedralskole (via Kenneth Rude Nielsen)

Diverse kilder

EA: Ella Adelholts brystbenssamling (via Jørgen Ballegaard)

FA Coll.: Franz Arnsts samling (uddrag af katalog via Jens Kirkeby)

HPH: Udskrift fra H. P. Hansens konservatorprotokoller (via Esben Donnerborg)

HS: Herning Seminarium (ægsamling)

NOK: Nordjysk Ornitologisk Kartotek

DOFbasen

Herudover er en lang række henvisninger blevet tjekket i originalkilder, som ikke er blevet systematisk gennemgået fx Isis Onken, Jagt og Fiskeri, Gejrfuglen etc. Flere af de topografiske egnsbeskrivelser udgivet i starten af 1800-tallet er blevet gennemgået (Bynch 1801, Aagard 1802, Schade 1811 etc.), da der ofte findes fuglelister heri. Desuden er British Museum og Berlin Zoologisk Museum blevet kontaktet, men informationer herfra er foreløbig meget sparsomme, og der blev ikke fundet skind af interesse for undersøgelsen. Zoologisk Museums Ringmærkningscentals materiale er kun delvis gennemgået. Oplysninger er arkiveret efter ringnumre, og ikke efter arter, hvorfor det er meget svært at finde specifikke oplysninger om ringmærkede arter, såfremt der ikke er genfund.

Bedømmelse af dokumentation

Dokumentationen for alle nu accepterede arter og underarter er blevet sammenstillet af JSC og konklusionerne udarbejdet i samarbejde med PAFR. For alle nuværende SU-arter har Alex Sand Frich og Tim Hesselballe Hansen fra SU deltaget i udarbejdelse af konklusioner. SU har efterfølgende foretaget en samlet gennemlæsning og godkendelse af konklusionerne.

For alle arter og underarter er følgende kriterier anvendt:

Sikker:

- Fund kan i dag dokumenteres med skind, skeletdele, foto, illustration i troværdig samling/kilde og fra troværdig (sikker) meddeler.

Sandsynlig:

- Fund er oplyst med reference til skind, skeletdele, illustration kontrolleret af troværdig (sikker) meddeler.
- Fund er oplyst med reference til skind fra konservatorprotokol fra troværdig (sikker) konservator.
- Fund (feltobservation) er oplyst med omfattende beskrivelse af fugl af troværdig kilde, som ikke efterlader tvivl om korrekt bestemmelse.

Mulig:

- Fund er oplyst med reference til skind, skeletdele

i samling, men meddeler er ukendt, hvorfor sikker kilde mangler (andenhåndsoplysning).

- Fund er oplyst med reference til skind, skeletdele i samling af troværdig kilde, men der er uenighed om bestemmelse.
- Fund (feltobservation) er oplyst af troværdig kilde, men beskrivelse mangler eller udelukker ikke andre arter.

Usikker:

- Fund er oplyst med reference til skind, skeletdele i samling, men fra usikker meddeler.
- Fund (feltobservation) er oplyst af usikker meddeler og/eller meddeler, som ikke er kendt som erfarne fag- eller feltornitolog.

Udgår:

- Fund fra lokalitet udenfor Danmarks nuværende landegrænser.
- Fund uden sikker proveniens og/eller dansk oprindelse.
- Fund kan i dag dokumenteres med skind eller skeletdele i samling, foto, illustration, men stammer fra usikker samling og/eller meddeler.
- Fund fra farvandene udenfor den danske eksklusive økonomiske zone, som blev introduceret og defineret af SU i forhold til den danske fugleliste i Neergaard *et al.* (2012).

Det er klart, at der ikke kan stilles samme krav til dokumentation i ældre ornitologisk kildemateriale, som der i dag forlanges af dokumentation ved fund af sjældne fugle. Der er valgt en forholdsvis forsigtig linje, så kun sikre/sandsynlige fund som hovedregel er medtaget i opsummeringerne over status før 1965. For visse arter, hvor det samlede forekomstbillede eller andet har talt for det, er der anvendt en mere lempelig linje, hvorved *mulige fund* i et vist omfang er inkluderet. Dette fremgår af teksten i Appendiks 1.

Uanset hvor objektive ovenstående kriterier synes at være, vil det altid være en subjektiv vurdering af hvilke kilder, der kan anses for at være sikre/roværdige, hvorfor der nedenfor redegøres for nogle generelle valg, der er truffet i bearbejdningen af kildematerialet.

Fuglesamlinger

Skind oplyst fra Greve Ahlenfeldt-Laurvig-Billes, Christian Buus' og Franz Arnsts (FA Coll.) samlinger er generelt ikke medtaget, da der findes en række skind af tvivlsom og/eller usikker oprindelse, hvorfor der er tvivl om sikkerheden af samlingernes etiketter. Salomonsen (1963a) har ligeledes forkastet alle oplysninger fra de to førstnævnte samlinger.

Litteratur

Oplysninger fra Teilman (1823) er generelt ikke med-

taget, da denne fremstilling allerede i samtiden blev kraftigt kritiseret (Faber 1824). Fra Kjærbølling (senere Collin) er oplysninger kun medtaget, såfremt det med sikkerhed har kunnet konstateres, at forfatterne selv har kontrolleret skind, eller fund er oplyst fra en anerkendt/sikker kilde. Især Kjærbølling var ikke særlig kritisk med hensyn til andenhåndsoplysninger (Schiøler 1925, Løppenthin 1967). Dette gælder især oplysninger givet af Cand. jur. Benzou, Grenå og Gad, men også Apoteker Steenberg, Helsingør, hvor det ikke har været muligt at efterprøve en eneste oplysning, og hvor et betænkeligt stort antal sjældne fugle er mærket "Helsingør".

P. Skovgaard (1920-24) har vist sig at have flere fejlagtige meddelelser (fejlbestemte fugle i samlinger), hvorfor fund af meget sjældne fugle kun er medtaget, såfremt det har været muligt at kontrollere skind i dag.

Der er desuden set bort fra oplysninger givet af L. Moesgaard, Als, som i sin tid blev dømt for forfalskning (Red. 1936).

Vi har udvist nogen forsigtighed overfor fund (andenhåndsoplysninger) publiceret i årlige oversigter i Videnskabelige Meddelelser (1888-1938), samt de halvårslige observationsoversigter sammenfattet af C. A. Blume i Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift, da fund i enkelte tilfælde har vist sig at være fejlagtige, hvorfor der er lagt vægt på, om oplysningerne stammer fra erfarne fag- eller feltornitologer.

Øvrige generelle valg

Oplysninger af svært bestemmelige arter er kun medtaget, såfremt fund via skind eller skeletdele har kunnet efterkontrolleres (især skrigeørne).

Feltobservationer er generelt kun medtaget, såfremt en sikker beskrivelse af fugl/fund er publiceret og/eller fund er behandlet af SU. For visse arter, hvor det samlede forekomstbillede har talt herfor, er der dog lagt en mere lempelig linje. Dette fremgår af teksten i Appendiks 1.

Det skal dog fremhæves, at langt den overvejende del af de tidlige kilder har vist sig at have meget stor troværdighed (sikkerhed).

Kommentar til tekst

Det primære formål med undersøgelsen har været at skabe fuld gennemsigtighed for alle kendte fund og betretninger om sjældne fugle før 1965, samt efterfølgende bedømme dokumentationen efter et sæt ensartede kriterier. Undersøgelsens egentlige formål er således opfyldt med publicering af Appendiks 1.

I nærværende tekst gives en oversigt over den reviderede status, hvor dispositionen i store træk følger formaterne fra tidligere systematiske oversigter (Salomonsen 1963a, Dybbro 1978, Olsen 1992).

Følgende kategorisering er anvendt for arternes status som danske fugle:

Hyppighed

1-3 fund: Tilfældig gæst

4-10 fund: Meget sjælden gæst

10-100 fund: Sjælden gæst

Mere end 100 fund: Fåttalig/hyppig gæst

Regelmæssighed

Sporadisk: Forekommer ikke indenfor hver 10 årsperiode

Uregelmæssig: Truffet hvert årti, men langt fra årlig

Regelmæssig: Truffet næsten hvert år

Desuden gives kommentarer til den tidligere angivne status i Salomonsen (1963a) samt andre relevante kilder.

For alle arter og underarter, hvor der foreligger 10 sikre/sandsynlige fund (tilfældige/meget sjældne gæster) medtages disse i hovedteksten, mens der for øvrige arter og underarter henvises til Appendiks 1. Artsrækkefølgen følger Voous' system, da denne stadig anvendes i Dansk Ornithologisk Forenings publikationer. Sidst i artiklen bringes en sammenstilling af fund af fugle af usikker oprindelse sammen med tvivlsomme meddelelser om sjældne fugle.

I teksten angiver tal i parenteser antal individer (fund), mens antal fund og individer er skrevet helt ud i de tilfælde, hvor et eller flere fund omfatter flere individer.

Størrelserne på prikkerne i alle Danmarkskortene er ligefremt proportionale med antallet af individer/unglepar, hvorfor kun udvalgte værdier vises i signaturforklaringen.

Pomeransfugle i Zoologisk Museums magasiner, København.
Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Artsgennemgang

Islom, ad., skudt, august 1912, Ålbæk Bugt, Zoologisk Museum, København. På skindet er oplyst 3. september, men i Hørring (1915) er dato oplyst som august. Ofte gælder datering på skind dato for indlevering til konservator, hvorfor oplysninger fra skriftligt kildemateriale er valgt ved divergerende dateringer. Desuden et fænologisk usædvanligt fund og antageligt oversommerende individ.

Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Islom *Gavia immer*

Sjældnen, uregelmæssig træk- og vintergæst i danske farvande med flest fund oktober til december, samt igen fra april til juni. Tilfældig sommergæst. Hyppigst langs Nordjyllands kyster, Vestkysten samt i Kattegat. Tilfældig gæst i øvrige farvande mod syd til Lillebælt, Storebælt og i Østersøen (Fig. 1).

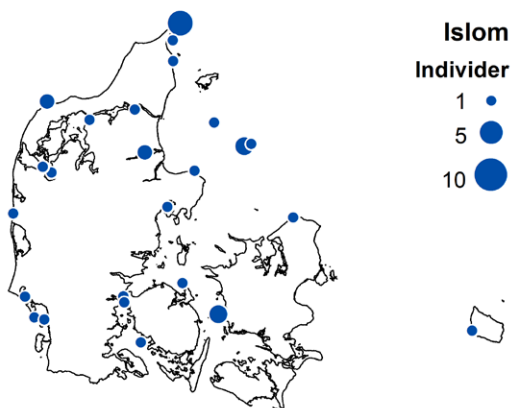

Fig. 1. Forekomst af Islom (n = 36).
Occurrence of Great Northern Loon *Gavia immer*.

Første sikre forekomst er fra november 1880 ved Aalborg (ES, Skovgaard 1920-24). Fundene fordeler sig jævnt i hele perioden (Fig. 2), og arten er truffet spredt i

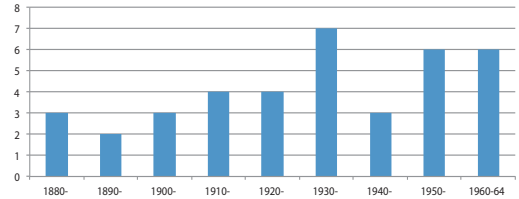

Fig. 2. Årsfordeling for Islom (n = 38).
Monthly records of Great Northern Loon *Gavia immer*.

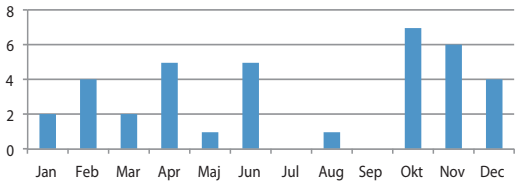

Fig. 3. Månedsfordeling for Islom (n = 36).
Monthly records of Great Northern Loon *Gavia immer*.

danske farvande, dog med flest fund i Nordjylland (16), hvoraf seks fra Skagen og fire fra Limfjorden. Desuden er fire fugle truffet ved Anholt (Fig. 1).

Kulmination falder i efteråret (især oktober) og igen forår med flere sene fund (juni). Desuden et usædvanligt augustfund, som antages at gælde en oversommerende fugl (Fig. 3).

I forhold til Salomonsen (1963a) har vi lagt en mere forsigtig linje, hvor hovedparten af alle ældre angivelser (før 1900) er forkastet, da flere gælder indlandsfund, og en række fund utvivlsomt skyldes forveksling med Sortstrubet Lom *Gavia arctica*. Desuden anerkendes større trækforekomst i september/oktober 1954 (18 iagttaget) og 1955 (22 iagttaget) ved Blåvands Huk (Jenkins & Nisbet 1955, Nisbet 1956) ikke længere, da forekomst falder udenfor det i dag kendte forekomstmønster i danske farvande.

Ny status før 1965 er 38 fund af 38 fugle.

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii*

Tilfældig gæst før 1940; herefter en sjælden, men uregelmæssig gæst i danske farvande.

Der foreligger kun to fund før 1940, hhv. 10. juni 1888, Frederikssund (ZMC, Hørring 1926), og november 1909, Anholt (PS), mens senere fund fordeler sig med tre fund 1940-49, tre fund 1950-59 og fem fund af seks fugle 1960-64. Om dette er udtryk for reel øget hyppighed i danske farvande efter 1940 er usikkert, da materialet er meget lille. Der er primært fund fra Kattegat mod nord til Skagen (Fig. 4). Der er en forholdsvis jævn månedsfordeling fra oktober til april, dog to sommerfund (juni og juli), som ikke er reelle sommerfund, men dødfundne fugle, som havde ligget i længere tid.

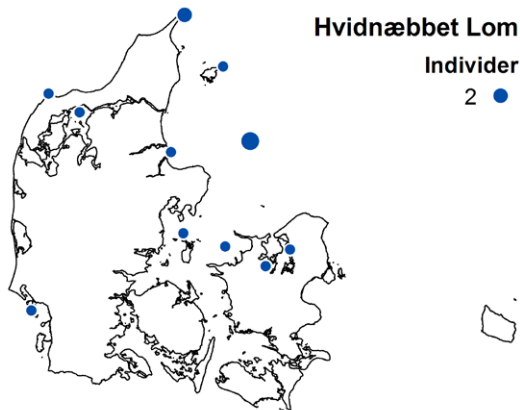

Fig. 4. Forekomst af Hvidnæbbet Lom (n = 14).
Occurrence of Yellow-billed Loon *Gavia adamsii*.

Salomonsen (1963a) omtaler ni fund af 11 fugle, herunder en feltobservation fra 1940 (Madsen 1940), som ikke længere anerkendes.

Ny status før 1965 er 13 fund af 14 fugle.

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus*

Sjælden, uregelmæssig træk- og vintergæst samt tilfældig sommergæst. Truffet i alle landsdele, men hyppigst i østdanske farvande. Fåtalig ynglefugl indtil 1850'erne, herefter tilfældig ynglefugl.

Før 1850 ynglede arten sparsomt i Nordvestjylland med ynglefund i Vorning Sø og Nors Sø, Nebel Sø samt Hund Sø på Mors, hvor seneste daterede fund fra yngleperioden er fra Thy 1856 (ZMC, Steenstrup 1840, Kjærbølling 1852, Collin 1875-77). Arten blev forgæves eftersøgt i Thy 1869-79 (Heiberg 1886), hvorfor den danske ynglestamme må antages at være uddød i løbet af 1850'erne. Herefter tilfældig ynglefugl med et enkelt ynglefund ved Glombak, Vejlerne i 1934 (Christiansen 1938, Kjeldsen 2008).

Forekomsterne efter 1860 er forholdsvis jævnt fordelt med en svag stigning frem mod 1940 (Fig. 6), som muligvis hænger sammen med artens fremgang og spredning i Sverige fra starten af 1900-tallet (Lundell 2002). Herefter kraftigt fald i forekomsterne muligvis som følge af bestandsnedgang efter de hårde vintre i 1940'erne. Eksempelvis fandtes en række dødfundne fugle vinteren 1939-40 ved Sjælland og Bornholm (Johnsen 1940, Willadsen 1940). Forekomstbillede i øvrigt ligner det i dag kendte mønster med geografisk tyngdepunkt øst for Storebælt (Fig. 5). Fundene er jævnt fordelt fra oktober til maj, og som i dag var arten en sjælden sommergæst med kun tre fund juni-juli.

Salomonsen (1963a) angiver i store træk samme forekomstbillede; dog har vi præciseret et antal fund og

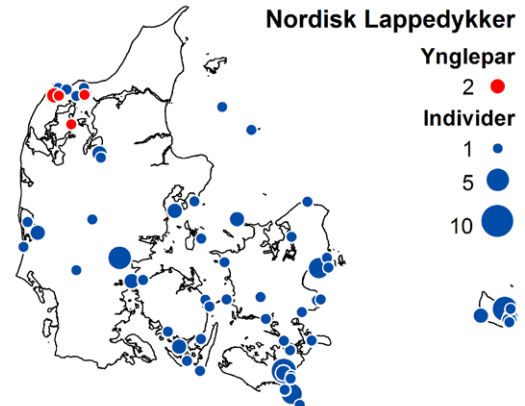

Fig. 5. Forekomst af Nordisk Lappedykker (n = 90).
Occurrence of Horned Grebe *Podiceps auritus*.

tilføjet ynglefremkomsten fra 1934.

Samlet status er min. 80 fund af 92 fugle efter 1860.

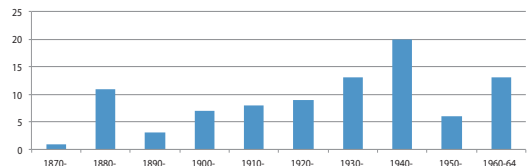

Fig. 6. Årsfordeling for Nordisk Lappedykker 1877-1964 (n = 91).
Records of Horned Grebe *Podiceps auritus* 1877-1963.

Skind af Nordisk Lappedykker i Zoologisk Museums magasiner, København. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Mallemuk *Fulmarus glacialis*

En sjælden, og efter 1910 regelmæssig trækgæst, primært mellem august og november, især langs Vestkysten mod nord til Skagen (Fig. 7). Efter 1950 registreret mere hyppigt, formentlig som følge af øget ornitologisk

aktivitet, samt undtagelsesvis masseforekomster (dødfundne fugle) 1959 og 1962.

Første sikre fund er en dødfundet fugl juli 1881 ved Holmsland Klit (Winge 1891). Fra 1890-1910 endnu en meget sjælden gæst med kun 2-5 fund pr. 10 års-periode, herefter mere regelmæssig med typisk 12-15 fund pr. 10 års-periode. Samlet foreligger 66 fund indtil 1950, hvor alle fund gælder skudte eller dødfundne fugle. Fra denne periode skal ni indlandsfund bemærkes (Fig. 7 og 8). Herefter markant fremgang dels som følge af stigende ornitologisk aktivitet (havfugle-tællinger), men især som følge af 166 dødfundne fugle i februar-august 1959 langs Vestkysten, hvoraf 127 i marts (EA, Joensen 1961). Igen invasionsagtig forekomst i februar-juli 1962 med 133 fugle (heraf 67 fundet døde; Fig. 9), især i indre farvande ved Anholt og langs Kattegatkysterne af Østjylland, Fyn og Nordsjælland (Hermansen 1962, Rosendahl 1963 m.fl.). Uden for invasioner kulminerede forekomsten fra august til november.

Salomonsen (1963a) angiver Mallekukken som fåtallig gæst og undtagelsesvis stormdrevet til indre farvande og indlandet, samt undtagelsesvis masseforekomst i 1959, men har ikke medtaget invasionen i 1962. Salomonsen medtager tidlige fund fra Flensborg og Møn før 1850 (Kjærbølling 1852), som er forkastet i dag.

Ny status før 1965 er 176 fund/beretninger om min. 440 fugle.

Storskråpe *Puffinus gravis*

Tilfældig gæst med et fund af en han skudt 5. januar 1926, Lillebælt ved Fredericia, "ovre under den fynske Kyst" (Hørring 1926).

Et tidligere godkendt fund fra Kattegat 1954 har vist sig at gælde en fugl fanget på krog ud for Kullen i Sverige december 1953 (Hvass 1947, Ortvad *et al.* 2015). Fundet er publiceret som svensk fund (Cederroth 1996) og udgår fra den danske liste. Salomonsen (1963a) omtaler desuden fund fra Skagerrak 1949 (angivet som usikker), men forekomsten er kun sparsomt beskrevet (Gullick 1949) og desuden uden for Danmarks eksklusive økonomiske zone og kan således ikke anerkendes.

Sodfarvet Skråpe *Puffinus griseus*

Status:

- 1920, primo november, fanget på fiskekrog, Kattegat, 10 sømil vest for Kullen (ZMC, Hørring 1921)
- 1932, 3. februar, fundet død, Enø, Karrebæksminde Bugt (foto, Linnet 1935)
- 1952, primo januar, 2 iagtt. (heraf 1 skudt), Lillebælt mellem Als og Lyø (EA, Groth 1952)
- 1952, oktober, 1 skudt, Endelave (NHM, Dyck *et al.* 1970)
- 1955, 9. december, juv. hun skudt, Jungshoved, Præstø (EA)
- 1959, medio december, 1 iagtt., Åbenrå Fjord (Groth 1960)
- 1959, 22. december, juv. hun skudt, Lillebælt mellem Als og Lyø (SZM, Groth 1960)
- 1963, 20. oktober, juv. hun skudt, Julsgrund nordøst for Køge Bugt (ZMC)

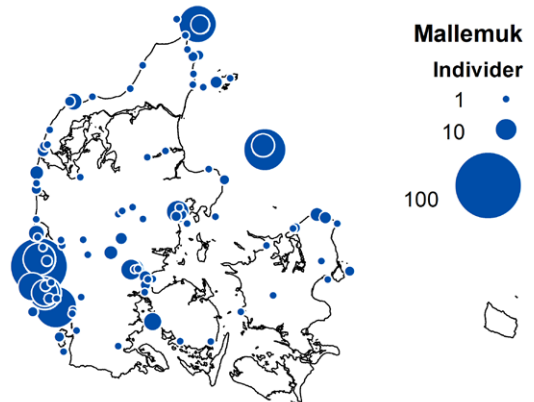

Fig. 7. Forekomst af Mallekuk (n = 440).
Occurrence of Northern Fulmar *Fulmarus glacialis*.

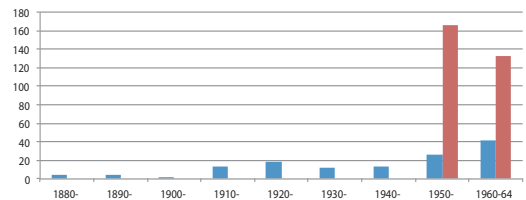

Fig. 8. Årsfordeling for Mallekuk 1881-1964 (n = 440). Blå søjler angiver forekomst i 'almindelige' år, mens røde søjler er invasioner i 1959 og 1962.

Records of Northern Fulmar *Fulmarus glacialis* 1881-1964. Blue columns indicate occurrence in ordinary years; red columns invasions in 1959 and 1962.

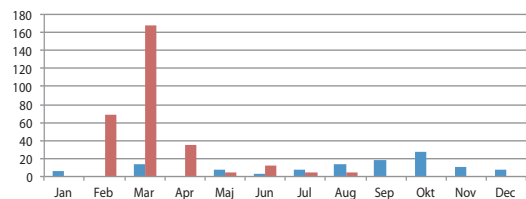

Fig. 9. Månedsfordeling for Mallekuk (n = 432). Blå søjler angiver forekomst i 'almindelige' år, mens røde søjler er invasioner i 1959 og 1962.

Monthly records of Northern Fulmar *Fulmarus glacialis*. Blue columns indicate occurrence in 'normal' years; red columns invasions in 1959 and 1962.

Tilfældig gæst før 1950; herefter en meget sjælden træk- og vintergæst i indre farvande. Fænologisk falder fund før 1965 fra oktober til februar; således er fem ud af otte fund fra vintermånederne. Se desuden Rasmussen (1985) for behandling af forekomst af Sodfarvet Skråpe i danske farvande.

Salomonsen (1963a) angiver fem fund, herunder en feltobservation fra Blåvand 1954 (Jenkins & Nisbet 1955) angivet som usikker. Dette fund medtages heller ikke i denne opsummering.

Ny status før 1965 er otte fund af ni fugle.

Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus*

Status:

- 1867, uden dato, 1 skudt, Møn (Collin 1895)
- 1879, 7. september, 1 død, Vejle Fjord (ZMC, Hørring 1926)
- 1916, juni, 3 skudt, Lillebælt (Hørring 1921, Windeballe 1924)
- 1916, 18. juli, 1 skudt, Lillebælt (HM, Hørring 1918, 1920)
- 1919, 9. oktober, 1 skudt, Lillebælt (ES, Skovgaard 1920-24)
- 1942, 28. juni, 1 fundet død, Spodsbjerg ved Hundested (foto, Munch-Petersen 1942)

Meget sjælden, sporadisk gæst med otte fund af otte fugle, primært truffet i de indre farvande, især Lillebælt med fem fund.

Invasionsagtig forekomst i sommeren 1916 (4 fund), hvor fund fra juni 1916 regnes som tre fund, da det antages, at disse er skudt på forskellige datoer. Trods få fund er kulmination ikke ulig forekomstbillede i dag med flest i juni-juli. Salomonsen (1963a) angiver 10 fund med flest ved Vestkysten (ref. Nisbet), men også fund fra Hundested, Vejle, Møn, Lillebælt (flere) og Flensborg Fjord. Fund fra Vestkysten (Nisbet 1956, Bruun 1962 m.fl.) og Flensborg Fjord (Collin 1875-77) anerkendes ikke længere. Desuden er tre fund under genbehandling af SU.

Ny status før 1965 otte fund af otte fugle.

Balearskråpe *Puffinus mauretanicus*

Tilfældig gæst med et fund af en hun skudt 3. september 1910, Vigsø Bugt ud for Febbersted Strand, Thy (ZMC, Schiøler 1926).

Fuglen blev oprindeligt publiceret i Helms (1914) og senere i Hørring (1926) som Almindelig Skråpe. Skind blev senere ombestemt og publiceret som Middelhavskråpe *Puffinus puffinus mauretanicus* (Schiøler 1926).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Lille Stormsvalpe *Hydrobates pelagicus*

Sjælden, uregelmæssig træk- og vintergæst i danske farvande fra august til december, flest fund i november,

samt tilfældig gæst forår og sommer. Hyppigst langs Vestkysten, men også i de indre farvande og i flere tilfælde stormdrevet til indlandet.

Første fund er fra ca. 1820, dødfunden, Ribe-egnen (Endrupholmske samling via Kjærbølling 1852). Regelmæssig men sjælden træk- og vintergæst efter 1880, hvor fyrfaldne fugle dominerer materiale 1880-1919 (Fig. 10). En forholdsvis stor andel (36 %) er fra de indre farvande og indlandsfund (Fig. 12). Forekomst kulminerede oktober-december med tydelig top i november (52 %). Desuden usædvanlige fund fra december-februar og marts (et fund; Fig. 11).

Salomonsen (1963a) angiver omtrent samme forekomstbillede og ca. 50 fund. Der er desuden set bort fra fund fra 1963, som er under genbehandling af SU.

Ny status før 1965 er 69 fund af 73 fugle, heraf 22 fugle indsamlet ved danske fyr i mellem 1886 og 1934.

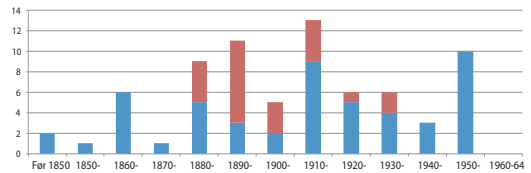

Fig. 10. Årsfordeling for Lille Stormsvalpe ca. 1820-1959 (n = 73). Rød angiver fyrfaldne fugle.

Records of European Storm-petrel *Hydrobates pelagicus* 1820-1959. Red color indicates birds killed at lighthouses.

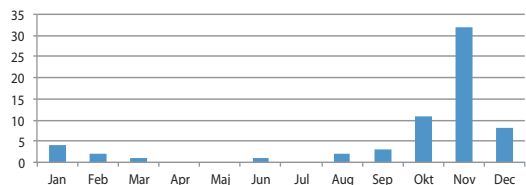

Fig. 11. Månedsfordeling for Lille Stormsvalpe (n = 64).

Monthly records of European Storm-petrel *Hydrobates pelagicus*.

Stor Stormsvalpe *Oceanodroma leucorhoa*

Fåtallig, men regelmæssig træk- og vintergæst, primært fra september til januar ved Vestkysten og i Kattegat; lejlighedsvis også i Bælthavet, samt fjorde og sunde og stormdrevet til indlandet (Fig. 15).

Første fund er en fugl indsamlet 25. november 1848, Kalvebod Strand (ZMC, Kjærbølling 1852). Først registreret regelmæssigt i danske farvande efter 1885 og næsten årlig gæst med 1-3 fugle pr. år som følge af den systematiske indsamling af fyrfaldne fugle. Største år var 1887 med syv fugle, 1920 med 10 fugle og 1921 med seks fugle (Fig. 13). Flest fund (10) fra Schultz Grund Fyrskib i Kattegat.

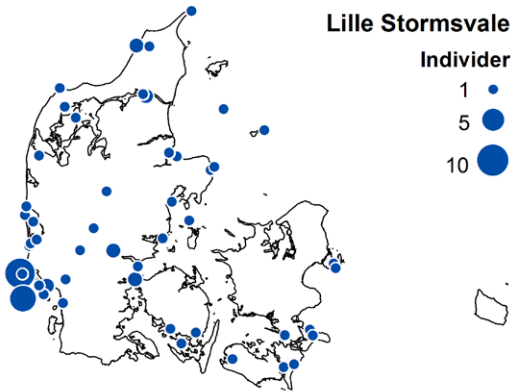

Fig. 12. Forekomst af Lille Stormsvaler (n = 69).
Occurrence of European Storm-petrel *Hydrobates pelagicus*.

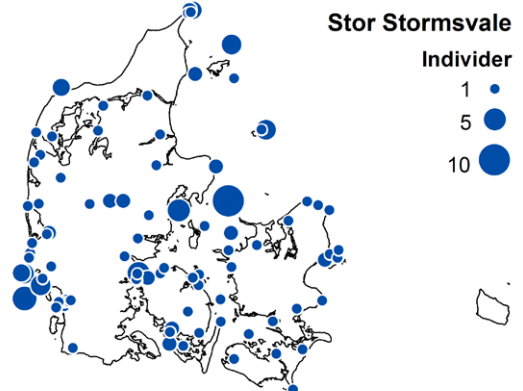

Fig. 15. Forekomst af Stor Stormsvaler (n = 147).
Occurrence of Leach's Storm-petrel *Oceanodroma leucorhoa*.

Forekomsterne kulminerede mellem oktober og december (Fig. 14), og bemærkelsesværdigt at vinterforekomster (dec.-jan.) udgør knap 30 % af de samlede forekomster. Desuden skal fænologisk usædvanlige fund medio februar (2), marts (1) og april (2) bemærkes.

Salomonsen (1963a) angiver omtrent samme forekomstbillede og ca. 80 fund.

Ny status før 1965 er 143 fund af 149 fugle, heraf er 51 fugle (35 %) blevet indsamlet ved danske fyr mellem 1885 og 1959.

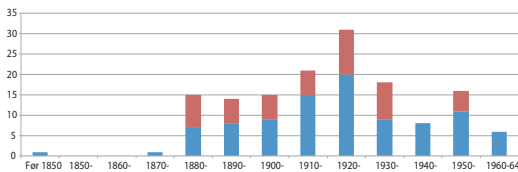

Fig. 13. Årsfordeling af Stor Stormsvaler 1848-1963 (n = 146). Rød angiver fyrfaldne fugle.
Records of Leach's Storm-petrel *Oceanodroma leucorhoa* 1848-1963. Red indicates birds killed at lighthouses.

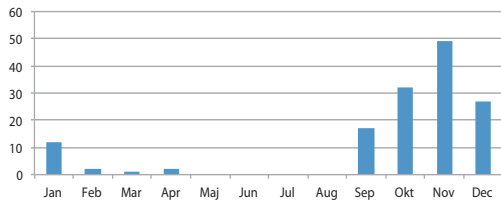

Fig. 14. Månedsfordeling af Stor Stormsvaler (n = 142).
Monthly records of Leach's Storm-petrel *Oceanodroma leucorhoa*.

gælder feltobservationer, som er publiceret uden nærmere beskrivelse og/eller under genbehandling af SU.

Topskarv *Leucocarbo aristotelis*

Sjældnen og uregelmæssig gæst ved Vest- og Nordjyllands kyster. Hyppigst efterår (september-oktober) og vinter (december-februar), samt meget sjældnen gæst forår og sommer. Meget sjældnen gæst i de indre farvande samt i indlandet.

Første danske fund er en juv. skudt ca. 1870 ved Knudshoved, Storebælt (ZMC). En mindre 'opblomstring' blev registreret mellem 1908 og 1935 med 27 fund (Fig. 17), hvor største år var 1920 (4) og 1921 (3). I samme periode seks bemærkelsesværdige indlandsfund ved Brørup (2), Grindsted, Videbæk og Herning (2). Desuden skal en række fund i og omkring Ringkøbing Fjord og Limfjorden bemærkes, samt fund fra Avernakø, Gjerrild Nordstrand, Vejrnø ved Samsø, Kalveboderne og Storebælt (Fig. 16). Der er fund fra alle måneder på nær april-maj (Fig. 18).

Lille/Stor Stormsvaler *Hydrobates pelagicus/Oceanodroma leucorhoa*

Ialt 19 fund af 39 fugle godtaget som stormsvaler sp. Alle

Store Stormsvaler i Zoologisk Museums magasiner, København. Størstedelen gælder fyrfaldne fugle.
Foto: Jørgen Staarup Christensen.

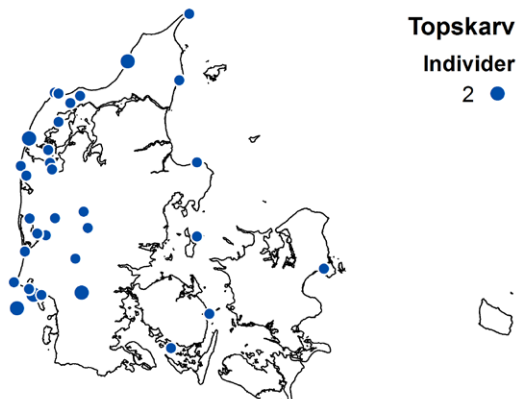

Fig. 16. Forekomst af Topskarv ($n = 39$).
Occurrence of European Shag *Leucocarbo aristotelis*.

Salomonsen (1963a) angiver arten som fåtalrig, men rimeligvis regelmæssig langs Vestkysten, samt fra Kalvøderne, Avernakø og tre indlandsfund. Oplysninger om fund fra Christiansø (Helms 1936) er forkastet både af Salomonsen og i denne undersøgelse. Salomonsen angiver 27 fund, heraf 21 fund fra Vestkysten.

Den fornyede gennemgang af kildemateriale har givet 38 fund af 38 fugle før 1965, hvor en enkelt fugl blev registreret på to lokaliteter.

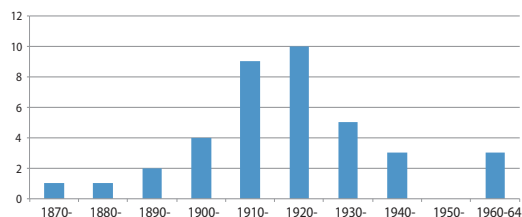

Fig. 17. Årsfordeling for Topskarv 1870-1964 ($n = 38$).
Records of European Shag *Leucocarbo aristotelis* 1870-1964.

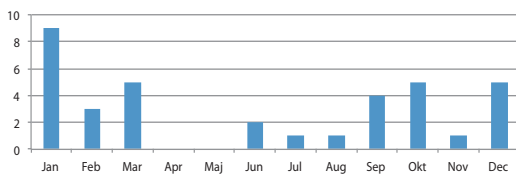

Fig. 18. Månedsfordeling for Topskarv ($n = 37$).
Monthly records of European Shag *Leucocarbo aristotelis*.

Amerikansk Rørdrum *Botaurus lentiginosus*

Tilfældig gæst med et fund af en adult dræbt ca. 10. november 1961, Fanø. Fuglen sad fast i isen og blev dræbt af hund. Fundet er publiceret med foto af skind i Novrup (1963). Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Dværghejre *Ixobrychus minutus*

Sjælden og uregelmæssig gæst i Danmark før 1965 i Sydvest- og Vestjylland samt ved Limfjorden. Meget sjældent/tilfældig gæst i øvrige landsdele (Fig. 19). Arten er truffet fra april til november med tydelig kulmination august-september (Fig. 20).

Første fund er fra ca. 1820, en død, Ribe-egnen (Endrupholmske samling via Kjærbølling 1852). Dværghejren var tidligere en hyppigere gæst i Danmark, hvor der endnu indtil 1970'erne fandtes mindre ynglebestande i Holland og Tyskland (Hagemeier & Blair 1997). Fundene falder primært i to perioder med 13 fund af 14 fugle 1857-1907 og 18 fund 1930-64, hvor fund i første periode domineres af adulte fugle forår/sommer, mens anden periode har en klar overvægt af juvenile (1K) fugle fra august til oktober (ungfugle-spredningstræk; Fig. 20 og 21). Der mangler desuden præcis datering af syv fund, hvoraf tre er oplyst som 'efterår'. Salomonsen (1963a) forklarede svingninger i forekomsten med klimasvingninger (varmepårer).

Der er ikke fundet sikker dokumentation for yngel, men fire fund ved Ribe i yngletiden 1878-82 samt to adulte og to 1K indsamlet ved Ringkøbing Fjord efterår 1936 kunne tyde på yngel.

Salomonsen (1963a) angiver 30 fund, mens Olsen (1992) angiver 24 fund før 1965. Vi har lagt en mere forsigtig linje i forhold til tidlige fund (Kjærbøllings noter i Collin 1875-77), og ingen feltobservationer er godtaget, da alle mangler sikker beskrivelse. Omvendt har vi fremskaffet en række nye fund især fra perioden 1930-59, der nu har 18 fund mod tidligere kun ni fund 1930-55 (Salomonsen 1963a) og tre fund 1930-59 (Olsen 1992).

Ny status før 1965 er 33 fund af 34 fugle.

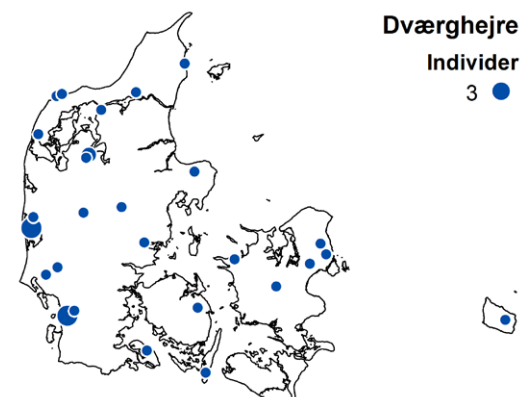

Fig. 19. Forekomst af Dværghejre ($n = 34$).
Occurrence of Little Bittern *Ixobrychus minutus*.

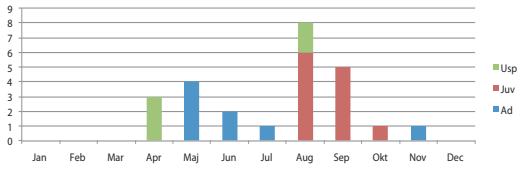

Fig. 20. Månedss- og aldersfordeling for Dværghejre (n = 26).
Monthly records of Little Bittern *Ixobrychus minutus*.

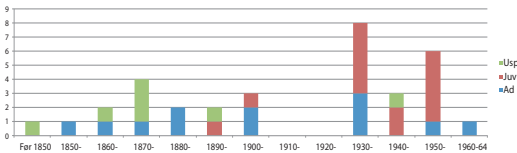

Fig. 21. Års- og aldersfordeling for Dværghejre ca. 1820-1964 (n = 33).

Records of Little Bittern *Ixobrychus minutus* 1820-1964.

Dværghejre, ad. han, 7. maj 1882, Bjørnekær, Ribe, Zoologisk Museum, København. Foto: Joakim Engel.

Nathejre *Nycticorax nycticorax*

Status:

1. Ca. 1895, sommer, ad. han, Rødby Fjord, Lolland (ZMC, Saxtorph 1917)
2. 1923, 25. november, juv. hun skudt, Fiskebæk ved Furesø (ZMC, Scheel 1924)
3. 1925, 1. august, ad. skudt, Skanderborg Sø (NHM, Knudsen 1925)
4. 1959, 7. maj, ad. hun skudt, Grænge Mose, Lolland (Hansen 1962)

Meget sjælden gæst.

Salomonsen (1963a) forkastede ældre oplysninger om fund ved Ribe 1821 og 1874 (Teilmann 1823, Collin 1877), Bavelse Sø 1855 (Scheel 1925), som ligeledes er forkastet i denne undersøgelse. Desuden er en senere publiceret feltobservation fra Kruså 1959 (Jørgensen 1964), som mangler sikker dokumentation, forkastet. Endvidere findes nogle ældre angivelser af skind i danske samlinger, som er uden sikker dansk oprindelse.

Status før 1965 er uændret fire fund af fire fugle.

Tophejre *Ardeola ralloides*

Status:

1. 1885, oktober, imm. skudt, Nissum Fjord (ZMC, Winge 1906)
2. 1889, maj, ad. skudt, Rudbøl Kog (ZMC, Collin 1895)

Tilfældig gæst.

Status er uændret i forhold til Salomonsen (1963a), og i lighed hermed forkastes to ældre angivelser fra Jylland 1850 (Kjærbølling 1852) og Thy 1867 (Heiberg 1886), samt en angivelse fra Ribe 1885 (sandsynligvis misforståelse omkring fund nr. 1; Collin 1895) og Vejle 1891 fra usikker samling (FA Coll.).

Status før 1965 er uændret med to fund af to fugle.

Nathejre, juv. hun, 25. november 1923, Furesøen, Zoologisk Museum, København. Foto: Joakim Engel.

Tophejre, imm., oktober 1885, Nissum Fjord, Zoologisk Museum, København. Foto: Joakim Engel.

Kohejre *Bubulcus ibis*

Status:

1. 1900, uden dato, ad. død, Jylland (SZM)
2. 1903, 26. oktober, hun skudt, Selbjerg Vejle (VM, Scheel 1925)
3. 1934, 25. oktober, ad. hun skudt, Brakker ved Egtved (NHM, Knudsen 1936b)
4. 1934, 8. november, juv. hun skudt, Skjern Enge (HM, Hørring 1935)

Meget sjælden gæst, hvor status i forhold til Salomonsen (1963a) er ændret med nyt førstefund fra Danmark (skind på SZM mærket Jylland, 1900). Lokalitet for fund fra 1903 er ændret fra Bygholm Vejle til Selbjerg Vejle jf. originale kildeangivelser og etiket på skind.

I lighed med Salomonsen (1963a) forkastes fund uden sikker dansk oprindelse (Helms 1923), en andenhåndsoplysning om fund fra Bornholm 1960 (Sillehoved 1961), samt en nyere angivelse fra Bygholm Vejle 1962 (Møller 1978). Ny status før 1965 er fire fund af fire fugle.

Silkehejre *Egretta garzetta*

Status:

1. 1952, 29. august-10. september, 1 iagtt., Saltbækvig (foto, Christiansen 1953)
2. 1961, 10.-17. maj, 1 iagtt., Vigelsø, Odense Fjord (Anon. 1961, Juul 1961)
3. 1964, 15. juni + 27. juni, 6. juli + 18. juli, 1 iagtt., Bygholm Vejle (Dyck *et al.* 1970)

Tilfældig gæst.

I forhold til Salomonsen (1963a) er fundet fra 1964 tilføjet (via Dyck *et al.* 1970). Status før 1965 er uændret med tre fund af tre fugle.

Sølvhejre *Ardea alba*

Status:

1. 1952, 13. december, juv. han skudt, Salten Langsø (NHM, Christensen 1954)
2. 1953, 27. april-2. maj, 1 iagtt., Værnengene (Brandt & Lund 1953)

Tilfældig gæst.

Lokalitet for første danske fund er i Salomonsen (1963a) angivet som Løndal ved Bryrup, men fuglen er nedlagt ved Salten Å ved indløb til Salten Langsø af skytten på Løndal Gods (Christensen 1954).

Status før 1965 er uændret to fund af to fugle.

Purpurhejre *Ardea purpurea*

Status:

1. 1889, 11. november, juv. skudt, Sennels øst for Thisted (ZMC, Winge 1891)

2. Ca. 1890, efterår, juv. skudt, Rampes Mølle, Frijsenborg (ZMC, Collin 1895)
3. 1898, efterår, juv. hun skudt, Viuf ved Kolding (NHM, Scheel 1925)
4. 1917, 7. oktober, ad. hun skudt, Nørre Nebel Enge (HM, Hørring 1917)
5. 1925, 22. maj, ad. hun skudt, Byrum på Læsø (HM, Hørring 1928)
6. 1943, 24. maj, ad. hun skudt, Avedøre (ZMC, Salomonsen 1943)

Meget sjælden gæst.

I forhold til Salomonsen (1963a) er to fund forkastet, da det tidligere førstegangsfund fra Danmark (Kølbj 1889 i Lange 1955) har vist sig at bero på en misforståelse, mens et fund fra Møgeltønder 1947 (Gregersen 1947) mangler sikker beskrivelse.

Ny status før 1965 er seks fund af seks fugle.

Sort Stork *Ciconia nigra*

Tidligere en fåtallig, lokalt hyppig, yngletrækfugl (ultimo marts/primo april – ultimo august/primo september, tilfældig i oktober og november). Uddød 1951, herefter en sjælden trækfugl.

Omkring 1860 var den danske ynglebestand på mellem 102 og 135 par, og arten fandtes ynglende i alle bøgeskovsegne i landet (Fig. 22). Arten forsvandt som ynglefugl på Fyn omkring 1850 og på Sjælland 1888, herefter overvejende øst for israndslinjen i Jylland – fra Åbenrå i syd til Hjørring og Frederikshavn i nord. Bestanden aftog gradvis, formentlig som følge af dræning, intensivere skovdrift og forstyrrelser, da reden ofte var lavtsiddende og dermed særlig udsat.

Omkring århundredeskiftet endnu ca. 70 par og 1920 ca. 20 par, som faldt til 2-7 par i 1929. Arten ynglede sandsynligvis ved Havnø og Visborggård skove endnu i starten af 1930'erne, men efter 1930 er der kun sikre ynglefund i Rold Skov, i 1938 3 par, 1939-41 1 par (herefter kun yngleforsøg i 1943), Dronninglund Storskov 1939 1 par, samt Tofte Skov, hvor arten ynglede 1929-51 med 1 par, herefter uddød (Fig. 23). I Møller (1978) oplyses 1953 som sidste år for yngel i Tofte Skov, men dette beror på en misforståelse. Fra 1952-64 en sjælden gæst med kun 13 fund af 16 fugle.

Der er i kildematerialet uenighed om bestandsstørrelsen. Salomonsen (1963a) omtaler en bestand på ca. 150 par. Dette bestandstal omtales i Kjær (1943b) og stammer tilbage fra Skovgaard (1920). Imidlertid var Løppenthin (1967) skeptisk og fremførte, at de ca. 150 par i Skovgaard var en opgørelse over alle kendte redesteder efter midten af 1800-tallet, og at alle reder ikke var beboet samtidig. Løppenthin (1967) mente, at bestanden indtil ca. 1880 var på ca. 50 par, faldende til

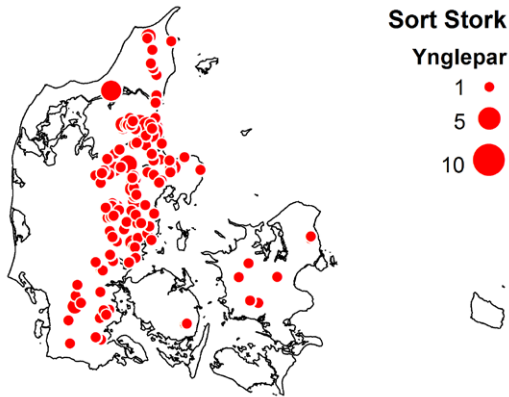

Fig. 22. Sort Stork. Maks. antal ynglepar pr. lokalitet.
Max. numbers of breeding pairs of Black Stork *Ciconia nigra* recorded per site.

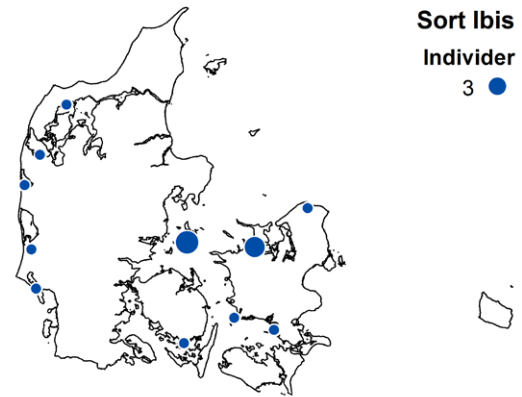

Fig. 24. Forekomst af Sort Ibis (n = 18).
Occurrence of Glossy Ibis *Plegadis falcinellus*.

ca. 25 par ved århundredskiftet og 10 par i 1920. I kilde-materialet er der oplysninger om yngel fra i alt 130 lokaliteter, hvor flere lokaliteter havde flere ynglepar. Den største yngleplads var Rold Skov-komplekset. Arten blev fundet ynglende i alle delskove, men ikke samtidigt. En forsigtig vurdering er min. 8 par indtil 1880, men der kan muligvis have været 10-15 par (Løppenthin 1967, Møller 1978). Øvrige store ynglepladser var omkring Havnø og Visborggård skove nord for Mariager Fjord med 7-8 par indtil 1903, Oksholm Skov ved Ulvedybet 2-4 par i 1859, Fussingø skove 1872-75 3 par og Haderslev omegn 1877 3 par. Se Appendiks 2 for detaljeret oversigt over ynglepladser og regional forekomst 1800-1929.

Selvom par flyttede rundt mellem forskellige reder og lokaliteter, tyder materialet på, at arten generelt var meget stedfast, hvorfor den oprindelige ynglebestand (ca. 1860) anslåes til 102-135 par.

Se Nyegaard *et al.* (2014) for mulige nyere yngleforekomster.

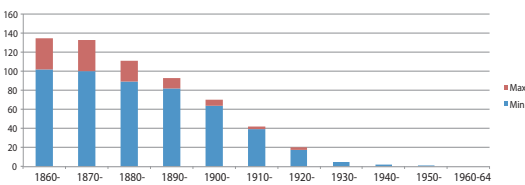

Fig. 23. Udvikling i antal ynglepar af Sort Stork 1860-1951.
Development in numbers of breeding pairs of Black Stork *Ciconia nigra* 1860-1951.

Sort Ibis *Plegadis falcinellus*

En meget sjælden, sporadisk gæst september-december. Undtagelsesvis større optræden i 1908 (3) og 1929 (6). Arten er truffet spredt i det meste af landet med flest fund på Sjælland og i Vestjylland.

Første fund er en skudt 21. september 1882, Aggersø Enghave, Næstved (Anon. 1885). Fund fordeler sig med 1880-89 (2), 1890-99 (0), 1900-09 (2 fund af 4 fugle), 1910-19 (1), 1920-29 (3 fund af 7 fugle), 1930-39 (1), 1940-49 (2) – herefter ingen. Hovedparten af alle fund gælder enkeltindivider, men 1908 tre fugle ved Lammefjorden (Winge 1910) og 1929 fem fugle på Samsø (Knudsen 1929). Flest fund på Sjælland (fem fund) og Vestjylland (tre fund; Fig. 24). Alle fund er fra september-december med tydelig kulmination i oktober.

I forhold til Salomonsen (1963a) er fund fra Fanø 1901 (Skovgaard 1916), Holbæk 1912 (Saxtorph 1917) og Ryå 1926 (Hørring 1928) forkastet, da originalkilde og/eller sikker kilde mangler, mens tre fund er tilføjet med Skarø 1939 (SZM, Kristensen *et al.* 2008), Søborg Sø 1940 (Rasmussen 1997) og Lammefjorden 1949 (JSM).

Ny status før 1965 er 12 fund af 18 fugle.

Skkestork *Platalea leucorodia*

Fåtalig og uregelmæssig yngletrækfugl i Vest- og Nordjylland. Tilfældig gæst forår og sommer i alle øvrige landsdele.

Ynglefund er registreret ved Klægbanken 1900 (min. 1 par; Täning 1936) og 1919 2-4 par (Olsen 1924), samt Vejlerne (primært Selbjerg Vejle og Arup Vejle) 1928 3 par, 1929 min. 1-2 par, 1942 2 par, 1943 min. 4-6 par, 1948 1 par, 1949 3 par, 1963 6-7 par og 1964 5 par (Holstein 1928, 1932, Kjær 1943a, Rosendahl 1972, Kortegaard 1973). Arten ynglende formentlig regelmæssigt i Vejlerne 1921-29 (Kjær 1943a), samt muligvis 1957 (Læssøe 1960) og 1961-62 (Rosendahl 1972 m.fl.). Desuden et muligt yngleforsøg ved Nissum Fjord i 1948, hvor arten blev set regelmæssigt mellem 1948 og 1956 (Peteresen & Jensen 1956).

Angivelser om yngel ved Skjern Å-dalen og Als Odde,

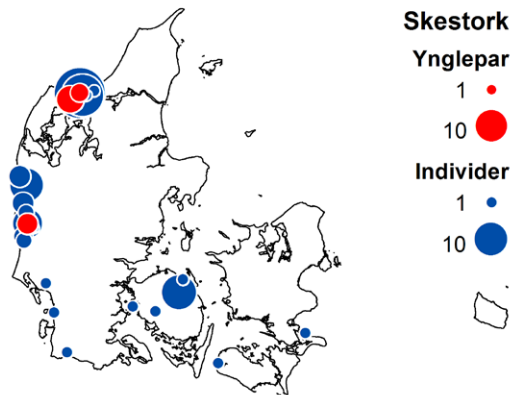

Fig. 25. Forekomst af Skkestork. Røde prikker angiver maks. antal ynglepar pr. lokalitet, mens blå prikker angiver enkeltfund. Occurrence of Eurasian Spoonbill *Platalea leucorodia*. Red circles indicate max. numbers of breeding pairs per site; blue circles are ordinary records.

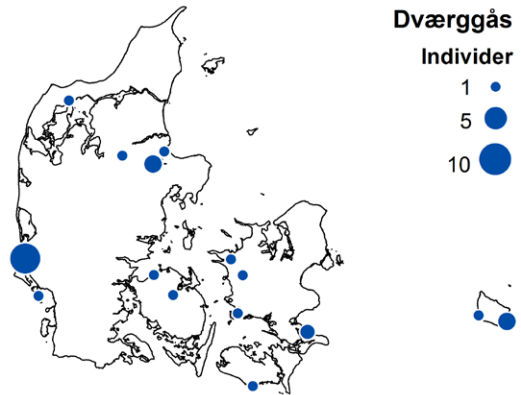

Fig. 26. Forekomst af Dværggås (n = 29). Occurrence of Lesser White-fronted Goose *Anser erythropus*.

Mariager Fjord mellem 1910 og 1920 (Tåning 1936) har ikke kunnet dokumenteres.

Første fund er et udateret skind fra Jylland før 1850 (Kjærbølling 1852), og før 1900 endnu meget sjælden med kun syv fund. Udenfor Nord-, Vest- og Sydvestjylland blev Skkestorken kun truffet otte gange, med Sønderjylland (1), Fyn (4 fund af 12 fugle), Sjælland (1), Møn (1) og Lolland (1; Fig. 25).

Status er stort set uændret i forhold til Salomonsen (1963a), dog er yngleforekomsterne i Vejlerne præciseret, samt et fund fra Sønderjylland tilføjet.

Der findes en lang række gengangere i materiale, herunder tilbagevendende ynglefugle, hvorfor præcis status ikke er opgjort.

Sædgås *Anser fabalis* med karakterer svarende til Tundrasædgås *Anser fabalis serrirostris*

Tilfældig gæst med et fund af en juv. hun skudt 2. december 1948, Mariager Fjord (ZMC, Salomonsen 1963a).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Blisgås *Anser albifrons* med karakterer svarende til Grønlandsk Blisgås *Anser albifrons flavirostris*

Tilfældig gæst med et fund før 1965 af en adult skudt 15. oktober 1952, Færgelandsgården, Nakskov (Rasmussen 1997). Fuglen var ringmærket 22. juli 1949 i Sarqaq dalen i Vestgrønland, men fundet blev først forelagt SU i 1996 og er derfor ikke omtalt i Salomonsen (1963a).

Dværggås *Anser erythropus*

Sjælden, muligvis regelmæssig trækfugl indtil 1940'erne, herefter en meget sjælden trækfugl om efteråret (september-oktober) og igen forår (marts-maj)

samt tilfældig vintergæst (Fig. 28). Geografisk spredt forekomst med flest fund fra Sydvestjylland, Østjylland og Bornholm.

Første fund er en adult skudt 15. oktober 1825, Ulvshale, Møn (Kjærbølling 1852). Arten blev registreret regelmæssigt mellem 1911 og 1942 og truffet i alle landsdele på nær Sydøstjylland og Sønderjylland (Fig. 26). Flest fund fra Filsø (9), Randers Fjord (4) og Bornholm (4).

Den skandinaviske bestand blev i 1930'erne anslået til ca. 10000 fugle, men gik herefter kraftigt tilbage

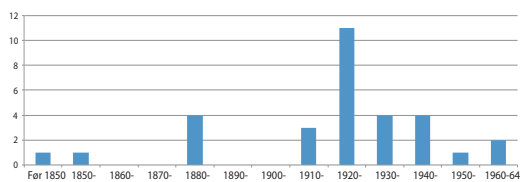

Fig. 27. Årsfordeling for Dværggås 1825-1962 (n = 31). Records of Lesser White-fronted Goose *Anser erythropus* 1825-1962.

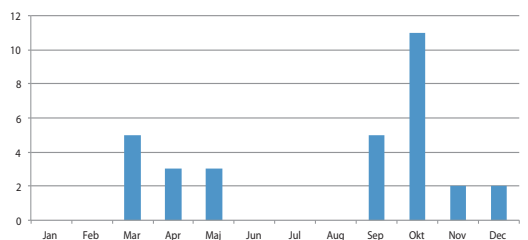

Fig. 28. Månedsfordeling for Dværggås (n = 31). Monthly records of Lesser White-fronted Goose *Anser erythropus*.

Rødhalsed Gås, han, 25. september 1862, Kalvebod Strand og Dværggås, juv. han, 9. oktober 1880, Randers Fjord. Begge fugle stammer fra Apoteker Alfred Benzons samling og er i dag på Zoologisk Museum, København. Foto: Jørgen Staurup Christensen.

blandt andet som følge af efterstræbelse på ynglepladserne (Svensson *et al.* 1999).

Dværggåsen var muligvis en sjælden, men regelmæssig trækgæst indtil 1940'erne, da arten rimeligvis kan have været overset i flokke af rastende gæs (Fig. 27).

Salomonsen (1963a) angiver 29 fund med reference til Blume (1951a). Et fund fra Ueterslev Mose og Gentofte Sø fra 1938-39 er overført til Kategori E, da fuglen blev beskrevet som tam. Bestemmelse af Dværggås, især juvenile fugle, kan være ganske vanskelig, hvorfor flere feltobservationer publiceret uden sikker beskrivelse er forkastet.

Ny status før 1965 er 25 fund af 31 fugle.

Rødhalsed Gås *Branta ruficollis*

Status:

1. 1855, medio oktober - 24. oktober, han (nedlagt 24. oktober), Orø, Isefjorden (Fischer 1863)
2. 1862, 25. september, han fanget, Kalvebod Strand (ZMC, Hørring 1919, Schiøler 1925)
3. 1894, 11. november, han skudt, Venning Mark ved

Randers (SZM, Anon. 1894c)

4. 1928, november, ad. skudt, Bodilsker, Bornholm (BM, Larsen 1952a)
5. 1934, september, 2 iagtt., Korsør (Hørring 1936)
6. 1954, 30. april, 1 iagtt., Tipperne (Lind 1956)
7. 1954, 22.-23. oktober, 1 iagtt., Tipperne (Lind 1956)

Meget sjælden, sporadisk trækgæst om efteråret fra september til november og tilfældig gæst om foråret. Geografisk meget spredt forekomst, dog flest fund fra Tipperne (2).

Første fund (Orø 1855) var en fugl, som slog sig ned blandt tamgæs ved en gård på Orø medio oktober 1855 og blev nedlagt 24. oktober samme år (Fischer 1863).

Status er uændret i forhold til Salomonsen (1963a). Dog var et fund fra Tipperne juli 1943 (Lind 1956) muligvis en undsluppet fangenskabsfugl (kategori D) og således ikke medtaget i opsummering. Ny status før 1965 er syv fund af otte fugle.

Rustand *Tadorna ferruginea*

Status:

- 1866, 1. september, 1 fundet død, Fåborg (Scheel 1925)
- 1893, 26. juni, 10 iagtt. (heraf 1 ad. skudt), Stensby Skov sydøst for Vordingborg (Winge 1894)
- 1909, 19. marts, han skudt, Øster Vedsted (ES, Skovgaard 1920-24)
- 1914, 29. juni, 1 skudt, Limfjorden (VM, Saxtorph 1917)
- 1914, 7. juli, ad. han skudt, Gøttrup, Limfjorden (ZMC, Hørring 1916)
- 1935, 10. november, hun skudt, Odense Fjord (SZM)
- 1937, 20. august, ad. han skudt, Hadsund (DOC)
- 1952, 30. august, ad. han skudt, Udbyhøj ved Randers Fjord (NHM, Dyck *et al.* 1970)
- 1960, 25. juni, ad. hun iagtt., Bygholm Vejle (Blume 1962)
- 1964, uden dato, han skudt, Sydjylland (SZM)

Meget sjælden og sporadisk trækfugl, primært mellem juni og september med flest fund i Limfjordsegnene. Undtagelsesvis flokvis optræden (juni).

Fund fra marts, maj og november gælder antageligt fugle undsluppet fra fangenskab, dog kun beviseligt i et tilfælde med en han med engelsk ring skudt 3. maj 1938 ved Nissum Fjord (Westerskov 1942), som er overført til Kategori E. Invasionsagtig optræden kendes fra 1892 med fund fra England og Island (Cramp & Simmons 1977). Tilsyneladende har der også været større optræden i Nordeuropa i 1893.

I forhold til Salomonsen (1963a) er fire fund tilføjet (1935, 1937, 1952 og 1964). Hvorvidt alle øvrige fund gælder spontane fugle er usikkert.

Ny status før 1965 er 10 fund af 19 fugle.

Rustand, ad., 26. juni 1893, Stensby Skov ved Vordingborg, Zoologisk Museum, København. Fuglen skudt ud af flok på 10 fugle. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Knarand *Anas strepera*

Meget sjælden trækfugl indtil starten af 1940'erne; herefter stærkt stigende antal og regelmæssig, fåtallig trækfugl, navnlig i det sydøstlige Danmark, men stadig en meget sjælden gæst i øvrige landsdele. Meget sjælden sommergæst samt tilfældig vintergæst. Tilfældig ynglefugl (1952).

Arten omtales som dansk af Pontoppidan (1763), men uden oplysning om konkrete fund, og denne status må anses for at være særdeles tvivlsom. Første sikre fund er fire skudt 6.-26. september 1898, Bøtø (ZMC, JSM, Sodberg 1904). Før 1950 kulminerede forekomsterne om efteråret (august-september), hvilket formentlig er et resultat af spredningstræk fra nærliggende bestande, mens forekomsterne efter 1950 kulminerede om foråret (april-maj) formentlig som følge af ekspansion i yngleudbredelse fra syd (Fig. 30). Klar overvægt af fund i øst- og sydøstlige Danmark (Fig. 31), og eneste sikre ynglefund før 1965 er fra Nakskov Indrefjord 1952 (Løpenthin 1967).

Salomonsen (1963a) angiver fire fund 1870-1920 og tre fund 1921-41, samt regelmæssig siden 1943 med 16 fund 1942-50 og 21 fund 1951-60, i alt 44 fund. I lighed med Salomonsen har vi lagt en forsigtig linje, således at kun kønsbestemte fund er medtaget, hvilket i sammenligning med Salomonsen betyder otte fund før 1942, 25 fund 1942-50 og 37 fund 1951-64 (Fig. 29).

Ny status før 1965 er 72 fund af min. 109 fugle.

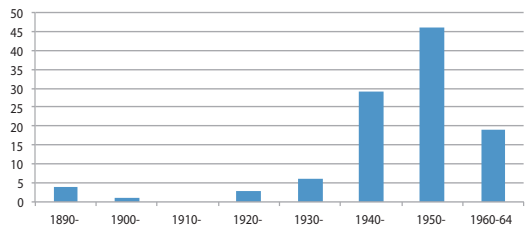

Fig. 29. Årsfordeling for Knarand 1898-1964 (n = 109). Records of Gadwall *Anas strepera* 1898-1964.

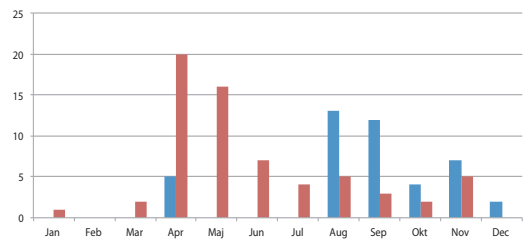

Fig. 30. Månedsfordeling for Knarand (n = 109). Blå søjler angiver månedlig forekomst før 1950, røde søjler månedlig forekomst efter 1950. Monthly records of Gadwall *Anas strepera*. Blue columns indicate monthly occurrence before 1950; red columns after 1950.

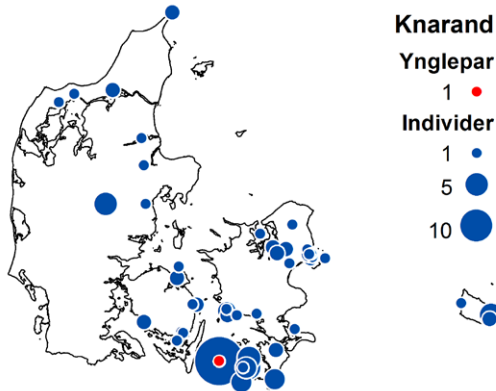

Fig. 31. Forekomst af Knarand (n = 109).
Occurrence of Gadwall *Anas strepera*.

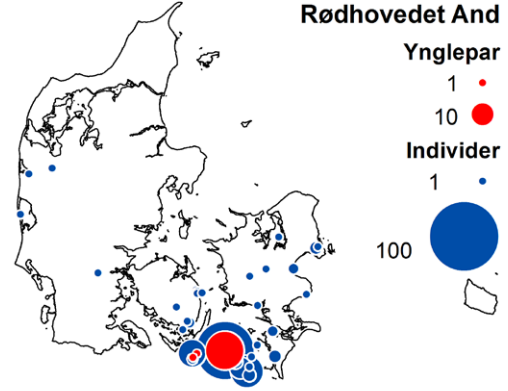

Fig. 32. Forekomst af Rødhovedet And. Røde prikker angiver maks. antal ynglepar pr. lokalitet; blå prikker er enkeltfund.
Occurrence of Red-crested Pochard *Netta rufina*. Red circles indicate max. numbers of breeding pairs per site.

Blåvinget And *Anas discors*

Tilfældig gæst med et fund af en adult han skudt medio april 1886, Sæby (ZMC, Collin 1888). Salomonsen (1963a) angiver, at fuglen muligvis var undsluppet fra fangenskab. Nordamerikanske andefugle forekommer næsten årligt i Danmark, hvorfor forekomst er anerkendt som spontan.

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Rødhovedet And *Netta rufina*

En meget sjælden gæst med fire fund indtil 1940; herefter lokalt hyppig yngletrækfugl ved Nakskov Indrefjord og øvrige Lolland (ultimo marts/primio april og september til november, tilfældig vintergæst). Øget hyppighed på Sydøstfyn/Langeland i starten af 1960'erne, hvor arten blev fundet ynglende i 1961. Fortsat en tilfældig/meget sjælden gæst i øvrige landsdele (Fig. 32).

Første fund er en adult han skudt 15. januar 1892, Feldskov Rev, syd for Rødvig (ZMC, Winge 1893). Rødhovedet And indfandt sig som ynglefugl på Femern omkring 1920, hvor bestanden tiltog meget hurtigt (Palm 1988). Arten gjorde sig første gang bemærket på

Lolland 6. september 1931, hvor en fugl blev nedlagt ud af flok på fire (ZMC, Hørring 1932).

Første ynglefund er fra 1940 i Nakskov Indrefjord (Petersen 1942), og der findes løse bestandsopgørelser fra 1940, 1942-43, 1948 og 1951-57, hvorfor det antages, at bestanden har været rimelig konstant på mellem 10 og 25 par fra 1948 til 1964 (max. 30 ynglepar 1948). Der foreligger ingen præcise optællinger af ynglebestanden fra 1958-64, men der blev ringmærket et stort antal unger/juvenile fugle, som bekræfter yngleforekomst (Fig. 33).

Arten ynglende muligvis i Saksfjed Inddæmning 1949-51 (Hansen 1962), mens der ikke synes at være sikker dokumentation for oplysninger i Salomonsen (1963a) om mulig yngel ved Suderø, Albuen og Maribo Sønderø. Arten bredte sig i starten af 1960'erne til det sydøstlige Fyn og Langeland (Dybbro 1975, DOFbasen) og blev fundet ynglende 1961 i Fredsmosen, Langeland. Der findes en lang række gengangere i materialet, herunder tilbagevendende ynglefugle, hvorfor præcis status ikke er opgjort.

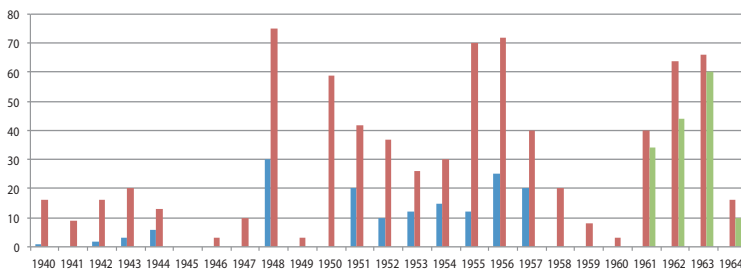

Fig. 33 Oversigt over optællinger af Rødhovedet And ved Nakskov Indrefjord 1940-64. Blå søjler angiver bestandsestimater, røde søjler maks. antal optalte fugle og grøn søjle antallet af ringmærkede ungfugle.
Records of Red-crested Pochard *Netta rufina* in Nakskov Indrefjord 1940-1964. Blue columns give numbers of breeding pairs, red columns max. numbers of birds recorded and green columns numbers of juveniles ringed.

Kongeederfugl, ad. han, 1. marts 1881, Sprogø, og ad. hun, 14. februar 1943, Sjællands Rev, Zoologisk Museum, København. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Fra venstre: Stellersand, juv. han, 14. februar 1855, Helsingør, ad. han, 8. november 1894, Ribe, og hun, 18. oktober 1887, Køge Bugt, Zoologisk Museum, København. Datering i samling på førstnævnte er 1865, men Fischer (1863) omtalte fundet to år tidligere, og her fra 1855, hvorfor denne datering anses for den korrekte. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Halsbåndstroidand *Aythya collaris*

Tilfældig gæst med et fund før 1965 af en juv./hun iagtt. 16. marts 1963, Skælskør (Bruun 1967). Fundet er ikke med i Salomonsen (1963a), da dette først er publiceret senere.

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Hvidøjet And *Aythya nyroca*

Status:

- 1856, 2. april, 1 skudt, Haderslev Slotsmølle (Collin 1888)
- 1863, april, ad. han skudt, Storebælt (ZMC, Collin 1888)
- 1909, 16. juli, ad. han skudt, Wedellsborg, Fyn (ZMC, Helms 1914)
- 1932, september, 1 skudt, Guldborgsund (Hansen 1962)
- 1951, 15.-20. april, imm. hun iagtt., Fedsøen, Præstø Fed (Blume 1951a)
- 1953, 5. oktober, juv. han skudt, Bidsinge (nu Bissinge), Møn (SZM, Pedersen 1954)
- 1958, 1. september, juv. hun skudt, Skjern Enge (NHM, Dyck *et al.* 1970)
- 1962, 6. oktober, 1K han skudt, Stadil Fjord (Fog 1963, Nielsen & Thorup 2001)

Meget sjælden gæst med fire fund før 1950, herefter sjælden gæst (april, september-oktober). Siden Salomonsen (1963a) er to fund tilføjet (1958 og 1962). Et fund fra Sjællandsbroen 1962 (Dyck *et al.* 1970) er efter genbehandling forkastet af SU (Ortvad *et al.* 2015).

Ny status før 1965 er otte fund af otte fugle.

Kongeederfugl *Somateria spectabilis*

Sjældnen, men efter 1930 regelmæssig vintergæst, især ved Sjællands kyster og i Storebælt. En tilfældig/meget sjælden gæst i øvrige farvande (Sydfynske Øhav, Lillebælt, Østersøen og Kattegat) (Fig. 36). Ankomst til danske farvande i oktober og borttræk i april.

Første fund er en juv. han fanget 19. april 1849, Skovshoved, København (Kjærboilling 1852, Schiøler 1925). Kongeederfuglen optrådte meget sporadisk indtil 1930, men herefter kraftig fremgang i antal fund, muligvis som følge af øget jagttryk (Fig. 35). Forekomsterne kulminerede november-februar med 80 % af alle fund (Fig. 34). Yderdatoer er 19. oktober og 19. april. To fund kan kun dateres "før 1900".

Salomonsen (1963a) angiver kun 20 fund og ingen forkastede fund.

Ny status før 1965 er 35 fund af 35 fugle.

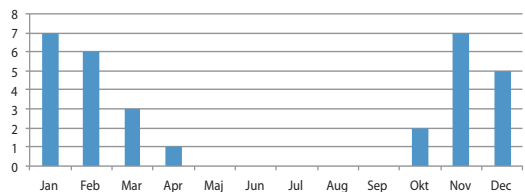

Fig. 34. Månedsfordeling for Kongeederfugl (n = 31).
Monthly records of King Eider *Somateria spectabilis*.

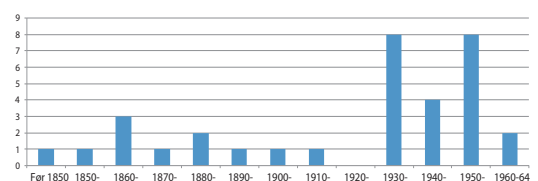

Fig. 35. Årsfordeling for Kongeederfugl 1849-1964 (n = 33).
Records of King Eider *Somateria spectabilis* 1849-1964.

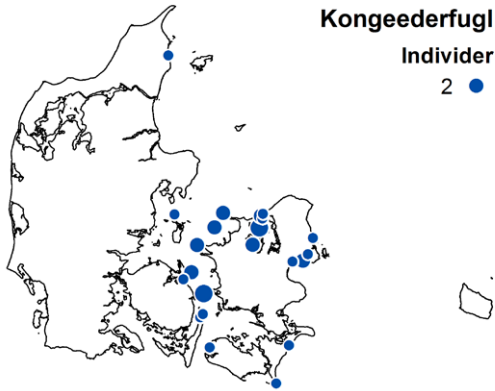

Fig. 36. Forekomst af Kongeederfugl (n = 33).
Occurrence of King Eider *Somateria spectabilis*.

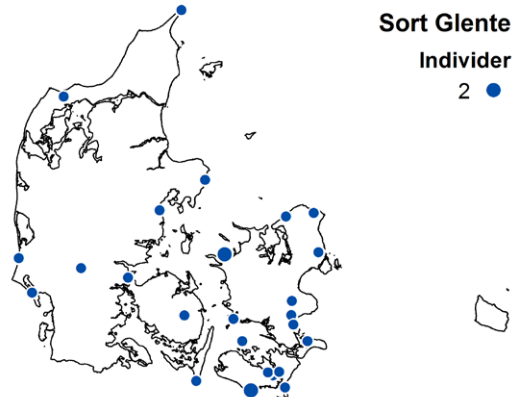

Fig. 37. Forekomst af Sort Glente inklusive en ganganger (n = 26).
Occurrence of Black Kite *Milvus migrans* inclusive a reoccurrence.

Stellersand *Polysticta stelleri*

Status:

- 1830, februar, ad. han fanget i ruse, Gilleleje (ZMC, Hage 1849)
- 1855, 14. februar, juv. han død, Helsingør (ZMC, Fischer 1863, Benzon 1865)
- 1887, 18. oktober, 2 hunner skudt, Køge Bugt (ZMC, Collin 1895, Hørring 1919)
- 1888, pri. januar, han skudt, Bøgeskov ved Stevns (Winge 1890)
- 1892, 13.-14. januar, 2 iagtt. (heraf en han skudt), Fladskov Rev, syd for Rødvig (ZMC, Winge 1893, Collin 1895)
- 1894, 8. november, ad. han skudt, Ribe Vesterå (ZMC, Winge 1895)
- 1934, 12. marts, ad. han fundet død, Lyøs kyst, Sydfyn (ZMC, Helms 1934)

Før 1900 en meget sjælden gæst, herefter en tilfældig gæst. Truffet mellem oktober og marts med flest fund langs den østsjællandske kyst.

Salomonsen (1963a) angiver i alt otte fund, heraf syv fund 1840-94, hvor han givetvis har godtaget et fund fra Helsingør 1849, som er forkastet, da sikker kilde mangler.

Ny status før 1965 er syv fund af ni fugle.

Sort Glente *Milvus migrans*

Sjælden, sporadisk trækfugl, især forår (medio april til juni) og særligt i Østdanmark og Østjylland (Fig. 37). Øget hyppighed fra 1950.

Første fund er en immature skudt i juni 1891, Thurebyholm (Collin 1895). Antallet af observationer øgedes svagt efter 1920, men især efter 1950, formentligt som følge af bedre kendskab til feltkendetegn og muligvis reelt øget hyppighed (Fig. 38). Forekomsterne kulmine-

rede april til juni (forlænget træk; Fig. 39). Alle observationer gælder enkeltindivider, på nær et fund af to fugle fra Saltbækvig 5. september 1929. Desuden regnes fund fra Fanø og Henne Strand 19. april 1962 for at være samme fugl. Salomonsen (1963a) godtager 25 fund, heraf ni fund før 1925 og 16 fund efter 1925. Desuden godtager Salomonsen et yngleforsøg ved Odense 1878 (Collin 1888), som ikke anerkendes længere, da dokumentation er yderst sparsom.

Samlet status før 1965 er 25 fund af 26 fugle. Se også Braae & Laursen (1977) for behandling af forekomster især i årene 1970-74.

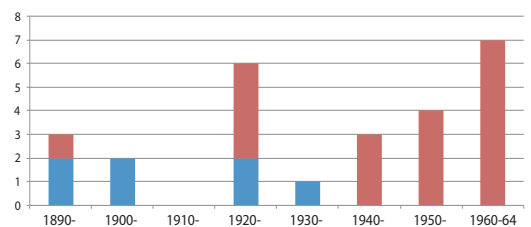

Fig. 38. Årsfordeling af Sort Glente 1891-1964 med angivelse af nedlagte fugle (blå) og feltobservationer (rød) (n = 26).

Records of Black Kite *Milvus migrans* 1891-1964, where blue color represents birds killed and red color field observations.

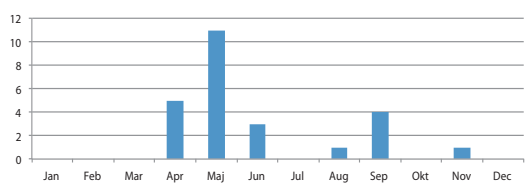

Fig. 39. Månedsfordeling af Sort Glente (n = 26).

Monthly records of Black Kite *Milvus migrans*.

Ådselgrib, juv. han, 30. august 1918, Ebberskov, Fakse, Zoologisk Museum, København. Foto: Joakim Engel.

Ådselgrib *Neophron percnopterus*

Tilfældig gæst med et fund af en juvenil han skudt 30. august 1918, Ebberskov, Fakse (ZMC, Scheel 1925).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Gåsegrib *Gyps fulvus*

Tilfældig gæst med et fund af en skudt i forsommeren 1858, Katholm, Djursland (ZMC, Collin 1875-77).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Slangeørn *Circaetus gallicus*

Status:

- 1832, 12. juli, ad. hun + juv. fanget, Klipleve, Sønderjylland (Kjærbølling 1852)
- Før 1850, uden dato, ynglet, Årup Skov syd for Åbenrå (Kjærbølling 1852)
- 1854, sommer, 1 ynglepar, Draved Skov, nord for Tønder (Collin 1875-77)
- 1877, 25. maj, 1 ynglepar (1 hun skudt, æg indsamlet), nær Haderslev (Rohweder 1878)
- 1904, 25. juni 1 ad. hun skudt, Pindstrup Mose (VM, Winge 1905)

Meget sjælden, sporadisk ynglefugl indtil 1877 i Sønderjylland. Herefter tilfældig gæst med kun et fund (1904).

Arten ynglede sandsynligvis sparsomt, men formentlig regelmæssigt i Slesvig, og arten er blevet skudt ved Kiel, Rendsburg og Flensborg (Rohweder 1878). Der er flere ynglefund ved Hanneved nord for Flensborg, sidste gang i 1882. Salomonsen (1963a) angiver arten som fåtallig ynglefugl i Sønderjylland indtil 1877, men de få beretninger peger på, at arten var en meget sjælden ynglefugl.

Skeletdele af vinger af Gåsegrib fra forsommeren 1858, Katholm, Djursland, Zoologisk Museum, København. Bestemmelse er blevet bekræftet af kvartærzoologisk ekspert. I æske ligger desuden et brev fra kaptajn Dinesen, som forærede disse til Zoologisk Museum, dateret 1878. Foto: Troels Eske Ortvad.

Steppehøg *Circus macrourus*

Sjælden, uregelmæssig trækgæst (medio april-juni og august, tilfældig november), truffet spredt i de fleste landsdele (Fig. 41). Invasionsagtig forekomst i 1924 (3).

Første fund er en juvenil hun skudt 16. august 1858, Dronninglund (Fischer 1862). Herved anerkendes hidtidige førstefund fra Danmark fra Grenå ca. 1850 (Fischer 1869, Olsen 1992) ikke længere, da bestemmelse blev foretaget ud fra nogle sparsomme oplysninger om vingemål. Øvrige fund falder jævnt med 1-2 fund pr. 10-årsperiode (1884-1962), bortset fra 1920-29 med fire fund, heraf tre i 1924. Fænologien ligner det i dag kendte forekomstmønster; dog med en fugl skudt 6. november som seneste fund (Fig. 40).

Salomonsen (1963a) angiver 15 fund, hvor den fornyede gennemgang af kildematerialet har godtgjort 17 fund af 17 fugle før 1965.

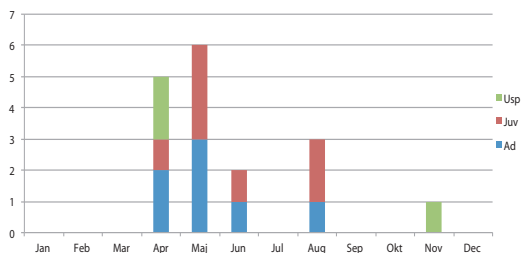

Fig. 40. Måned- og aldersfordeling for Steppehøg (n = 17). Monthly records of Pallid Harrier *Circus macrourus*.

Duehøg *Accipiter gentilis* med karakterer svarende til Russisk Duehøg *Accipiter gentilis buteoides*

Tidligere en sjælden, muligvis regelmæssig træk- og vintergæst mellem oktober og marts. Forekomstmønster i dag er ukendt.

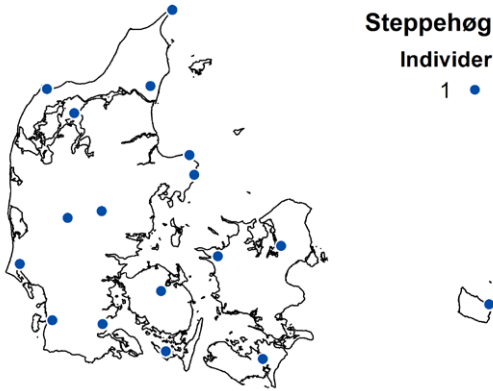

Fig. 41. Forekomst af Steppehøg (n = 17).
Occurrence of Pallid Harrier *Circus macrourus*.

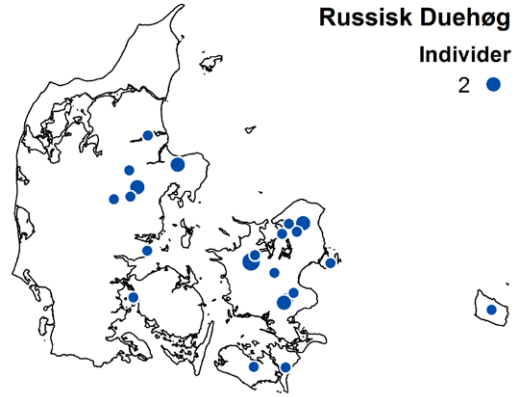

Fig. 42. Forekomst af Russisk Duehøg (n = 30).
Occurrence of Siberian Goshawk *Accipiter gentilis buteoides*.

Underarten er primært truffet i Østjylland og på Sjælland (Fig. 42). Salomonsen (1963a) omtaler underarten som en fåtallig vintergæst. I Dybbro (1978) anføres underarten som en sjælden træk- og vintergæst, mens Olsen (1992) kun medtager et fund (Skagen 1982), som senere er forkastet af SU (Kristensen *et al.* 2007). Der findes oplysninger om i alt 30 skind/skeletdele, som alle er bedømt af rutinerede fagornitologer fra ZMC eller konservatorer imellem 1876 og 1953.

Samlet forekomst for landet opsummeres til 30 fund af 30 fugle; alle før 1965.

Musvåge *Buteo buteo* med karakterer svarende til **Steppevåge** *Buteo buteo vulpinus*

Tilfældig gæst med en skudt 10. september 1912, Helsingø, Nordsjælland (ZMC, Hørring 1934).

På grund af stor individuel variation hos Musvåge anerkendes kun tidlige fund, som kan dokumenteres med skind i dag. Der er fundet oplysninger om yderligere seks fund i litteraturen og kataloger, men det har ikke været muligt at efterkontrollere disse i dag. Salomonsen (1963a) anerkender et fund (1912), mens et fund fra 1963 (Dyck *et al.* 1970) er forkastet efter genbehandling af SU (Neergaard 2013).

Ny status før 1965 er et fund af en fugl.

Ørnevåge *Buteo rufinus*

Tilfældig gæst med et fund af en antagelig 2K han skudt 8. december 1892, Lønnede Skov, Næstved (ZMC, Collin 1895).

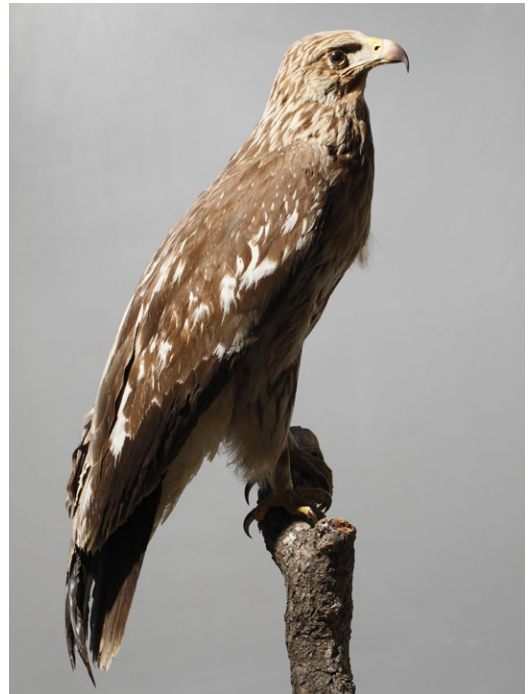
Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Stor Skrigeørn *Aquila clanga*

Status:

1. 1855, november, imm. skudt, Møn (SZM, Collin 1875-77)

2. 1870, 10. juni, 2K han skudt, Ulvshale, Møn (LHS, Collin 1877)
3. 1870, uden dato, imm. skudt, Gjerrild (Benzon Gods) (NHM, Knudsen 1936a)
4. 1887, 21. marts, hun skudt, Kalundborg (SZM, Kristensen *et al.* 2008)
5. 1962, 25. marts, 1 iagtt. Køge Sønakke (Dyck *et al.* 1970)

Stor Skrigeørn, uden dato 1870, Gjerrild (oplyst som Benzon Gods), Naturhistorisk Museum, Aarhus. Fuglen er oplyst som Lille Skrigeørn, men er genbehandlede af SU og ombestemt til Stor Skrigeørn. Foto: Kent Olsen.

Meget sjælden, uregelmæssig trækfugl. På grund af bestemmelsesproblematik har vi kun godtaget fund, som har kunnet efterkontrolleres med skind eller skeletdele.

Salomonsen (1963a) angiver specifikt tre fund (Møn 1855, Fjeldsted 1868 og Fuglsang 1881), hvor fund fra Fjeldsted 1868 udgår, da skind ikke foreligger i dag, mens fundet fra Fuglsang 1881 er ombestemt til Lille Skrigeørn. Fund fra Gjerrild 1870, Møn 1870, Kalundborg 1887 og Køge 1962 er tilføjet.

Ny status før 1965 er fem fund af fem fugle.

Lille Skrigeørn *Aquila pomarina*

Status:

- 1881, 9. juni, hun skudt, Fuglsang, Fyn (ZMC, Collin 1888, 1895)
- 1896, juli, 1 skudt, Orupgaard, Falster (ZMC, Rosenkrantz 1896)
- 1898, 26. maj, 1 skudt, Frijsenborg, Jylland (ZMC, Winge 1899)
- 1905, pri. september, 1 død, Bøtø (ZMC, Schiøler 1931)
- 1912, ultimo juni - 7. juli, ældre hun skudt, Høgsvig, Sønder Felding (ZMC, Hørring 1913)
- 1915, 25. maj, imm. han skudt, Sparskjær, Viborg (VM, Scheel 1925)
- 1915, 21. juli, 1 skudt, Ravnholt nær Nyborg (ZMC, Schiøler 1931)
- 1921, 11. juni, imm. hun skudt, Katholm (ZMC, Schiøler 1931)
- 1957, 26. august, imm. han skudt, Krenkerup, Lolland (NHM, Dyck *et al.* 1970)

Meget sjælden, uregelmæssig træk- og sommergæst. På grund af bestemmelsesproblematik har vi kun godtaget fund, som i dag har kunnet efterkontrolleres med skind eller skeletdele.

Salomonsen (1963a) angiver specifikt ni fund, hvor fund fra Møn 1873 og Nykøbing Falster 1906 udgår, da skind ikke foreligger i dag. Fund fra Fuglsang 1881 og Krenkerup 1957 er tilføjet.

Ny/ændret status før 1965 med ni fund af ni fugle.

Stor/Lille Skrigeørn *Aquila clanga/pomarina*

Flere fund oplyst i litteraturen som Stor Skrigeørn eller Lille Skrigeørn er her medtaget som Stor/Lille Skrigeørn, idet artsbestemmelsen ikke har kunnet verificeres i forbindelse med denne undersøgelse. Forhåbentlig kan artsbestemmelsen af disse fund dokumenteres med skind ved en senere lejlighed.

Samlet status før 1965 er 11 fund af 11 fugle.

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

Indtil slutningen af 1800-tallet sandsynligvis hyppig efterårs- og vintergæst især i Østdanmark. Efter 1900 mere sjælden, men fortsat regelmæssig gæst, hyppigst i Østdanmark, meget sjælden vest for Storebælt. Tilfældig sommergæst. Efter 1950 efterhånden meget sjælden træk- og vintergæst, både forår og efterår, hyppigst på Sjælland og om foråret ved Skagen (Fig. 43).

Arten omtales som dansk i Pontoppidan (1763), men uden oplysning om konkrete fund. Første daterede beretning er en fugl fanget 1792 ved Bøtø (Helms 1912). Arten har formentlig været en hyppig træk- og vintergæst i 1800-tallet, hvor stigning i antallet af fund fra slutningen af 1800-tallet hænger sammen med udgivelsen af Dansk Jagttidende fra 1884, hvor størstedelen af beretninger er blevet publiceret.

Nedgangen i antal i starten af 1900-tallet var formentlig reel som følge af jagtefterstræbelse, der fortsatte indtil fredningen i 1922. Herefter noteredes lille fremgang indtil 1950, hvorefter antal igen falder, muligvis som følge af nedgang i den skandinaviske bestand (Fig. 44). Kun 54 fund er i litteraturen oplyst som aldersbestemte, hvor der findes en klar overvægt af juvenile/immature fugle (90 %).

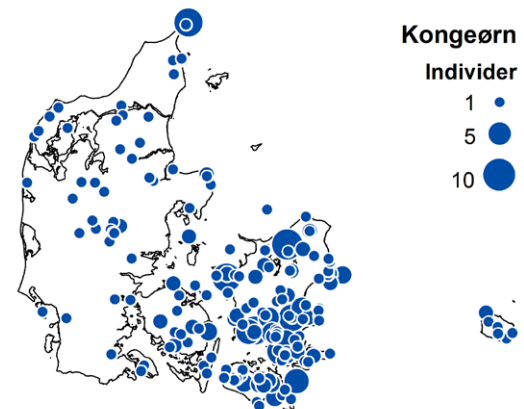

Fig. 43. Forekomst af Kongeørn ($n = 278$). Occurrence of Golden Eagle *Aquila chrysaetos*.

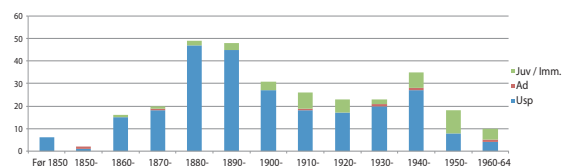

Fig. 44. Års- og aldersfordeling for Kongeørn 1792-1963 ($n = 307$). Records of Golden Eagle *Aquila chrysaetos* 1792-1963. Blue marks records of unspecified individuals in terms of age, red adults and green juvenile/immature birds.

Der findes to beretninger om yngel (Hals Nørreskov og Silkeborg), som generelt ikke er anerkendt (Salomonsen 1963a, Løppenthin 1967) og heller ikke medtages her, da konkrete beviser mangler. Det er dog bemærkelsesværdigt, at Kongeørnen netop i dag yngler i Hals Nørreskov ved Limfjorden (Ehmsen *et al.* 2011).

Samlet status før 1965 er 281 fund/beretninger om ca. 320 fugle.

Kejserørn *Aquila heliaca*

Tilfældig gæst med et fund af en imm. hun skudt 4. juni 1954, Skørtinge, Falster (Bruun *et al.* 1972). Fund er ikke med i Salomonsen (1963a), da skindet først blev fundet i privat samling i 1970.

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Høgeørn *Hieraaetus fasciatus*

Tilfældig gæst med et fund; 1K skudt i september 1952, Høgholt, Sindal (Rasmussen 1997).

Arten er ikke med i Salomonsen (1963a), da fundet først er publiceret i 1997. Fundet blev oprindeligt publiceret som Stor Skrigørn (Møller 1978), men er senere blevet ombestemt via kontrol af skind.

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Lille Tårnfalk *Falco naumanni*

Status:

- 1861, juli, ad. han skudt, Gram, Sønderjylland (ZMC, Collin 1895, Amstrup *et al.* 2005)
- 1944, 20. november, 1K han skudt, Hjulby, Fyn (KOP, Poulsen 1945)
- 1945, 5. juni, ad. hun fanget, Sønder Højrup, Fyn (SZM, Poulsen 1945)
- 1956, medio oktober, 2K han fanget, Vang ved Hasle, Bornholm (SZM, Red. 1957a)

Meget sjælden trækfugl. I forhold til Salomonsen (1963a) er et fund fra Gram 1861 tilføjet. Alder på fuglen fra 1956 er af Olsen (1992) oplyst som 1K han, men gælder en 2K han (Kristensen *et al.* 2009). Dette fund gælder muligvis en fugl undsluppet fra fangenskab, men er fortsat godkendt som spontan.

Status før 1965 er fire fund af fire fugle.

Amerikansk Tårnfalk *Falco sparverius*

Tilfældig gæst med et fund; 1K han skudt i efteråret 1901, Birkendegård (Lerche 1901).

Skindet er opført i Esbjerg Seminariums katalog over samlingen, men er desværre ikke i samlingen i dag. I Schiøler (1931) findes en illustration udført af H. Scheel efter skind i Lerchenborgs samling, som dokumenterer artsbestemmelsen (Fig. 45).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Lille Tårnfalk, ad. han, juli 1861. Gram, Zoologisk Museum, København. Første gang publiceret i Collin (1895), men ikke generelt anerkendt i senere oversigter, da dokumentation manglede. Skind blev i forbindelse med undersøgelsen fundet i Zoologisk Museums samling, hvor det var tilgæet i 1992. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Fig. 45. Amerikansk Tårnfalk, juv. han, efterår 1901, Birkendegård, Kalundborg (illustration af Henning Scheel i Schiøler 1925-32). Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Aftenfalk *Falco vespertinus*

Sjælden, uregelmæssig trækfugl forår (ultimo april-juni) og efterår (august til ultimo oktober) truffet i alle landsdele på nær Sydøstjylland, hyppigst i Nord- og Vestjylland og på Sjælland (Fig. 48). Undtagelsesvis flokvis og invasionsagtig optræden i efteråret. Se desuden Pedersen & Rasmussen (1978) for behandling af efterår-

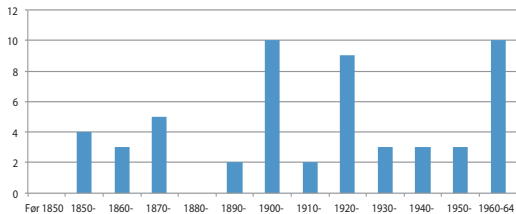

Fig. 46. Årsfordeling for Aftenfalk 1850-1964 (n = 54).
Records of Red-footed Falcon *Falco vespertinus* 1850-1964.

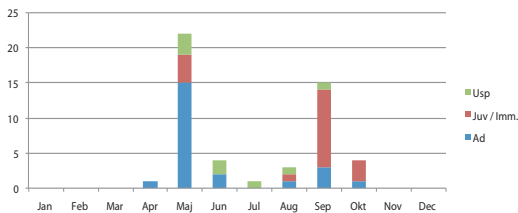

Fig. 47. Måned- og aldersfordeling for Aftenfalk (n = 50).
Monthly records of Red-footed Falcon *Falco vespertinus*. Blue marks records of unspecified individuals in terms of age, red adults and green juvenile/immature birds.

sinvasion i 1975. Tilfældig sommergæst (ultimo juni-juli).

Første fund er en han skudt 23. maj 1850, Læsø (ZMC, Kjærbølling 1852). Selvom Aftenfalk er registreret i stort set hvert 10-årsinterval, har arten langtfra optrådt årligt (Fig. 46).

Forekomsterne kulminerer i maj (44 %) med klar overvægt af adulte fugle (68 %) og i september (30 %) med klar overvægt af juvenile/immature fugle (73 %; Fig. 47). Yderdatoerne er 25. april og 25. oktober. Arten har visse år optrådt flokvis/invasionsagtig om efteråret i september 1872 (4) (Collin 1877, 1895) og september 1927 (4) (Knudsen 1936a, Donark 1952-53).

Adulte fugle er blevet fundet rastende i yngletiden ultimo maj - juni i 1866 Jægersborg Dyrehave (Fischer

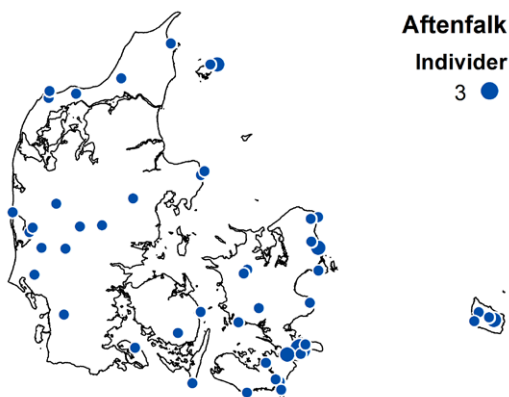

Fig. 48. Forekomst for Aftenfalk 1850-1964 (n = 54).
Records of Red-footed Falcon *Falco vespertinus* 1850-1964.

1869) og juni 1960 Bornholm (Blume 1962), men oplysninger om yngel, herunder indsamlet æg fra Bornholm (Collin 1888), er uden sikker dokumentation.

Salomonsen (1963a) angiver ca. 60 fund med reference til Donark (1952-53). Ved vores genbehandling af forekomsterne er kun køns- og/eller aldersbestemte fugle og fund godkendt af SU godtaget, således at ny status før 1965 er 50 fund af 55 fugle.

Jagtfalk *Falco rusticolus*

Sjælden, uregelmæssig trækgæst om efteråret (ultimo september-november), meget sjældent vintergæst (december-februar), tilfældig gæst om foråret (marts og maj). Truffet i alle landsdele på nær Sønderjylland; hyppigst på Sjælland og i Vest- og Midtjylland (Fig. 49). Kraftig tilbagegang i forekomster efter 1920. Efter fredning i 1922 spores dog lille fremgang i løbet af 1930'erne og 1940'erne, men herefter igen aftagende forekomst.

Første fund er en skudt nær Århus før 1824 (Faber 1824). Der var en opblomstring i antallet af fugle mellem 1900 og 1918 med 16 fund (Fig. 50). Desuden tydelig kulmination i efteråret (september-november) med 70 % af alle fund (Fig. 51). Yderdatoerne er 22. september og 28. maj. Forekomsterne domineres af juvenile/immature fugle, som udgør knap 90 % af alle aldersbestemte individer.

Et fund publiceret som Grønlandsk Jagtfalk *Falco rusticolus candicans* (Bækmarksbro 1952, i Jensen 1953) er medtaget i opsummeringen, da denne i dag ikke anses for at være selvstændig race, men en farvevariant til nominatformen (Olsen 1992).

Salomonsen (1963a) angiver 41 fund med reference til Donark (1952-53). Vi har lagt en forholdsvis forsigtig linje, hvor der kun er godtaget skind, som med sikkerhed er kontrolleret af fagornitologer og ingen feltobservationer er godtaget.

Ny status før 1965 er 44 fund af 44 fugle.

Aftenfalk
Individer
3 ●

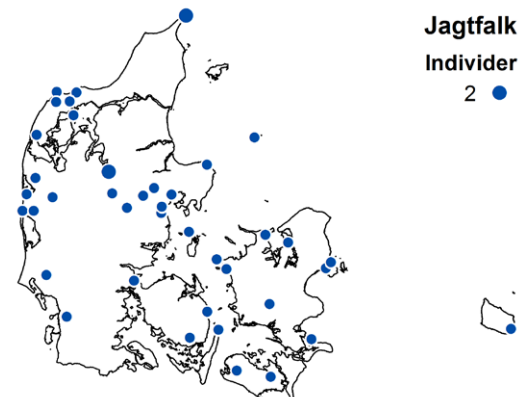

Fig. 49. Forekomst af Jagtfalk (n = 43).
Occurrence of Gyr Falcon *Falco rusticolus*.

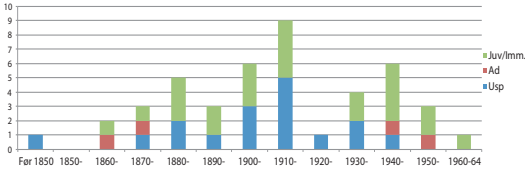

Fig. 50. Års- og aldersfordeling for Jagt Falk ca. 1824-1960 (n = 44). Records of Gyrffalcon Falco rusticolus 1824-1960. Blue represents unspecified records in terms of age, red adults and green juvenile/immature birds.

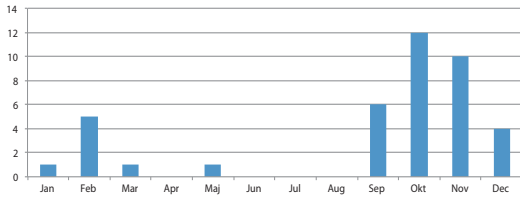

Fig. 51. Månedsfordeling for Jagt Falk (n = 40). Monthly records of Gyrffalcon Falco rusticolus.

Vagtel Coturnix coturnix

Fåtallig yngletrækfugl med stærkt fluktuerende forekomst fra år til år. Tilsyneladende stærkt aftagende forekomst efter 1950.

Arten omtales som dansk i Pontoppidan (1763), men uden oplysning om konkrete fund. Første daterede fund er fra 14. juli 1824, Samsø (Faber 1828). Arten er truffet i alle landsdele (Fig. 52) og fra 1880 er der næsten årligt registreringer i Danmark, dog helt fraværende flere år mellem 1954 og 1963 (Fig. 53). Arten er svær at registrere med mindre den eftersøges målrettet, hvorfor antal fugle og årsfordeling udelukkende kan tages som udtryk for fluktuationer og ikke reel forekomst i landet.

Større optræden blev registreret i 1842 i Sønderjylland med 43 fugle skudt (Rosenkrantz 1889), 1863 og 1868 truffet overalt i Vendsyssel (Fischer 1863, 1869), 1881 talrig ved Horsens og på Skanderborg-egnen (Randløv 1916), 1892 og 1893 Jylland, Sjælland og Lolland-Falster-Møn med ca. 45 fugle og ni ynglefund (Anon. 1893a, 1893b, Collin 1895, Westerskov 1947

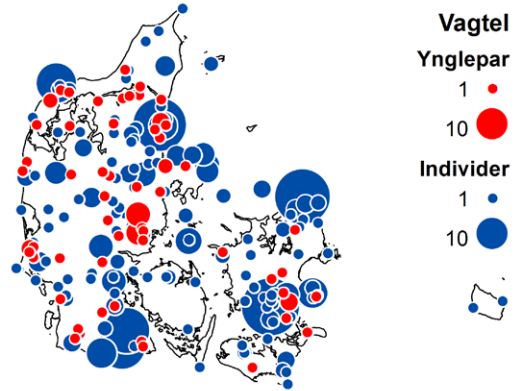

Fig. 52. Forekomst af Vagtel. Røde prikker angiver ynglefund/territoriehævdende fugle (n = 76), mens blå prikker angiver enkeltfund, primært nedlagte fugle (n = 406). Occurrence of Common Quail Coturnix coturnix. Red circles indicate breeding records or singing birds; blue circles are single records, primary shot birds.

m.fl.), 1937 i Jylland, på Sjælland og Lolland med ca. 40 fugle og et ynglefund (Anon. 1937a, 1937b, 1937c, Koefoed 1938, Olsen 1939a, Westerskov 1947 m.fl.) og 1964 med 75-80 fugle Nord-, Vest- og Østjylland, samt Sjælland (Preuss 1969, NOK m.fl.). Desuden større optræden i 1907, 1927, 1931, 1943, 1945, 1947-48 og 1951 (Fig. 53).

Samlet er der fundet oplysninger om i alt 45 ynglefund, hvor ca. en tredjedel er registreret fra august-september (den store andel af sene redefund hænger sandsynligvis sammen med, at registrering er sket i forbindelse med høstarbejde i sensommeren; Palm 1988). Yderdatoer for forekomsterne er 4. maj og 21. november.

Salomonsen (1963a) omtaler arten som stærkt fluktuerende, hyppigst i 1840'erne, men også ret talrig 1860-80, 1890-94 og 1930-44, med seneste ynglefund i 1933 og 1936. Den fornyede gennemgang af kildemateriale har givet anledning til visse præciseringer, herunder at arten er fundet ynglende (redefund) mindst ni gange efter 1936.

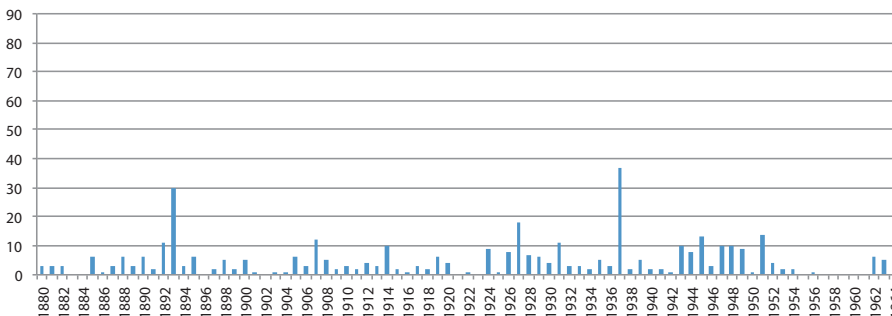

Fig. 53. Årsfordeling for Vagtel 1880-1964 (n = 457). Records of Common Quail Coturnix coturnix 1880-1964.

Dvärgrørvagtel, ad., 6. maj 1887, Søholm Møllesø, Gjorslev, Zoologisk Museum, København. Første dokumenterede fund af arten i Danmark. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Lille Rørvagtel *Porzana parva*

Tilfældig gæst med et fund af en død hun 19. juni 1898, Nyborg, Fyn (ZMC, Winge 1889b).

Salomonsen (1963a) medtager to fund (Nyborg 1898 og Ribe 1920), hvor fundet fra Ribe gælder en Plettet Rørvagtel *Porzana porzana* (ES).

Ny status før 1965 er et fund af en fugl.

Dvärgrørvagtel *Porzana pusilla*

Status:

- 1887, 6. maj, 1 ad. skudt, Søholm Møllesø, Gjorslev (ZMC, Baagøe 1887)
- 1893, 30. september, 1 han skudt, Nyborg, Fyn (Winge 1894)
- 1899, 6. juni, 1 han fundet død, Kvistgaard ved Helsingør (ZMC, Winge 1900)

Tilfældig gæst.

Fundet fra 1893 er bestemt af personale på Zoologisk Museum ud fra råskelet med påsiddende håndsvingfjer (Winge 1894). Status før 1965 er uændret tre fund af tre fugle.

Engsnarre *Crex crex*

Sandsynligvis almindelig udbredt yngltrækfugl i det meste af landet indtil starten af 1900-tallet; herefter kraftig tilbagegang til en fåtallig, men regelmæssig yngltrækfugl. Fra 1930'erne en sjælden og uregelmæssig yngltrækfugl. Stærkt fluktuerende forekomst fra år til år.

Arten omtales som dansk i Pontoppidan (1763), men uden oplysning om konkrete fund. Arten er fundet i alle landsdele (Fig. 55) og var i 1800-tallet en almindelig ynglefugl i Nordjylland (Thy, Mors), Vestjylland (Skjern Å-enge), Østjylland (Skanderborg, Randers Fjord, Egå, Horsens, Samsø), Sydøst- og Sønderjylland (Uldum, Haderslev), Fyn (Ærø), samt Midt- og Sydsjælland. Løpenthin (1967) omtaler 40-50 kendte ægkuld indsamlet her i landet, hvoraf hovedparten var indsamlet før 1910. Ud fra hyppighedsangivelser i litteraturen sammenholdt med den daværende ekstensive landsbrugsdrift kendt fra Østeuropa i dag, anslår Thorup (1999) den danske ynglebestand før 1900 til at have været i størrelsesordenen 10000-20000 par.

Antallet af yngleberetninger falder kraftigt efter 1900, hvor tilbagegangen skyldtes opdyrkning af enge, samt stigende mekanisering af og intensiveret drift i landbruget (Grell 1998). Engsnarren blev endnu omtalt som hyppig ynglefugl på Anholt, Tåning ved Skanderborg-egnen og Stevns mellem 1900-40, hvor arten sandsynligvis endnu har været en spredt ynglefugl og blev nedlagt under jagt i de fleste landsdele i efteråret. Efter 1940 falder antallet af fund/beretninger markant. Eneste større år var 1958 (6) og 1964 (10; Fig. 54).

Da Engsnarren ikke har været genstand for målrettet eftersøgning/kortlægning i perioden fra 1900 til 1964, skal antal fund tages som udtryk for en tendens frem for et regulært forekomstbillede i landet. Et stort antal nedlagte fugle i 1920 og 1921 (Fig. 54) skyldes oplysninger fra H.P. Hansens konservatorprotokol.

Yderdatoerne for forekomst er 5. maj og flere gange i november (herunder fyrfalden), hvor seneste fund er 20. november. To fund journalført fra december (HPH) antages at gælde indleveringsdato til udstopning, mens om-

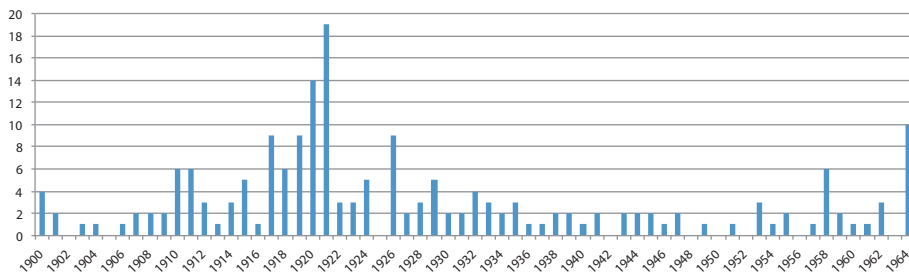

Fig. 54. Årsfordeling for Engsnarre 1900-1964 (n = 193). Records of Corn Crake *Crex crex* 1900-1964.

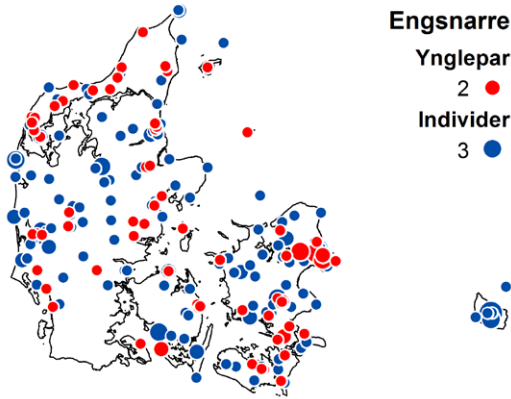

Fig. 55. Forekomst af Engsnarre. Røde prikker angiver ynglefund/territoriehævdende fugle (n = 104), mens blå prikker angiver enkeltfund, primært nedlagte fugle (n = 171).
Occurrence of Corn Crake *Crex crex*. Red circles indicate breeding records or singing bird; blue circles are single records, primary shot birds.

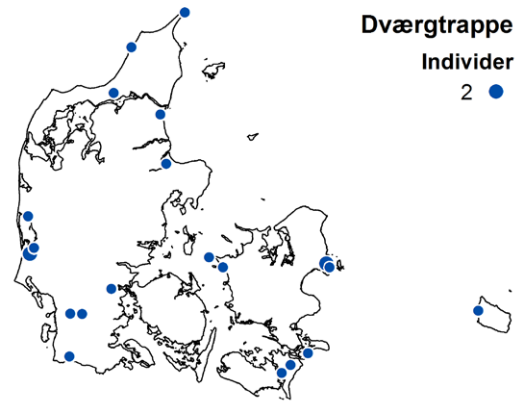

Fig. 56. Forekomst af Dværgræppe (n=21).
Occurrence of Little Bustard *Tetrax tetrax*.

tale af ankomst i Sønderjylland marts-april (Behrends 1951) er forkastet.

Salomonsen (1963a) omtaler Engsnarren som fåtalig yngletrækkfugl; stærkt aftaget fra 1880 til 1930, muligvis lokal fremgang efter 1950. Status er stort set uændret, men det samlede forekomstbillede er præciseret.

Lille Sultanhøne *Porphyryla alleni*

Tilfældig gæst med et fund af en adult han fanget 30. december 1929, Silkeborg (NHM, Knudsen 1930a).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Jomfrutrane *Anthropoides virgo*

Tilfældig gæst med et fund af to fugle, heraf en ad. skudt, medio maj 1901, Staby nord for Ringkøbing (ZMC, Winge 1902).

Salomonsen (1963a) godtager herudover to feltobservationer fra henholdsvis Isefjorden 1952 (Holstein 1953) og Læsø 1953 (Johansen 1953), som efter genbehandling er forkastet. Salomonsen forkastede to fund fra Mørkhøj 1900 og Nordfyn 1933 (Hørring 1934), som heller ikke godtages her, da begge stammer fra usikker samling.

Ny status før 1965 er et fund af to fugle.

Dværgræppe *Tetrax tetrax*

Meget sjælden, uregelmæssig gæst, primært ultimo november til december, indtil 1930; herefter tilfældig gæst. Tilfældig sommergæst. Registreret i alle landsdele på nær Fyn (Fig. 56).

Arten omtales som dansk i Pontoppidan (1763), men uden oplysning om konkrete fund. Første sikre fund er

en skudt, november 1813 ved Tønder (Benicken 1824), og arten har formentlig været en forholdsvis regelmæssig gæst i landet i det sene efterår med tydelig kulmination november til december, hvor seks ud af otte novemberfund er fra ultimo november. Efterhånden er meget sjælden gæst som følge af dramatisk tilbagegang i ynglebestandene syd for Danmark (Fig. 57), hvor arten forsvandt som ynglefugl i Polen og Østtyskland i starten af 1900-tallet (Cramp & Simmons 1980). Et enkelt fund vedrører to fugle; skudt 27. november 1914 ved Nørre Nebel (ZMC, Hørring 1916).

Salomonsen nævner 21 fund, hvoraf tre omtalt som usikre. Ny status før 1965 er 21 fund af 22 fugle.

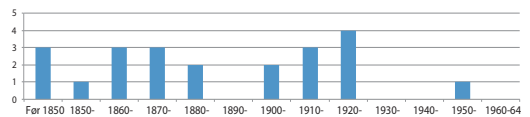

Fig. 57. Årsfordeling for Dværgræppe 1813-1959 (n = 21).
Records of Little Bustard *Tetrax tetrax* 1813-1959.

Østlig Kravetræppe *Chlamydotis macqueenii*

Tilfældig gæst med et fund af en han skudt 7. oktober 1892, Emmerlev Mark, Sønderjylland (ZMC, Winge 1893). I litteraturen er der en oplysning om yderligere et fund fra 1843 ved Flensborg (Kjærbølling 1852), men dette er i dag i Tyskland. Status før 1965 er uændret et fund af en fugl. Artsforholdet er ændret (Knox *et al.* 2002), og det danske fund henføres i dag til *Chlamydotis macqueenii*.

Stortrappe, ad. han, 14. januar 1900, Klausbølle, Rudkøbing, Zoologisk Museum, København. Foto: Joakim Engel.

Stortrappe *Otis tarda*

Meget sjælden, uregelmæssig gæst indtil 1930; herefter tilfældig gæst. Tilfældig ynglefugl.

Registreret i alle landsdele på nær Fyn. Første fund er en hun fanget på rede ved Matrups ved Horsens 1860 (KVL, Collin 1875-77). Fuglen blev indleveret til Kjærbøllings Zoologiske Have i København. Øvrige forekomster falder mellem 1890 og 1932, foruden en isoleret forekomst i 1964. Mindre toppe i årene 1890-94 (4) og 1920-23 (3) (Fig. 58). Arten er tuffet på alle årstider uden tydelig kulmination.

I lighed med Dværgrappen skyldes tilbagegangen, at ynglebestanden syd for Danmark er stærkt reducerede eller forsvundet (Cramp & Simmons 1980).

Salomonsen (1963a) nævner 14 fund udover ynglefund med tre fund Vestjylland (Mandø, Varde, Hanstholm), Langeland, Fyn, Hesselø, Sydsjælland (3), Falster (3), Møn og Bornholm. Efter genbehandling anerkendes fund fra Varde (Kjærbølling 1852) og et fund fra Sjælland (Helms 1914) ikke længere, mens et fund fra Hanstholm (PS, Kristensen *et al.* 2008) er tilføjet, hvorfor ny status før 1965 er 13 fund af 13 fugle.

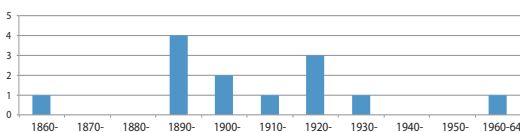

Fig. 58. Årsfordeling for Stortrappe 1860-1964 (n = 13).
Records of Great Bustard *Otis tarda* 1860-1964.

Stylteløber *Himantopus himantopus*

Status:

- 1882, efterår, 2 skudt, Klodskov Enge, Falster (ZMC, Anon. 1894b)
- 1882, 11. oktober, 1 skudt, Søndervig, Holmsland, Ringkøbing (Lütken 1885, Scheel 1925)
- 1905, uden dato, 1 skudt, Tim, Vestjylland (ES)
- 1910, september, 1 juv. skudt, Holmemosen, Møn (Pedersen 1952)
- 1926, 20. november, 1 ad. han skudt, Skovsted ved Thisted (ZMC, Hørring 1926)
- 1933, juli, 1 iagtt., Bellevue Strand nord for København (tegning, Carlson 1934)
- 1935, 10. maj, 2 iagtt., Nakkebølle Inddæmning, Sydfyn (Helms 1935)
- 1949, primo august, 1 juv. iagtt., Snogebæk Strand, syd for Nexø (Larsen 1950)
- 1951, 5.-7. august, 2-3 iagtt., Haldager Vejle (Ryåens udløb) (Blume 1951b)
- 1958, 27. maj – medio juni, 2 iagtt., Risemark, Ærø (Hansen & Mikkelsen 1961)

Meget sjælden, uregelmæssig trækgæst, primært i maj og i efteråret (august-november). Fire fund af 2-3 fugle samtidig.

Forekomsterne har generelt være meget ujævne, hvor artens fremstød i 1930'erne med op til 25 ynglepar i 1935 i Holland (Løppenthin 1967) kun gjorde sig svagt bemærket i Danmark.

Salomonsen (1963a) angiver 13 fund; heraf otte iagttaget med fem Nord- og Vestjylland, to Fyn, en Sjælland, en Ærø, en Falster, en Møn og en Bornholm. Det tidligere førstefund fra Danmark (Møn 1825) udgår, da der mangler sikker dokumentation. Ny status før 1965 er 10 fund af 14-15 fugle.

Triel *Burhinus oedicnemus*

Meget sjælden, sporadisk trækgæst, især fra oktober til november. Tilfældig forårs-, sommer- og vintergæst. Truffet spredt i det meste af landet, dog mangler fund fra Fyn (Fig. 60).

Første fund er en fugl i Københavns Universitets samling skudt på Sjælland før 1850 (Kjærbølling 1852). Forholdsvis spredt forekomst, men tilsyneladende en mindre oplomstring i forekomst 1900-19 (Fig. 59).

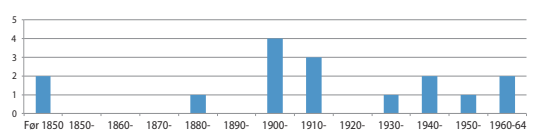

Fig. 59. Årsfordeling for Triel 1848-1964 (n = 16).
Records of Eurasian Stone-curlew *Burhinus oedicnemus* 1848-1964.

Triel, hun, 25. november 1918, Trelde ved Fredericia, Zoologisk Museum, København. Foto: Joakim Engel.

Ørkenløber, 1. november 1888, Liselund, Møn, Zoologisk Museum, København. Foto: Klaus Malling Olsen.

Desuden tydelig kulmination oktober-november, modsat i dag, hvor arten hyppigst træffes på forlænget træk om foråret (Fig. 61).

Salomonsen (1963a) angiver 13 fund, mens Hald-Mortensen (1970) angiver 22 fund af 28 fugle før 1965. I forhold til Hald-Mortensen (*in. litt.*) er syv fund forkastet, da sikker dokumentation mangler, mens et fund fra Geddesby 1943 (PS) er tilføjet. Ny status før 1965 er 16 fund af 16 fugle.

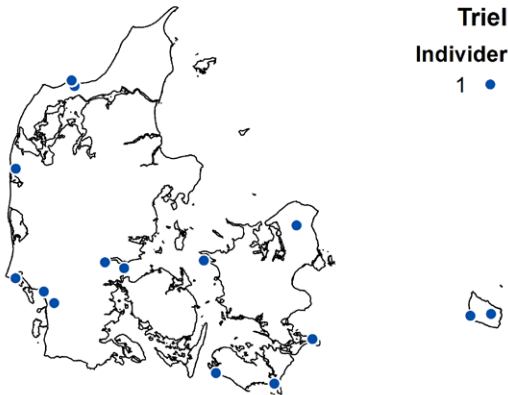

Fig. 60. Forekomst af Triel (n = 15).
Occurrence of Eurasian Stone-curlew *Burhinus oedicnemus*.

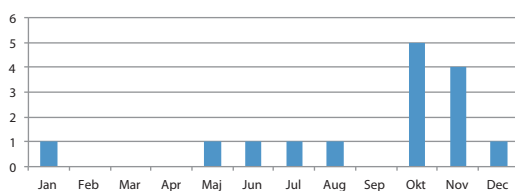

Fig. 61. Månedsfordeling for Triel (n = 15).
Monthly records of Eurasian Stone-curlew *Burhinus oedicnemus*

Ørkenløber *Cursorius cursor*

Status:

- 1881, 26. november, 1 han skudt, Trelde ved Fredericia (ZMC, Collin 1888)
- 1888, 1. november, 1 skudt, Liselund, Møn (ZMC, Collin 1895)
- 1900, uden dato, 1 han skudt, Lolland (SZM)
- 1953, 25. oktober, 1 skudt, Vivild, Djursland (Olsen 1954)
- 1955, 5. oktober, 1 skudt, Hansted, Thy (PS, Anon. 1956)

Meget sjælden gæst oktober til november.

Salomonsen (1963a) angiver tre fund, hvortil et nyt skind (Lolland 1900), samt et fund fra 1955 er tilføjet. Sidstnævnte er godkendt af SU (Dyck *et al.* 1970).

Ny status før 1965 er fem fund af fem fugle.

Rødvinget Braksvale *Glareola pratincola*

Tilfældig gæst med en skudt 18. maj 1831, Ulvshale, Møn (ZMC, Hage 1849).

I lighed med Salomonsen (1963a) forkastes fund fra Als 1893 og Møn 1947. Desuden er et fund fra Svogerslev Sø 17. september 1960 (Dyck *et al.* 1970) genbehandlede og nu kun godkendt som Braksvale sp. *Glareola sp.* (Neergaard 2013).

Ny status før 1965 er et fund af en fugl.

Sortvinget Braksvale *Glareola nordmannii*

Status:

- 1930, 20. maj, 1 ad. han skudt, Febbersted, Thy (NHM, Knudsen 1930b)
- 1934, 30. september, 1 juv. skudt, Engholm, øst for Nørresundby (ZMC, Hørring 1935)

Rødvinget Braksvale, 18. maj 1831, Ulvshale, Møn, Zoologisk Museum, København. Første dokumenterede fund i Danmark. Foto: Klaus Malling Olsen.

Sortvinget Braksvale, 30. september 1934, Engholm, Nørresundby, Zoologisk Museum, København. Foto: Klaus Malling Olsen.

Tilfældig gæst med to fund af to fugle før 1965. Status før 1965 er uændret i forhold til Salomonsen (1963a).

Braksvale sp. *Glareola* sp.

Et enkelt fund med en jagtt. 17. september 1960, Svogerslev Sø (Neergaard 2013). Se yderligere under Rødvinget Braksvale.

Pomeransfugl *Charadrius morinellus*

Forår: Fåtalig, og rimeligvis regelmæssig trækfugt (medio april-primio juni, undtagelsesvis primio april) i Vest- og Nordjylland, tilfældig og uregelmæssig i alle øvrige landsdele (Fig. 62). Tidligere (før 1900) en meget talrig trækfugt om foråret i Vestjylland.

Efterår: Sjældnen, uregelmæssig trækfugt (august til medio oktober), hyppigst i august, hyppigst i Østdanmark (Fig. 63). Meget sjældnen/tilfældig november-december.

Pomeransfuglen var en populær jagtart på forårstrækket, hvor tusindtallige flokke optrådte på Skjern/Tarm-, Ringkøbing- og Holstebro-egnen med op til 5500 nedlagt på en enkelt forårssæson jf. jagtstatistikker i Dansk Jagttidende 1884-87 (Anon. 1884, 1885, Es-mann 1877). Forekomsterne aftog stærkt fra slutningen af 1800-tallet jf. samstemmende jagtberetninger. Arten blev fredet på forårstræk i 1922, men antallet af registrerede fugle forblev uændret. Om efteråret optrådte Pomeransfuglen spredt i det meste af landet og var tidligere en mere hyppig trækfugt i Østdanmark.

På forårstrækket er arten meget stedtro og træffes således også den dag i dag på mange af de samme vest- og nordjyske lokaliteter (se Østergaard 2001). Yderdatoer for forekomsterne er 9. april og 10. oktober; dog foreligger tre fund fra november, hvor seneste fugl er den 29. (Seier 1932).

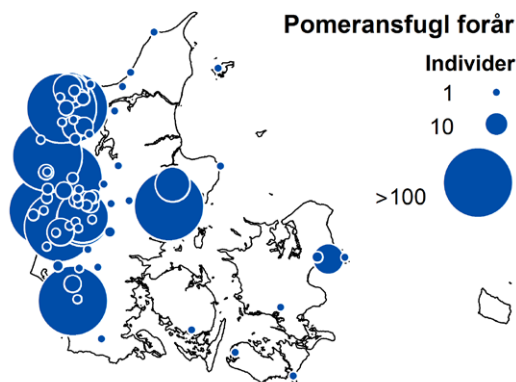

Fig. 62. Forekomst af Pomeransfugl (april-juni). Occurrence of Eurasian Dotterel *Charadrius morinellus* (April-June).

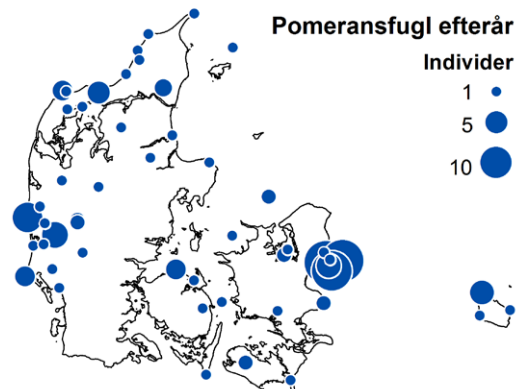

Fig. 63. Forekomst af Pomeransfugl (august-december). Occurrence of Eurasian Dotterel *Charadrius morinellus* (August-December).

To decemberfund (en juvenil nedlagt 1. december 1907 ved Esbjerg (Klinge 1908) og en 2. december 1921 ved Refsvind (HPH)) antages at gælde syge fugle.

Oplysninger om yngleforekomster 1870-88 (Lütken 1885, Christiansen 1890 m.fl.) er desværre alle uden sikker dokumentation og forkastet. Palm (1988) godtager oplysninger på Viborg- og Holstebro-egnen, og Salomonsen (1963a) afviser ikke mulighed for yngel, da arten i perioder har ynglet i lavlandet i Holland med sidste dokumenterede ynglefund i 1969 (Snow & Perrins 1998). Præcis status er ikke opgjort.

Steppevibe *Vanellus gregarius*

Status:

- 1857, uden dato, 1 ad. skudt, Lolland (Frich & Nordbjærg 1992)
- 1930, 23. juni, 1 imm. han skudt, Ræhr ved Thisted (NHM, Knudsen 1930b)

Tilfældig gæst.

I forhold til Salomonsen (1963a) er fund fra 1857 tilføjet (Frich & Nordbjærg 1992) via skind fundet i privat samling.

Status før 1965 er uændret to fund af to fugle.

Stribet Ryle *Calidris melanotos*

Status:

- 1950, 21. juli, 1 fanget og skindlagt, Amagers vestkyst (ZMC, Poulsen 1950)
- 1952, 4.-6. maj, 1 iagtt., Kalvebod Inddæmning (Jakobsen 1954)
- 1955, 6. september, 1 iagtt., Løgstør (Samuels 1956)

Meget sjælden gæst efter 1950. Salomonsen (1963a) medtager alle tre fund, dog sidstnævnte med forbehold. Denne forekomst er genbehandlet og godkendt af SU i 1988 (Olsen 1989); dog her oplyst med forkert år.

Status før 1965 er uændret tre fund af tre fugle.

Prærieløber *Tryngites subruficollis*

Tilfældig gæst med et fund af en adult hun skudt 1. august 1933, Køge Bugt (ZMC, Hørring 1934).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Tredækker *Gallinago media*

Tidligere en almindelig udbredt yngletrækfugl i Jylland, mindre hyppig på Øerne (Fig. 64). Uddød som ynglefugl omkring 1900, men fortsat en hyppig, men aftagende trækgæst, især i august-september, fåtallig trækgæst i maj-juni, samt tilfældig vintergæst. Efter 1930 betydelig nedgang i antallet af nedlagte fugle, og efterhånden en sjælden og uregelmæssig trækgæst (se dog nedenfor).

I tidligt kildemateriale omtales Tredækkeren som

Prærieløber, 1. august 1933, Køge Bugt, Zoologisk Museum, København. Første dokumenterede fund i Danmark. Foto: Klaus Malling Olsen.

en almindelig ynglefugl fra det meste af Jylland, mens der kun findes få konkrete beretninger fra Øerne. Fra 1860'erne registreredes tilbagegang i ynglebestand (Fencker 1873, Fischer 1873), men især efter 1880 noteredes meget kraftig tilbagegang (mange kilder) og sidste sikre yngleforekomst er fra 1902 (Løppenthin 1967). Tilbagegangen skyldtes formentlig efterstræbelse (fangst på spillepladser, indsamling af æg) samt opdyrkning/dræning af enge, men andre faktorer kan også have spillet ind.

Tredækkeren var i 1800-tallet ligeledes en særdeles talrig trækgæst især i Jylland, og enkelte større jagtsæsoner blev også registreret på Sjælland. I starten af 1900-tallet endnu en hyppig trækgæst, men med aftagende forekomster. Ved Stenalt Gods på Djursland blev 854 fugle nedlagt 1901-08, mens kun 144 blev nedlagt 1918-39 (Andersen 1985). Flere kilder omtaler mindre

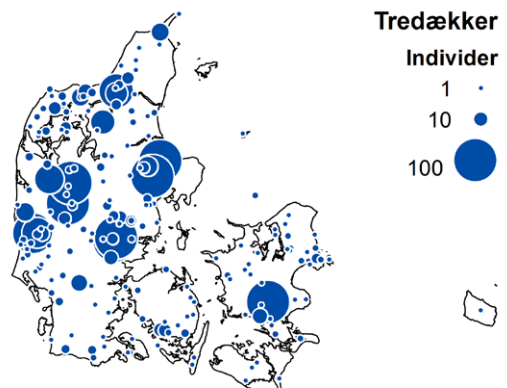

Fig. 64. Forekomst af Tredækker (n = 2709). Occurrence of Great Snipe *Gallinago media*.

opblomstring i forekomsterne efter 1920, men efter 1930 og især efter 1940 markant nedgang i antallet af indrapporterede (nedlagte) fugle.

Vinterfund er ikke tidligere omtalt i Salomonsen (1963), Dybbro (1978) eller Olsen (1992). Samlet er der fundet 10 fra december, to fra januar, tre fra februar og en fra ultimo marts. Alle vedrører nedlagte fugle, hvor størstedelen er indleveret til udstopning.

Trædækkeren er vanskelig at registrere, da arten trykker sig meget hårdt og nærmest skal trædes op, før den bemærkes (Læssøe 1965), hvorfor reel forekomst (antal fugle) er langt højere end oversigt over fund i Appendiks 1 giver indtryk af (se Meltofte 1993).

Artsstatus før 1965 kan sammenfattes til: Uddød som ynglefugl 1902, herefter ca. 1350 fund/fugle før 1950 og 38 fund af 59 fugle 1950-64.

Langnæbbet Snepeklire *Limnodromus scolopaceus*

Status:

1. 1894, 1. august, 1 ad. hun skudt udfor Mandø Hølade ved Ribe (ZMC, Collin 1895)
2. 1956, 13. maj, 1 ad. skudt, Vesløs Vejle, Thisted (SZM, Red. 1956, Red. 1957b)
3. 1958, 11. juli, 1 iagtt., Sønder Lem Vig (Jakobsen 1959)
4. 1960, 27. november, 1 iagtt., Amager (inddæmmede areal) (Blume 1962)

En meget sjælden gæst med uændret fire fund af fire fugle før 1965. Salomonsen (1963a) angav fund fra 1956, 1958 og 1960 som værende Kortnæbbet Snepeklire *L. griseus* [*griseus*], mens fund fra 1894 henføres til *L. [griseus] scolopaceus*. Danske fund før 1965 blev genbehandlet af SU i 1988 (Olsen 1989), hvor alle godkendtes som *L. scolopaceus*.

Status før 1965 er uændret fire fund af fire fugle.

Bartramsklire *Bartramia longicauda*

Tilfældig gæst med et fund af en juvenil hun skudt 3. november 1920, Tim, Vestjylland (ZMC, Schiøler 1921a).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Terekklire *Xenus cinereus*

Status:

1. 1951, 23. juli, 1 han fanget og skindlagt, Kalvebod Strand (ZMC, Poulsen 1951)
2. 1960, 21. juli, 1 iagtt., Aflandshage (Christoffersen 1964)

Tilfældig gæst. Fund fra 1960 er ikke med i Salomonsen, da dette først blev publiceret i 1964, men er medtaget i Dybbro (1978).

Status før 1965 er uændret to fund af to fugle.

Bartramsklire, juv. hun, 3. november 1920, Tim, Vestjylland, Zoologisk Museum, København. Hidtil eneste danske fund. Foto: Joakim Engel.

Lille Gulben, efterår 1912, Sønderborg, Zoologisk Museum, København. Første dokumenterede fund i Danmark. Foto: Klaus Malling Olsen.

Lille Gulben *Tringa flavipes*

Tilfældig gæst med et fund af en skudt, efterår 1912, Sønderborg, Als (ZMC, Hørring 1942).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Thorshane *Phalaropus fulicarius*

Sjælden, uregelmæssig gæst i danske farvande med tydelig kulmination oktober til januar, samt tilfældig gæst forår og sommer.

Første fund er en skudt 27. januar 1825 ved Helsingør Havn (Kjærbølling 1852). Thorshanen er truffet hvert årti siden 1850, flest i 1920erne (Fig. 66). Største år har været 1920 (4 fund af 5 fugle) og 1963 (5 fund af 9 fugle).

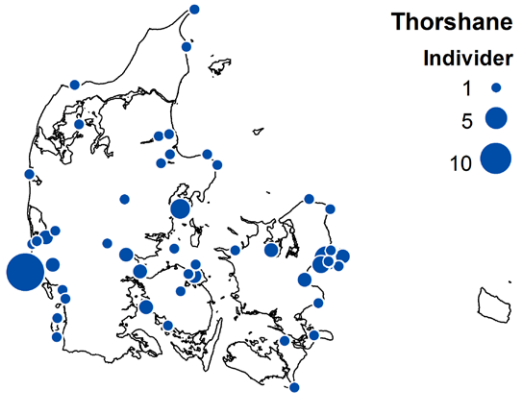

Fig. 65. Forekomst af Thorshane (n = 84).
Occurrence of Red Phalarope *Phalaropus fulicarius*

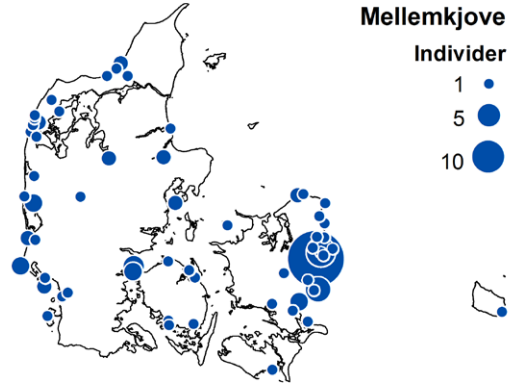

Fig. 68. Forekomst af Mellemkjove (n = 119).
Occurrence of Pomarine Skua *Stercorarius pomarinus*.

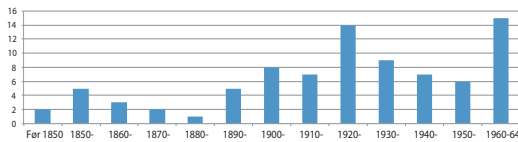

Fig. 66. Årsfordeling for Thorshane 1825-1964 (n = 84).
Records of Red Phalarope *Phalaropus fulicarius* 1825-1964.

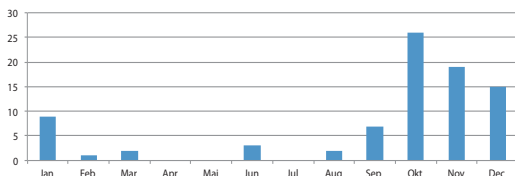

Fig. 67. Månedsfordeling af Thorshane (n = 84).
Monthly records of Red Phalarope *Phalaropus fulicarius*.

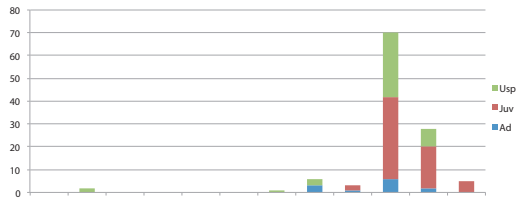

Fig. 69. Måned- og aldersfordeling for Mellemkjove (n = 115).
Monthly records of Pomarine Skua *Stercorarius pomarinus*.

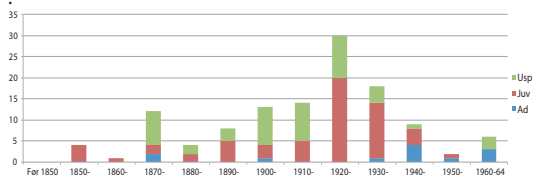

Fig. 70. Års- og aldersfordeling for Mellemkjove 1850-1964 (n = 121).
Records of Pomarine Skua *Stercorarius pomarinus* 1850-1964.

Forekomst kulminerede tydeligt oktober-januar med 80 % af alle fund. Desuden usædvanlige fund fra februar (1) og marts (2; Fig. 67). Indtil 1960 forelå 80 % af alle fund i indre farvande, men efter 1960 hyppigst ved Blåvands Huk (Fig. 65).

Salomonsen (1963a) angiver Thorshanen som tilfældig træk- og vintergæst; dog kun 47 fund.

Ny status før 1965 er 79 fund af 84 fugle. For artens træk- og vinterforekomst i Skandinavien, se Scheimann (1983).

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus*

Fåtalig, uregelmæssig trækgæst august til november, med kulmination i oktober. Truffet spredt i de fleste landsdele, visse år invasionsagtigt i de indre farvande, især langs den østjællandske kyst. Tilfældig gæst i indlandet (Fig. 68). Meget sjældent vintergæst (december-

februar), samt tilfældig sommergæst.

Første fund er to juv. skudt efteråret 1850, Sjællands østkyst (Kjærbølling 1852). Selvom der er fund fra hvert årti, har Mellemkjovent optrådt meget uregelmæssigt (Fig. 70). Største invasioner var i efterårene 1926 (14), 1928 (9) og 1939 (13), samt større optræden i 1909 (6) og 1915 (5). 68 fugle er aldersbestemt, hvoraf 85 % var juvenile. Tydelig kulmination i oktober-november med knap 90 % af alle fund (Fig. 69). Desuden usædvanlige fund fra februar og et sommerfund (juli), samt fire fund fra august, hvorfra Salomonsen (1963a) kun har oplyst et.

Salomonsen (1963a) angiver arten som fåtalig trækgæst ved Jyllands vestkyst og sydlige farvande (Køge Bugt og Lillebælt), samt invasionerne i 1926, 1928 og 1946, hvor sidstnævnte er en fejlskrivning, da der kun foreligger to observationer fra dette år.

Samlet status før 1965 er 104 fund af 121 fugle.

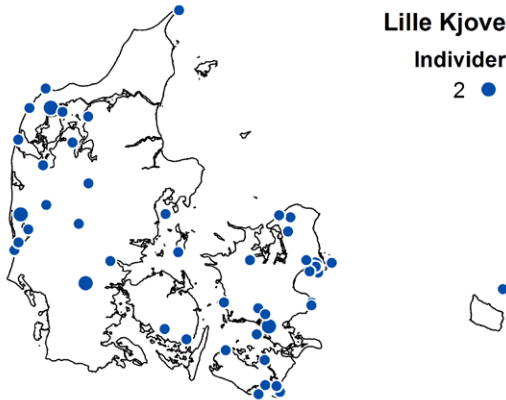

Fig. 71. Forekomst af Lille Kjove (n = 52).
Occurrence of Long-tailed Jaeger *Stercorarius longicaudus*.

Lille Kjove *Stercorarius longicaudus*

Sjældnen, uregelmæssig trækfugt i danske farvande fra august til november. Tilfældig sommer- og vintergæst. Truffet langs Vestkysten, i indre farvande omkring Sjælland, Sydhavsøerne og Fyn. Sjældnen gæst i indlandet/kystnære indland (Fig. 71).

Første fund er en død juvenil fra ultimo oktober 1862, Ringkøbing-egnen (ZMC, Collin 1875-77). Lille Kjove har langt fra optrådt årligt, og de store invasioner mangler. Større optræden i 1890 (5) og 1949 (4; Fig. 73). 36 fugle er aldersbestemt, hvoraf 83 % var juvenile. Tydelig kulmination august-oktober med 92 % af alle fund. Et fænologisk usædvanligt fund er fra februar, samt to fra hhv. juni og juli (Fig. 72). En bemærkelsesværdig stor andel (20 %) er fundet i indlandet eller det kystnære indland (Fig. 71). Salomonsen (1963a) angiver arten som fåtallig træk-

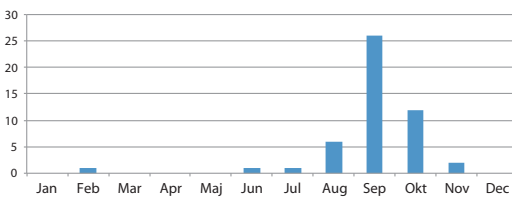

Fig. 72. Månedsfordeling for Lille Kjove (n = 50).
Monthly records of Long-tailed Jaeger *Stercorarius longicaudus*.

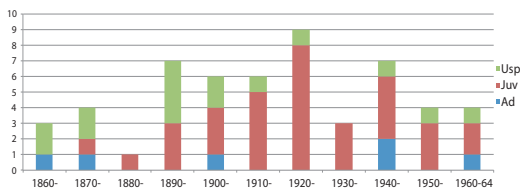

Fig. 73. Års- og aldersfordeling for Lille Kjove 1862-1962 (n = 54).
Records of Long-tailed Jaeger *Stercorarius longicaudus* 1862-1962.

Lille Kjove Individer 2 ●

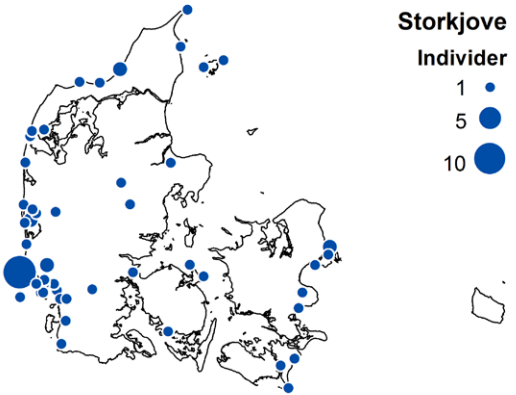

Fig. 74. Forekomst af Storkjove (n = 63).
Occurrence of Great Skua *Stercorarius skua*.

gæst (august/november, flest september), hyppigst ved Vestkysten. Forekomstsbillede er blevet præciseret i denne undersøgelse.

Samlet status før 1965 er 53 fund af 54 fugle.

Storkjove *Stercorarius skua*

Tidligere en meget sjælden, sporadisk trækfugt. Efter 1940 en sjælden, men regelmæssig gæst, hyppigst langs Nord- og Vestjyllands havkyster. Meget sjælden gæst i indre farvande (Øresund, Lillebælt, Østersøen, Guldborgsund) og tilfældig gæst i indlandet (Fig. 74).

Truffet fra juni til februar, hyppigst september-oktober. Første fund er en juvenil hun skudt 1. november 1874, Thyborøn (VM, Collin 1875-77, Heiberg 1886). Øget hyppighed efter 1940 og især 1950 skyldtes formentlig øget ornitologisk aktivitet (havfugletællinger;

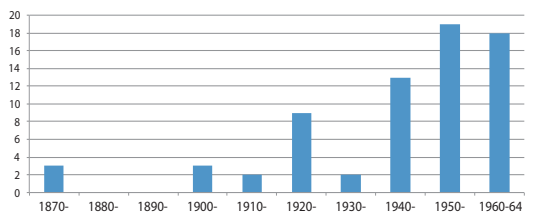

Fig. 75. Årsfordeling for Storkjove 1874-1964 (n = 69).
Records of Great Skua *Stercorarius skua* 1874-1964.

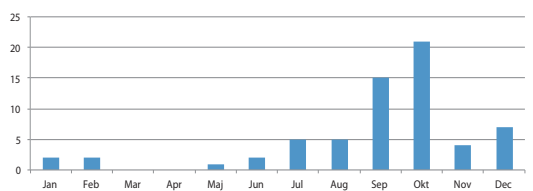

Fig. 76. Månedsfordeling for Storkjove (n = 64).
Monthly records of Great Skua *Stercorarius skua*.

Fig. 75). Storkjoven var hyppigst i september-oktober, og fund fra sommerperioden (juni-august) er ikke usædvanlige set med nutidens øjne, mens vinterfund (december-februar) fortsat er sjældne (Fig. 76).

Salomonsen (1963a) angiver Storkjoven som tilfældig gæst med kun 26 fund, flest langs Jyllands vestkyst, samt specifikke fund fra indre farvande. Salomonsen angiver kun et forkastet fund (Hirsholmene 1850), som heller ikke godtages i denne undersøgelse, men har i betydelig grad overset/set bort fra fund/beretninger i litteraturen.

Ny status før 1965 er 67 fund af 71 fugle.

Ismåge *Pagophila eburnea*

Tilfældig gæst. Et fund af en 1K skudt 28. december 1835, Kalveboderne (ZMC, Kjærbølling 1852). Salomonsen (1963a) godtager to fund med Kalveboderne 1835 og Nymindegab 1911 (Skovgaard 1920-24) og forkaster beretning fra Hyllekrog 1933 (Hørring 1935), som heller ikke godtages her. Fundet fra 1911 har vist sig at gælde en 2K Hvidvinget Måge *Larus glaucooides* (via skind i Esbjerg Seminariums samling).

Ny status før 1965 er et fund af en fugl.

Ismåge, 1K, 28. december 1835, Kalvebod Strand, Zoologisk Museum, København. Første danske fund. Foto: Joakim Engel.

Sabinemåge *Xema sabini*

Tilfældig gæst. Invasionsagtig optræden august til oktober 1963 ved Blåvands Huk.

Første fund er en juvenil hun skudt, 29. oktober 1936, Guldborgsund (SZM, Petersen 1937). Før 1963 kun yderligere et fund; Køge 15. november 1945 (Salomonsen 1946). Forekomsten ved Blåvands Huk i 1963 omfattede min. 17 fugle (Møller & Rabøl 1963; se også Noer & Sørensen 1974). Forekomsten blev behandlet af SU allerede i 1963, men først publiceret i Pedersen (1980). Derudover kun yderligere tre anerkendte fund, alle fra efteråret 1963; 5. oktober, juvenil iagt., Jammerbugten mellem Rødhus og Blokhus, 13. oktober, juvenil

hun fundet skudt, Gjøl Havn, Limfjorden (Møller & Rabøl 1963) og 16. oktober, juvenil skudt, Kalø Vig (Boertmann *et al.* 1986). Salomonsen (1963a) godtager to fund (1936 og 1945) og forkaster flere ældre angivelser, som ligeledes er forkastet i denne undersøgelse.

Samlet status før 1965 er 19 fund af min. 22 fugle.

Rosenmåge *Rhodostethia rosea*

Tilfældig gæst med et fund af en adult skudt 5. december 1955, Tybrind Vig, Fyn (SZM, Red. 1956, Novrup 1957).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus*

Meget sjælden gæst, men regelmæssig efter 1960.

Første fund er en juvenil skudt 1. juli 1931 i Danmark (ringfund) (ZMR, Adelholt 1958). Fundene fordeler sig med 1930-39 (2), 1940-49 (3), 1950-59 (2) og 1960-64 (4). Sorthovedet Måge er truffet spredt i landet (Fig. 77) og mellem april og november uden tydelig kulmination.

Salomonsen (1963a) angiver seks fund og arten som en tilfældig gæst, oftest på efterårstræk. I forhold til Salomonsen udgår fund fra Esbjerg 1955 (Nisbet 1956), mens seks fund fra 1953 til 1964 er tilføjet.

Ny status før 1965 er 11 fund af 11 fugle.

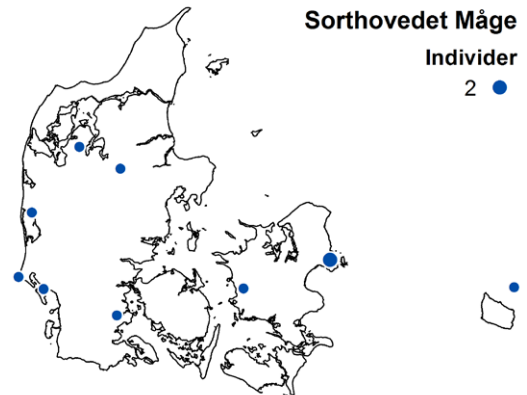

Fig. 77. Forekomst af Sorthovedet Måge (n = 10).
Occurrence of Mediterranean Gull *Larus melanocephalus*.

Kaspisk Måge *Larus cachinnans*

Status:

- 1953, 1. juni, 1 død (ringfund), Kastrup (Københavns Lufthavn) (Adelholt 1958)
- 1953, 31. oktober, 1 død (ringfund), Ølsted, Roskilde Fjord (Adelholt 1958)
- 1953, uden dato, 1 død (ringfund), Randers Fjord (Adelholt 1958)

Tilfældig gæst.

Alle fund gælder genfund af fugle ringmærket ved Sortehavet. I forhold til Salomonsen (1963a) uændret status før 1965 med tre fund af tre fugle.

Hvidvinget Måge *Larus glaucooides*

Tidligere en tilfældig gæst, men efter 1950 en sjælden, regelmæssig gæst i nordjyske havne (Skagen, Hirtshals, Hanstholm; Fig. 78) mellem november og maj, med kulmination i april (Fig. 79).

Første fund er en fugl vingeskudt februar 1875, Kalveboderne, og indleveret til Zoologisk Have i København (Collin 1875-77). Fund herefter fordeler sig med 1910-19 (3), 1940-49 (1), 1950-59 (2), men fra 1960 forøges forekomsterne markant med 10 fund af 13 fugle ved nordjyske havne. Hovedparten af alle fund gælder 1K/2K, og kun to fund vedrører ældre fugle, henholdsvis en sub-adult og en adult.

Salomonsen (1963a) angiver 14 fund 1875-1961, heraf otte iagtt., hvor flere var usikre. Desuden 6-7 fejlagtige observationer. En række fund fra Østfyn (Dyck *et al.* 1970) er under genbehandling af SU og derfor ikke medtaget i opsummeringen.

Ny status før 1965 er 17 fund af 20 fugle.

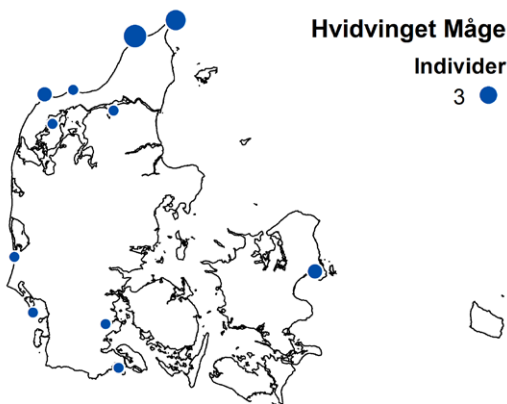

Fig. 78 Forekomst af Hvidvinget Måge (n = 20).
Occurrence of Iceland Gull *Larus glaucooides*.

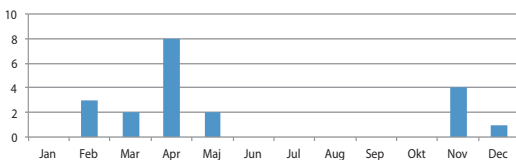

Fig. 79. Månedsfordeling for Hvidvinget Måge (n = 20).
Monthly records of Iceland Gull *Larus glaucooides*

Hvidvinget Måge, 2K, marts 1911, Nymindegab, Esbjerg Seminarium. Tidligere fejlagtigt oplyst som Ismåge. Foto: Svend Rønneest.

Polarlomvie *Uria lomvia*

Status:

1. 1905, 12. marts, 1 vdr. skudt, Hesselø (SZM)
2. 1905, 2. november, 1 vdr. skudt, Kalveboderne (Scheel 1925)
3. 1911, uden dato, 1 fanget, Danmark (tilgået Odense bys anlæg, død her maj 1911; Scheel 1925)
4. 1925, 8. november, 1 vdr. skudt, Messinge ved Kerteminde (NHM, Hørring 1928)
5. 1926, 31. december, 1 juv. hun vdr. død, Lyngvig (VM)

Meget sjælden vintergæst oktober – marts med fem fund.

Salomonsen (1963a) angiver seks anerkendte og seks forkastede fund uden specifikation. Dybbro (1978) og Olsen (1992) medtager fund af to fugle købt i vildthandel i København 1856 (Collin 1875-77), samt et fund fra Storstrømmen 1886 (Barfod 1892), som begge efter genbehandling er forkastede af SU (Ortvad *et al.* 2015).

Ny status før 1965 er fem fund af fem fugle.

Søkonger *Alle alle*

Fåttalig og regelmæssig vintergæst langs kyster (Fig. 81). Tilfældig gæst i indlandet. Visse år større invasioner. Hyppigst fra medio oktober til marts, dog undtagelsesvis ankomst ultimo september-primio oktober og sen afrejse i april. Tilfældig/meget sjælden sommergæst.

Arten omtales som dansk i Pontoppidan (1763), men uden oplysning om konkrete fund. Første fund er en skudt 26. december 1779 ved Christiansø (Helms 1936). I Kjærbølling (1852) nævnes, at Søkongen om vinteren ikke sjældent kaster sig ned i rygende skorstene, dog omtales ingen konkrete fund.

Stort set årlig gæst i danske farvande fra 1900, oftest 1-3 fugle pr. år (Fig. 80). Største invasioner har været vinteren 1915/16 (74), vinteren 1917/18 (29), vinteren

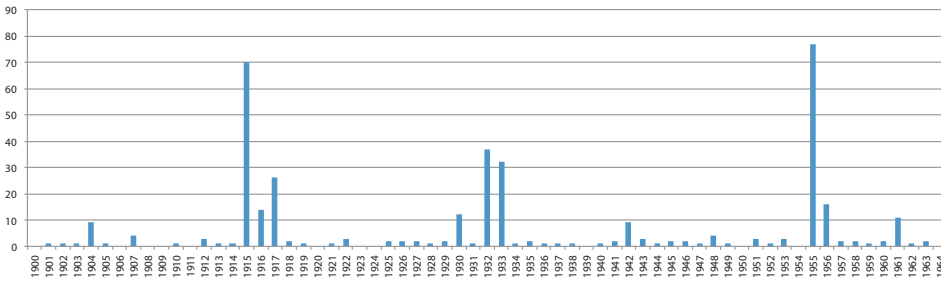

Fig. 80.
Årsfordeling
for Søkonge
1900-64 (n =
384).
*Records of
Little Auk Alle
alle 1900-64.*

1932/33 (58) og vinteren 1955/56 (92), samt vinteren 1906/07, hvor mange blev fundet døde ved Jyllands vestkyst (Hansen 1907), men uden præcise antal. Desuden større optræden 1930/31 og 1942/43. Truffet langs kysterne, hyppigst i Nord- og Vestjylland og langs Østjyllands og Sjællands kyster. En sjælden gæst i sydlige indre farvande. Tilfældig/meget sjælden gæst i indlandet, herunder større søer, hvor mest bemærkelsesværdigt er et fund af 5-6 fugle truffet 20.-22. juni 1904 på oversvømmet mark ved Køge, som er dokumenteret med indsamlet skind (Winge 1905).

Status er uændret i forhold til Salomonsen (1963a); dog angives heri også mindre invasioner 1887/88, 1890/91 og 1892/93, som der ikke er fundet belæg for i kildematerialet. Ny status før 1965 er 222 fund/beretninger om min. 378 fugle.

Lunde *Fratercula arctica*

Fåttallig, men sporadisk træk-, vinter- og sommergæst, hyppigst langs Vestkysten, sjælden i indre farvande, meget sjælden i Østersøen (Fig. 84). Tilfældig gæst i indlandet. Ingen fund fra Bornholm. Er truffet i alle måneder med kulmination mellem oktober og marts, flest i marts som følge af mange dødfundne fugle. Meget sjælden sommergæst.

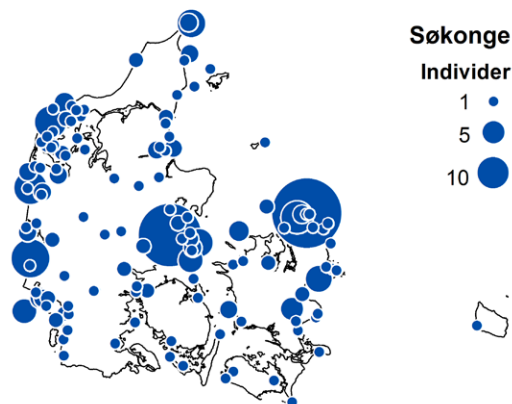

Fig. 81. Forekomst af Søkonge (n = 352).
Occurrence of Little Auk Alle alle.

Første fund er en juvenil skudt i pinsen 1853, Hviding Strand ved Ribe (Collin 1875-77). Selvom Lunden er truffet hvert årti, var arten næsten helt fraværende i danske farvande mellem 1930 og 1950 med kun tre fund 1931-50 (Fig. 82). Større optræden er konstateret 1858, 1890, 1907, 1963 og 1964 med hver fem fugle, 1918 med seks

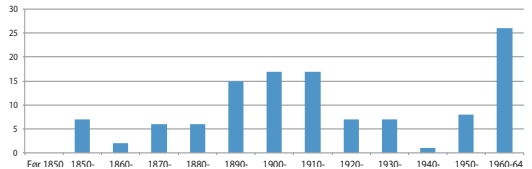

Fig. 82. Årsfordeling for Lunde 1853-1964 (n = 119).
Records of Atlantic Puffin Fratercula arctica 1853-1964.

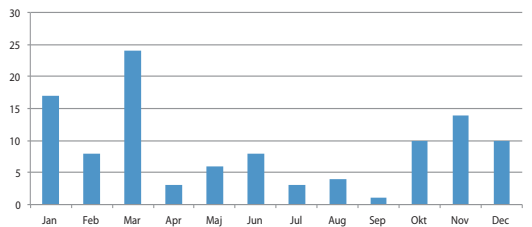

Fig. 83. Månedsfordeling for Lunde (n = 108).
Monthly records of Atlantic Puffin Fratercula arctica.

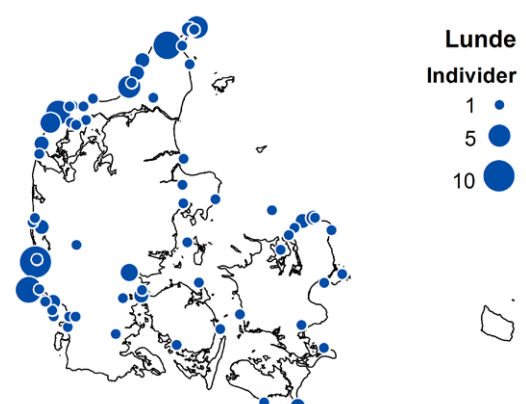

Fig. 84. Forekomst af Lunde (n = 116).
Occurrence of Atlantic Puffin Fratercula arctica.

fugle og 1961 med 12 fugle, hvoraf hovedparten blev fundet døde. I lighed med Søkongen skulle et stort antal fugle være fundet døde vinteren 1906/07 (Hansen 1907). Lunden er truffet alle måneder, dog hyppigst i vinterhalvåret med knap 80 % af alle fund (Fig. 83). Kulminationen i marts kan især henføres til mange død-fundne fugle i 1961 (10).

Status er præciseret i forhold til Salomonsen (1963a), som ikke omtaler sommerfund (juni-juli), og kun 21 fund fra indre farvande. Ny status før 1965 er 103 fund/beretninger om min. 121 fugle, hvoraf de 26 er fra indre farvande.

Steppehøne *Syrhaptes paradoxus*

Status:

- 1859, 23. juli, 2 iagtt. (en han skudt), Hobro (ZMC, Reinhardt 1861)
- 1863-64: Medio maj 1863 – februar 1864, invasion (min. 1000 fugle), hele landet, primært fund fra Vest- og Nordjylland (Fig. 85). En enkelt efternøler, adult han skudt 22. september 1864 Ringkøbing (KVL)
- 1888-90: Ultimo april 1888 – august 1890 invasion (min. 10000 fugle), hele landet, flest fugle i Vest-, Midt- og Nordjylland (Fig. 86)
- 3a. 1888: Ultimo april-december, invasion (min. 10000 fugle), hele landet, flest i Vest-, Midt- og Nordjylland
- 3b. 1889: Januar-december, min. 200 fugle, flest mellem Ålbæk og Skagen
- 3c. 1890: Januar - medio august, max. 20 fugle, Sjælland, Fanø, Uldum, Hadsund
- 1908, 6. oktober, 1 ad. han skudt, Ådum ved Tarm (Brink 1908)
- 1950, 11. november, 1 hun fundet død, Hasle, Bornholm (BM, Larsen 1952a, 1952b)

Steppehøne, han, 14. september 1889, Birkelse, Nordjylland, Zoologisk Museum, København. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

En sporadisk forekommende gæst med store invasioner i 1863 og 1888. Danske fund 1859 og 1908 var ligeledes udløbere af mindre invasioner i Europa. Udenfor invasionsår en tilfældig gæst (et fund 1950).

Invasioner er meget veldokumenterede i kildemateriale, hvor invasion 1888 blev opsummeret i samtiden af Herluf Winge (1889a, 1890 og 1891) med supplerende oplysninger i Collin (1895), mens vi kun har haft begrænset adgang til ældre tysk kildemateriale omkring forekomst i Sønderjylland (Reichenow 1889). Antal fugle er meget svært at bedømme, men et forsigtigt skøn er min. 1000 fugle i 1863 og min. 10000 fugle i 1888. Både i 1863 og 1888 er æg indsamlet fra ynglende fugle.

Status i forhold til Salomonsen (1963a) er uændret, bortset fra enkelte præciseringer.

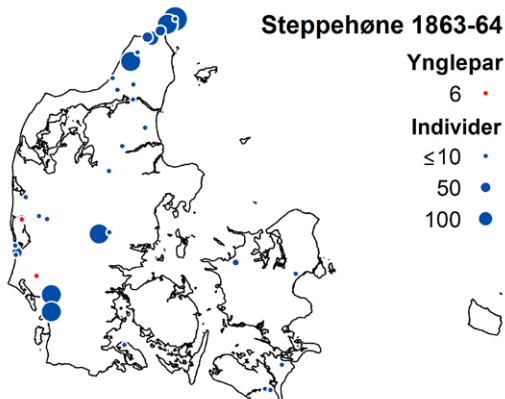

Fig. 85. Forekomst af Steppehøne under invasionen 1863-64. Occurrence of Pallas's Sandpiper *Syrhaptes paradoxus* during the invasion 1863-64. Red circles indicate breeding records; blue circles are ordinary records.

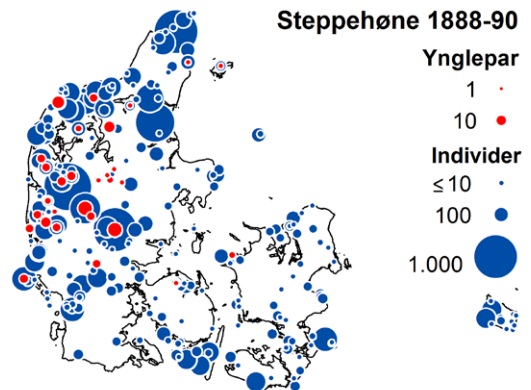

Fig. 86. Forekomst af Steppehøne under invasionen 1888-90. Occurrence of Pallas's Sandpiper *Syrhaptes paradoxus* during the invasion 1888-90. Red circles indicate breeding records; blue circles are ordinary records.

Turteldue *Streptopelia turtur*

Fåtallig, men regelmæssig træk- og sommergæst (ul-timo april til oktober, flest i maj-juni), tilfældig gæst i november og december. Meget sjælden ynglefugl i Jylland, men givetvis meget fåtallig ynglefugl i Sønderjylland fra 1930'erne. Truffet i alle landsdele, hyppigst Sydvest-, Vest- og Sønderjylland (Fig. 89).

Arten er omtalt fra Nørre-Århus og Mors før 1850 (Kjærbølling 1852, Collin 1875-77), men første daterede fund er en juvenil skudt, 16. september 1857, Ribe (ZMC). Der findes et stigende antal fund fra 1916 og frem mod 1939, som formentlig er udtryk for reel fremgang i forekomsterne i landet (Fig. 88). Forekomsterne kulminerede tydeligt maj-juni (Fig. 87). Tidligste ankomst var 5. april. Seneste fund er et fra november, samt to fra december uden præcis dato. Salomonsen (1963a) nævner et fund fra november og et fra december, samt et januarfund. Sidstnævnte muligvis identisk med Østlig Turteldue fra Børkop (Mørkholt), som blev indleveret til ZMC i januar og først efterfølgende ombestemt.

Der findes beretninger om yngel fra Ribe 1918 (Poulsen 1948), Palsgaard Skov 1921 (Wielandt 1924), Sønderjylland 1935 (Anon. 1936), Silkeborg 1943 (Poulsen 1948) og Frøslev-Bommerlund Plantage 1943 (Jensen 1945). Desuden mulige ynglefund/forsøg ved Ribe 1882 (Collin 1888), Blåvand 1934 (Hørring 1936) og Frøslev Plantage 1948 (Liengaard 1948). Arten har formentlig siden 1930'erne ynglet regelmæssig i Sønderjylland, hvor der i perioden findes et stigende antal beretninger. Dette set i sammenhæng med en stor fremgang i Slesvig-Holsten registreret fra 1940'erne og frem (Palm 1988).

Status er i forhold til Salomonsen (1963a) blevet præciseret hvad angår såvel ynglefund, antal, årstal og månedsfordeling. Salomonsen nævner samlet 80 fund, hvor ny status før 1965 er 139 fund af min. 152 fugle.

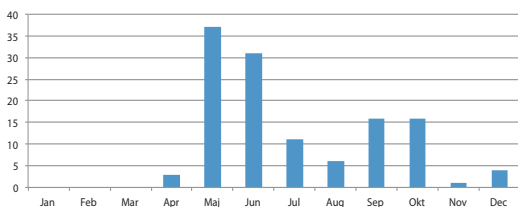

Fig. 87. Månedsfordeling for Turteldue (n = 117).
Monthly records of Eurasian Collared Dove *Streptopelia turtur*.

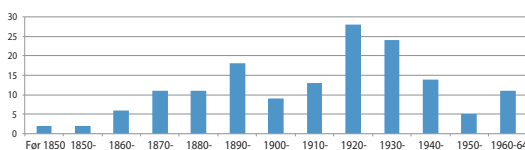

Fig. 88. Årsfordeling for Turteldue før 1965 (n = 152).
Records of Eurasian Collared Dove *Streptopelia turtur* before 1965.

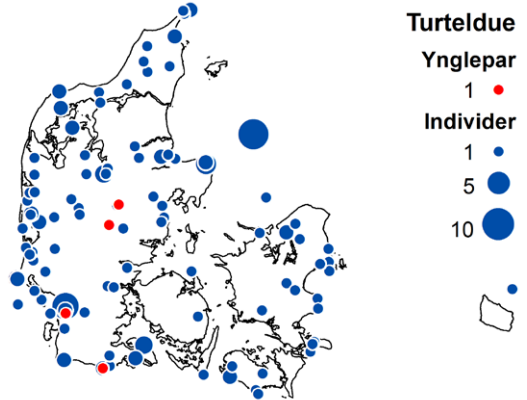

Fig. 89. Forekomst af Turteldue (n = 141).
Occurrence of Eurasian Collared Dove *Streptopelia turtur*.

Østlig Turteldue *Streptopelia orientalis*

Status:

- 1863, 4. november, 1 skudt (ssp. *orientalis*), Skaføgård (ZMC, Reinhardt 1868, Collin 1875-77)
- 1917, medio december, 1 dræbt, Børkop (Hørring 1920)
- 1924, 24. december, ad. hun skudt, Gjerrild (ZMC, Olsen & Hansen 1943)
- 1926, 26. oktober, ad. hun skudt (ssp. *orientalis*), Kattholm (NHM, Knudsen 1936a)
- 1931, 8. marts, imm. hun skudt, Slettebjergus ved Nykøbing F (ZMC, Hørring 1933)
- 1932, 25. november, ad. han skudt, Rønne (Knudsker), Bornholm (BM, Hørring 1933)

Meget sjælden gæst i vinterhalvåret (oktober til marts), primært fundet i det østlige Jylland. Det har endnu kun været muligt at racebestemme to fund (1863 og 1926), som begge gælder nominatformen *S. o. orientalis*.

I forhold til Salomonsen (1963a) er et fund fra Kallundborg 1933 forkastet.

Ny status før 1965 er seks fund af seks fugle.

Skadegøg *Clamator glandarius*

Status:

- 1917, 27. september, 1 ad. skudt, Lodbjerg (i klitterne) (ZMC, Ferdinand 1919)
- 1953, 16. august, 1 fundet død, Tårnholm, Korsør (foto, Petersen 1953a)
- 1957, 8. september, 1 imm. hun skudt, Vostrup ved Tarm (NHM, Novrup 1958)

Tilfældig gæst. I dag findes kun skeletdele af første fund fra 1917, hvorfor aldersbestemmelse er foretaget ud fra dragtbeskrivelse i Ferdinand (1919).

Status før 1965 er uændret tre fund af tre fugle.

Gulnæbbet Gøg, hun, Alstrup, Stavns Fjord, Samsø, 23. oktober 1936, Zoologisk Museum, København. Det hidtil eneste fund fra Danmark. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Gulnæbbet Gøg *Coccyzus americanus*

Tilfældig gæst med en hun skudt 23. oktober 1936, Alstrup ved Stavns Fjord, Samsø (ZMC, Hørring 1942). Status før 1965 er uændret et fund af en fugl. Det danske fund vedrører ssp. *americanus*.

Dværghornugle *Otus scops*

Status:

1. 1910, uden dato, 1 død, Sydsjælland (SZM, Laursen 2006)
2. 1917, 3. januar, 1 fundet død, Brønshøj, København (ZMC, Hørring 1917)

Tilfældig gæst.

Tidligere førstefund fra Danmark (han fanget på skib, november 1858, Nordsøen, (SZM, Fischer 1862)) udgår, da fuglen blev indsamlet på skib mellem Danmark og Færøerne udenfor den danske eksklusive økonomiske zone. Et fund fra 1910 tilføjes via skind fundet i Naturamas samling, Svendborg.

Ny/uændret status før 1965 er to fund af to fugle.

Stor Hornugle *Bubo bubo*

Tidligere sjældnen, spredt, ynglestandfugl i Nordsjælland og Jylland. Uddød 1885.

Stor Hornugle har ynglet i Nordsjælland, Himmerland og de midt- og østjyske skovegne samt i Sønder-

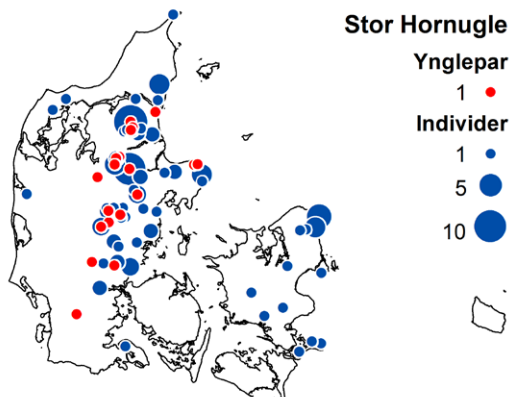

Fig. 90. Forekomst af Stor Hornugle.
Occurrence of Eurasian Eagle Owl *Bubo bubo*.

jylland (Fig. 90). Arten var formentlig ganske udbredt. Således blev der mellem 1791 og 1848 alene i Haderslev Amt nedlagt 21 fugle (Frikke & Tofft 1997). Bestanden var omkring 1850 på min. 20 par, men under pres som følge af jagtlig efterstræbelse. I 1870 var der endnu 6-7 par tilbage, men efter 1880 kun sikre ynglefund omkring Tjele, hvor sidste sikre ynglefund var to unger skudt på rede juli 1884 (Becher 1889).

Sandsynlige sidste år for yngel for kendte ynglepladser var ved Gjerrild 1831, Hobro ca. 1850, Gram ca. 1850, Høstemark Skov/Lille Vildmose ca. 1850 (muligvis indtil 1861), Frijsenborg ved Hammel 1852, Nordsjælland ca. 1855, Grenå/Katholm 1856, Løvenholm Skov 1859, Dronninglund-egnen 1861, Rold Skov/Buderupholm 1863 (muligvis senere), Hald Bøgeskov 1866, Horsens-egnen/Palsgaard ca. 1870, Velling-Vinding skove ca. 1870, Silkeborgskovene ca. 1875, Fussingø Skov 1877, Ry 1877, Tjele/Lindum/Bigum-skove 1885, og muligvis Visborggård skove-Havnø 1885 (Kjærbølling 1852, Collin 1875-77, 1877, 1895, Becher 1889 m.fl.).

Salomonsen (1963a) angiver stort set samme status, men godtager oplysninger om forekomst på Sjælland efter 1885, som efter genbehandling er forkastet, da der mangler sikre førstehåndskilder. Også Løppenthin (1967) forkaster alle oplysninger om spontan forekomst efter 1885. Der findes en lang række gengangere i materialet, herunder ynglestandfugle, hvorfor præcis status ikke er opgjort.

Sneugle *Bubo scandiacus*

Tidligere en hyppig vintergæst; efter 1910 en sjældnen, sporadisk vintergæst. Truffet fra oktober til april, undtagelsesvis september og maj-juni. Periodelvis invasionsagtig optræden. Truffet i alle landsdele, hyppigst Nord-, Vest- og Sydvestjylland samt på Sjælland (Fig. 92).

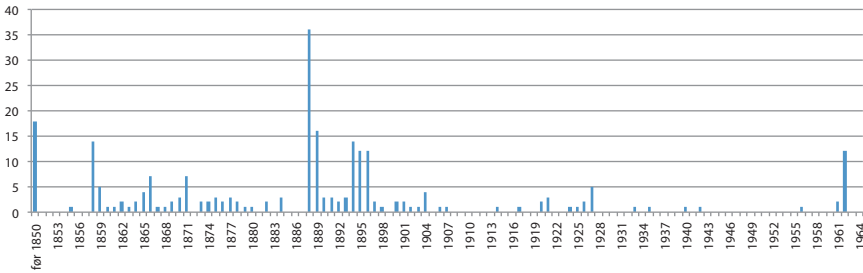

Fig. 91. Årsfordeling for Sneugle 1821-1964 (n = 242).
Records of Snowy Owl *Bubo scandiacus* 1821-1964.

Arten omtales som dansk i Pontoppidan (1763), men uden oplysninger om konkrete fund. Første sikre forekomst er en skudt i februar 1821 ved Vestkysten (Kjærbølling 1852). Sneuglen optrådte næsten årligt fra 1858 til vinteren 1907/08 (Fig. 91), og især talrigt mellem 1888 og 1897, hvor mere end 100 fugle blev nedlagt. De største invasioner var i vintrene 1858/59 (17), 1888/89 (40), 1889/90 (ca. 14), 1893/94 (ca. 13), 1895/96 (11-12), 1896/97 (10) og 1961/62 (14). Større optræden blev desuden registreret i 1870/71 (ca. 8), 1894/95 (7) og 1926/27 (5).

Fra starten af 1900-tallet aftagende forekomst og efterhånden meget sjælden gæst, undtagelsesvis invasionsagtig optræden i vintrene 1926/27 og 1961/62.

Salomonsen (1963a) angiver samme status og anfører, at Sneuglen tidligere var hyppigere, men under nuværende klimaperiode (efter 1925) en sjælden gæst. Salomonsen har oplyst status som 140 fund med udgangspunkt i Jespersen (1938). Den fornyede gennemgang af kildemateriale giver ny status før 1965 på 237 fund/beretninger om 262 fugle; inklusive 20 fund uden præcist årstal.

Høgeugle *Surnia ulula*

Sjældnen, sporadisk vintergæst truffet fra ultimo september til januar, undtagelsesvis april-maj. Hyppigst øst for Storebælt; meget sjælden/tilfældig gæst på Fyn og i Øst- og Nordjylland (Fig. 94).

Arten omtales som dansk i Pontoppidan (1763), men uden oplysninger om konkrete fund. Første sikre forekomst er en han skudt 20. januar 1822, Esrum, Sjælland (ZMC, Kjærbølling 1852). Træffes oftest i forbindelse med invasioner, men tidligere kun få år med fund af flere fugle (1897, 1900 og 1950; Fig. 93), hvor sidstnævnte var en udløber af invasion i Sydsandinavien (Salomonsen 1963a).

Salomonsen (1963a) angiver i alt 30 fund med reference til Jespersen (1938) og Hansen (1962); dog er flere fund forkastet under genbehandlingen, så ny status før 1965 er 26 fund af 26 fugle.

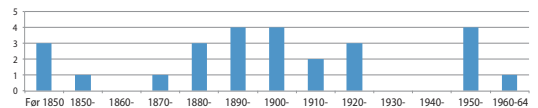

Fig. 93. Årsfordeling for Høgeugle 1822-1961 (n = 26).
Records of Northern Hawk Owl *Surnia ulula* 1822-1961.

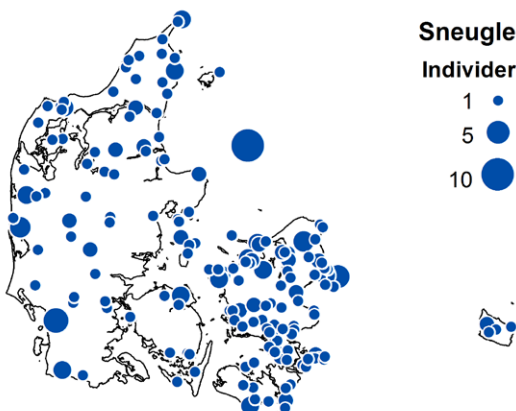

Fig. 92 Forekomst af Sneugle (n = 243).
Occurrence of Snowy Owl *Bubo scandiacus*.

Høgeugle, ad. han, 21. oktober 1921, Fjerritslev, H. P. Hansens samling, Herning Museum. Foto: Ulf Eschou Møller.

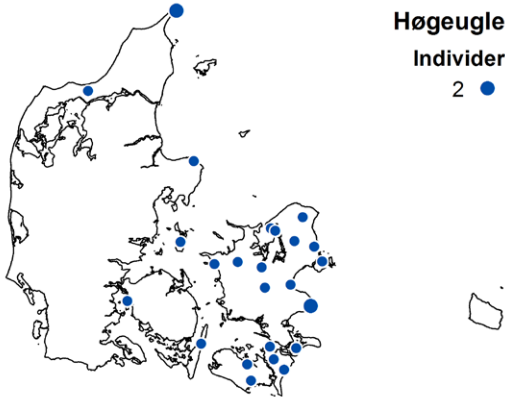

Fig. 94. Forekomst af Høgeugle (n = 26).
Occurrence of Northern Hawk Owl *Surnia ulula*.

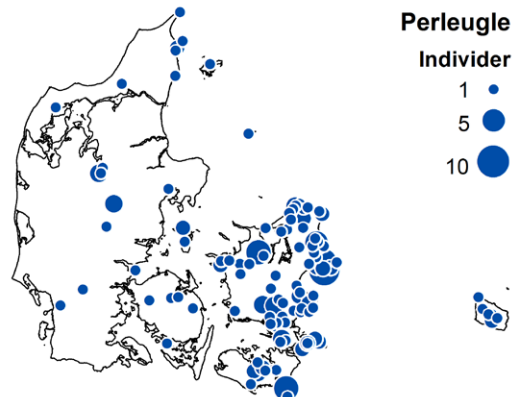

Fig. 95. Forekomst af Perleugle (n = 174).
Occurrence of Boreal Owl *Aegolius funereus*.

Spurveugle *Glaucidium passerinum*

Status:

- 1858, marts, 1 skudt, Vordingborg (Collin 1875-77)
- 1865, uden dato, 1 fanget, Marselisborg Skov, Århus (NHM, Knudsen 1936a)
- 1877, oktober, 1 fyrfalden, Hirtshals Fyr (ZMC, Lütken 1885)
- 1884, 21. november, 1 han? skudt, Hassager Skov, Mårup, Nordsjælland (ZMC, Lütken 1886)
- 1885, uden dato, 1 skudt, Stege (Lütken 1885)
- 1900, uden dato, 1 ad. skudt, Amager (NHM)
- 1905, 13. januar, 1 hun skudt, Sjælland (Scheel 1925)
- 1911, 17. oktober, 1 skudt, Lustrup, Vestjylland (ES, Skovgaard 1920-24)
- 1960, 6. januar, 1 ad. han, Nøvling (HM)

Meget sjælden gæst (oktober til marts); spredt optræden i Jylland samt på Sjælland og Møn.

Arten omtales som dansk i Pontoppidan (1763), men uden oplysninger om konkrete fund, og angivelserne er meget tvivlsomme (Schiøler 1925). Vi har lagt en meget forsigtig linje, da forekomsterne generelt er dårligt dokumenterede, og der er flere misforståelser. Salomonsen (1963a) angiver i alt 21 fund med reference til Jespersen (1938).

Ny status før 1965 er ni fund af ni fugle.

Perleugle *Aegolius funereus*

Fåtallig, sporadisk træk- og vintergæst fra oktober til marts, undtagelsesvis i september og april. Sjælden sommergæst. Optræder typisk i forbindelse med invasioner. Hyppigst øst for Storebælt, sjældent i Jylland og tilfældig gæst på Fyn (Fig. 95). Muligvis tilfældig ynglefugl efter invasion vinter 1927/28.

Arten omtales som dansk i Pontoppidan (1763), men uden oplysninger om konkrete fund. Første sikre fund er fra november 1832, hvor et ukendt antal blev nedlagt ved Årup og Juulskov (Kjærbølling 1852). Invasioner var tilsyneladende hyppigere før 1900 (Fig. 96), hvor de største invasioner var i vintrene 1884/85 (18), 1896/97 (31) og 1927/28 (30). Større optræden blev desuden registreret i 1881/82 (5), 1892 (8), 1950/51 (9) og 1964 (6). Arten yngede sandsynligvis efter invasionen 1927/28 ved Vemmetofte Strand, Fakse, og muligvis i Pederske Plantage, Bornholm (begge i Hørring 1928). Desuden blev et skind indsamlet fra Københavns omegn juni 1897 (ZMC) efter invasion vinteren 1896/97.

Status er uændret i forhold til Salomonsen (1963a); dog er antal fund præciseret.

Samlet foreligger 164 fund/beretninger om min. 183 fugle fra før 1965.

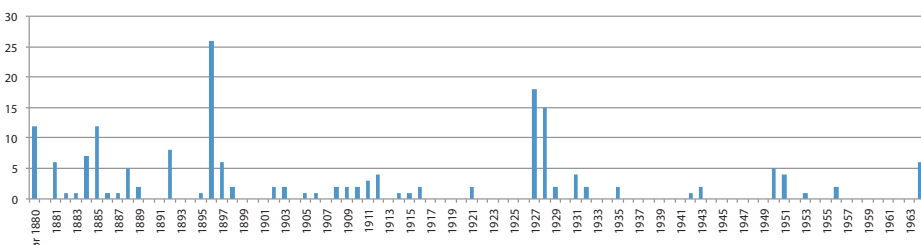

Fig. 96. Årsfordeling for Perleugle 1832-1964 (n = 180).
Records of Boreal Owl *Aegolius funereus* 1832-1964.

Gråsejler *Apus pallidus*

Tilfældig gæst med et fund af 1K hun fyrfalden 29. oktober 1942 på Anholt Knob Fyrskib (ZMC, Neergaard 2013). Skindet blev oprindeligt bestemt til Mursejler *Apus apus*, men ombestemt af Hans Larsson i forbindelse med en undersøgelse af sejlere på ZMC.

Alpesejler *Apus melba*

Status:

- 1804, 17. juni, 1 fundet død, Lødderup, Mors (Schade 1811)
- 1896, 12. oktober, 1 skudt, Ny Vrå, 2 mil nord for Aalborg (ZMC, Winge 1897, 1898)
- 1915, uden dato, 1 død, Falster (SZM, Kristensen *et al.* 2008)
- 1960, 25. august, 1 fundet død (på skib), Nordsøen, 80 sømil nord for Vyl Fyrskib (Scheel 1961)

Meget sjælden gæst. I forhold til Salomonsen (1963a) er fund fra 1915 tilføjet.

Ny status før 1965 er fire fund af fire fugle.

Biæder *Merops apiaster*

Meget sjælden gæst; hyppigere efter 1940, men fortsat sjælden trækfugl i maj-juni, meget sjælden gæst i efteråret (august-oktober). Truffet i alle landsdele på nær Sydvest- og Sønderjylland; hyppigst i Nord- og Vestjylland, samt på Bornholm (Fig. 97). Tilfældig ynglefugl (3 fund).

Første fund er en skudt foråret 1793, Hverringe ved Kerteminde (Hornemann 1794). Biæderen har ynglet tre gange med to par 1948 på Bornholm (Larsen 1949) og et par både 1961 og 1962 i Thy (Novrup 1964).

Salomonsen (1963a) angiver 15 fund (eksklusiv ynglefund), men efter genbehandling er et fund fra februar,

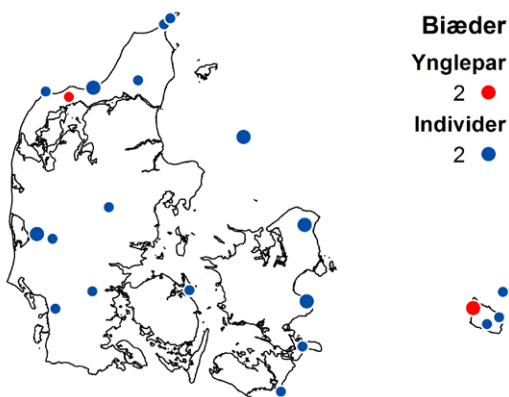

Fig. 97. Forekomst af Biæder (n = 26).

Occurrence of European Bee-eater *Merops apiaster*.

samt en decemberdatering forkastet, mens ni fund efter 1940 er tilføjet.

Ny status før 1965 er 23 fund af 33 fugle (inklusive ynglefugle, dog eksklusiv juvenile indsamlet fra ynglefund 1948).

Ellekrage *Coracias garrulus*

Tidligere yngletrækfugl; uddød 1868. Efter 1900 successivt aftagende forekomst og efterhånden sjælden træk- og sommergæst (flest maj-juni) især i Østdanmark og på Bornholm, meget sjælden vest for Storebælt (Fig. 98 og 99). Sjælden gæst om efteråret (august til oktober, undtagelsesvis november).

Arten omtales som dansk i Pontoppidan (1763), men uden oplysninger om konkrete fund. I starten af 1800-tallet en hyppig yngletrækfugl øst for Storebælt og på Bornholm, samt muligvis på Djursland. Kraftig tilbagegang i første halvdel af 1800-tallet, hvor sidste sikre

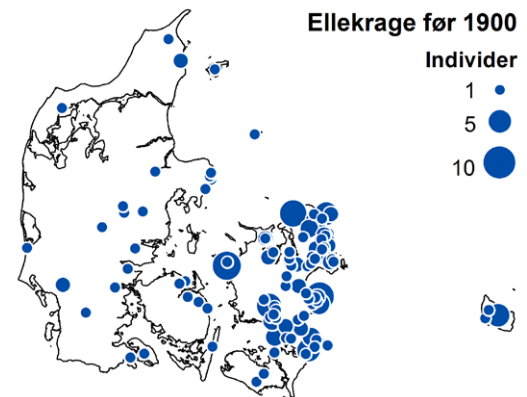

Fig. 98. Forekomst af Ellekrage før 1900 (n = 163).

Occurrence of European Roller *Coracias garrulus* before 1900.

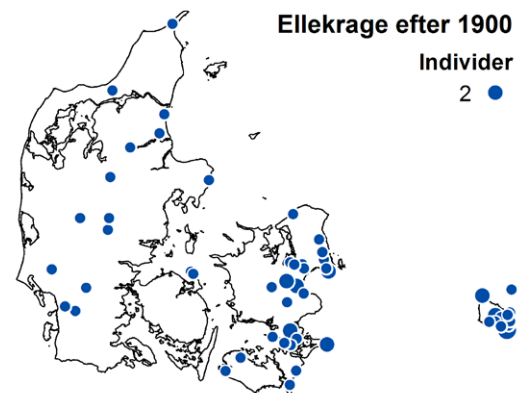

Fig. 99. Forekomst af Ellekrage 1900-64 (n = 64).

Occurrence of European Roller *Coracias garrulus* 1900-64.

Ellekrage, ad. hun, 2. november 1932, Rind ved Høggild, Vestjylland, H. P. Hansens samling, Herning Museum. Foto: Ulf Eschou Møller.

yngefund er fra 1868 ved Hillerød (Collin 1875-77). Fortsat ganske hyppig træk- og sommergæst endnu indtil slutningen af 1800-tallet, især i Østdanmark, mere sjældent vest for Storebælt. Herefter stærk aftagende forekomst, dog med en lille opblomstring i forekomsterne i 1930'erne. Stigning i antal fund fra 1850-99 skyldes mere systematisk indsamling af ornitologiske observationer, mens forekomstbilledet fra 1890 til 1964 er udtryk for reel tilbagegang (Fig. 100).

I Sverige ynglede Ellekragen i Småland indtil 1943, og sammenfaldende med opblomstringen i 1930'erne gendvandrede den til Fårø ved Gotland. Her ynglede endnu 14 par i 1951-54 (Lindell 2002), hvilket underbygger den fortsat hyppige forekomst på Bornholm efter 1950.

Status er stort set uændret i forhold til Salomonsen (1963a) og Løppenthin (1967); dog har vi tilføjet et min-

dre antal fund, mens alle vinterfund og beretninger om flokke er forkastet.

Samlet har vi fundet ca. 250 beretninger om Ellekrage før 1965, hvor ny artsstatus før 1965 kan sammenfattes til: Uddød 1868 som ynglefugl, herefter 150 fund af 164 fugle før 1950 og 14 fund af 14 fugle 1950-64.

Hærfugl *Upupa epops*

Tidligere udbredt yngletrækfugl på Sjælland, Fyn, Lolland-Falster, Møn og i Østjylland. Uddød 1876, herefter tilfældig ynglefugl. Fortsat en fåtallig, regelmæssig træk-gæst (april-maj og august-november), sjældent sommergæst (juni-juli) og meget sjældent vintergæst (december). Truffet i alle landsdele; hyppigst øst for Storebælt (Fig. 101).

Arten omtales som dansk i Pontoppidan (1763), men uden oplysninger om konkrete fund. Hærfuglen er omtalt som udbredt ynglefugl i starten af 1800-tallet, men kraftigt aftagende efter 1850, og Collin (1875-77) bemærker, at arten "bliver dog hertillands mere og mere sjelden efterhånden som Småskovene bortryddes og opdyrkes". Før 1850 foreligger 31 beretninger, mens stigning i antal fund fra 1850 til 1880 skal tages som udtryk for mere systematisk indsamling af ornitologiske observationer. Forekomstbilledet fra 1880 til 1964 kan dog

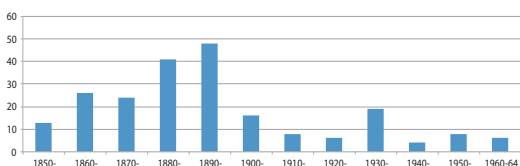

Fig. 100. Årsfordeling for Ellekrage 1850-1964 (n = 218).
Records of European Roller *Coracias garrulus* 1850-1964.

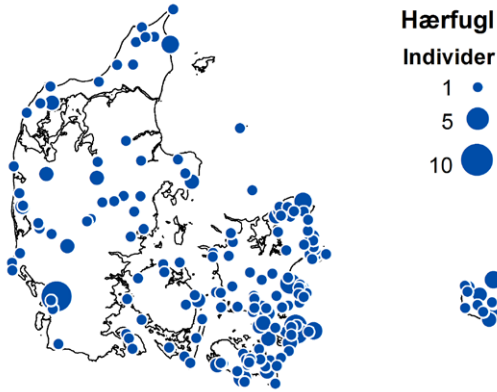

Fig. 101. Forekomst af Hærfugl (n = 223).
Occurrence of Eurasian Hoopoe *Upupa epops*.

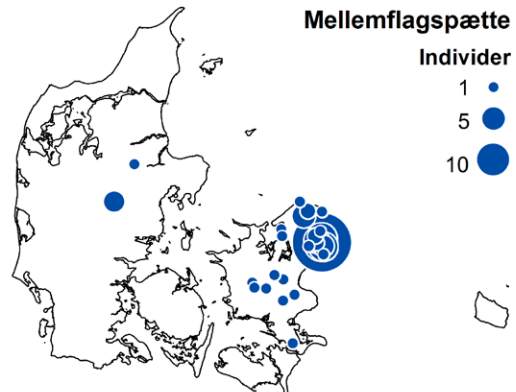

Fig. 104. Forekomst af Mellemflagspætte (n = 54).
Occurrence of Middle Spotted Woodpecker *Dendrocopos medius*.

tages som udtryk for reel udvikling i hyppighed, hvor arten har været en fåtallig, men regelmæssig trækgæst med stigende forekomster fra 1950 (Fig. 102). Største år var 1890 (13) og 1960 (10). Forekomsterne kulminerede tydeligt om foråret (april-maj), hvilket givetvis skyldes fugle på forlænget træ. Desuden ganske hyppig gæst om efteråret (august-november). Undtagelsesvis tidlig ankomst 31. marts, samt fire vinterfund (Fig. 103). En del fund er blot årstidsdateret som fx forår.

Sidste sikre ynglefund er fra 1870 Ruggårds Have, Fyn (Collin 1875-77) og 1876 Ulvshale, Møn (Collin 1877). Herefter tilfældig ynglefund på Bornholm 1949 (Larsen 1952c) og muligvis Nordsjælland 1961 (Asmussen 1963).

Status er stort set uændret i forhold til Salomonsen

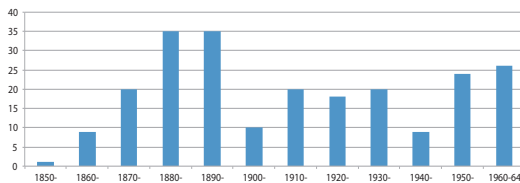

Fig. 102. Årsfordeling for Hærfugl 1850-1964 (n = 227).
Records of Eurasian Hoopoe *Upupa epops* 1850-1964.

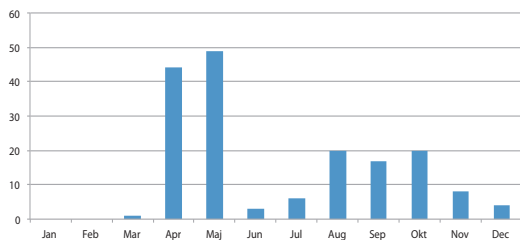

Fig. 103. Månedsfordeling for Hærfugl 1850-1964 (n = 227).
Monthly records of Eurasian Hoopoe *Upupa epops* 1850-1964.

(1963a) og Løppenthin (1967); dog er der tilføjet et mindre antal fund.

Samlet har vi fundet ca. 250 beretninger om Hærfugle før 1965, hvor ny artsstatus før 1965 kan sammenfattes til: Uddød 1876 som ynglefund, herefter 147 fund af 155 fugle før 1950 og 47 fund af 49 fugle 1950-64.

Mellemflagspætte *Dendrocopos medius*

Tidligere fåtallig ynglestandfugl i Nordsjælland. Uddød 1959; herefter kun fire fund indtil 1963. Meget sjælden gæst (mulig ynglestandfugl) i Midtjylland indtil 1930 (Fig. 104).

Arten omtales fra 1824 som ynglefund i skovene omkring København (Faber 1824), hvorfra forekomsterne er veldokumenterede. Indtil midten af 1920'erne var bestanden (Charlottenlund-Ermelunden-Jægersborg Hegn og Dyrehave) omkring 20-25 par, men kraftigt aftagende, så der i 1953 blot var 4-5 par tilbage, alle i Jægersborg Dyrehave. Sidste sikre ynglefund her var i 1959 (Norup 1961).

Mellemflagspætter indsamlet i Danmark, Zoologisk Museum, København. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Arten har strejftet omkring på Sjælland, men der mangler sikre beviser for yngel udenfor Nordsjælland. Fra Jylland kendes fem sikre fund med Fussingø 1865 (Fencker 1873) og Silkeborgskovene med fire fund 1909-30 (ES, NHM, Skovgaard 1920, Poulsen 1938), hvorfor arten muligvis har ynglet i Midtjylland indtil slutningen af 1920'erne.

Sidste danske fund fra den oprindelig bestand er en iagtt. 23. maj 1963, Gilbjerg hoved (Dyck *et al.* 1970). Der findes en lang række gengangere i materialet, herunder ynglestandfugle, hvorfor præcis status ikke er opgjort.

Lille Flagspætte *Dendrocopos minor*

Sjælden, meget sporadisk træk- og vintergæst indtil slutningen af 1950'erne på Sjælland, samt i Nord- og Sønderjylland (Fig. 105). Herefter regelmæssig træk- og vintergæst. Stor invasion 1962/63 (Fig. 106). Første ynglefund 1964.

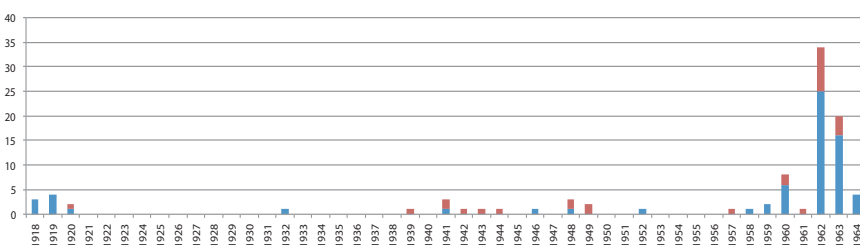
Første fund er en han skudt 3. november 1918, Teglsturp Hegn, Nordsjælland (ZMC, Andersen-Harild *et al.* 1966). Generelt antages fund i Østdanmark at gælde den skandinaviske race (nominatformen) *D. m. minor*, mens fund fra Vestdanmark gælder den sydlige race *D. m. hortorum*. Invasionen 1962/63 havde tydelig overvægt af fund i Østdanmark, hvorfor invasionen, trods flere jyske fund, havde nordlig oprindelse. Første danske ynglefund er fra Hulerød i Nordsjælland 1964, hvor arten allerede sås i august 1963 (Dyck *et al.* 1970).

Status før 1965 er markant ændret, da Salomonsen (1963a) kun dækker perioden indtil 1. januar 1963. Samlet status før 1965 er 90 fund af 94 fugle.

Tretået Spætte *Picoides tridactylus*

Status:

- 1941, 4. januar, 1 han skudt, Uggerby Klitplantage (PS, Dyck *et al.* 1970)
- 1941, 28. december, 1 ad. hun fundet død, Gl. Rye (i granskov) ved Skanderborg (Christensen 1951)
- 1942, 25. marts, 1 juv. hun skudt, Uggerby Klitplantage (KOP, Rasmussen 1944)
- 1952, september/oktober, 1 han skudt, Hamborg, Hanstholm (PS, Hald-Mortensen 1965, Kristensen *et al.* 2008)

Lille Flagspætte

Ynglepar
1 ●
Individer
3 ●

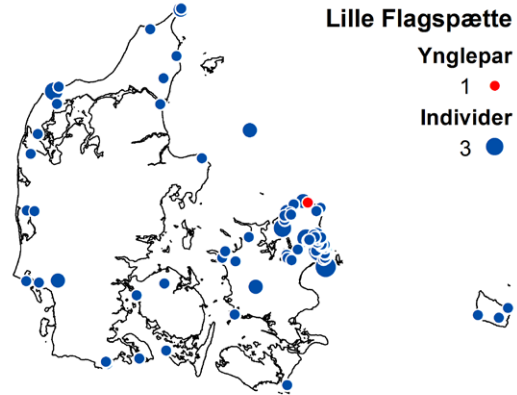

Fig. 105. Forekomst af Lille Flagspætte (n = 90).

Occurrence of Lesser Spotted Woodpecker *Dendrocopos minor*.

5. 1952, 23. oktober, 1 iagtt., Saltholm (Blume 1959)

6. 1962, 15. oktober, 1 iagtt., Hanstholm Fyr (Hald-Mortensen 1965, Pedersen 1980)

En meget sjælden gæst.

Bemærkelsesværdigt, at fem ud af seks fund falder indenfor to koncentrerede perioder hhv. 1941-42 og efteråret 1952. I 1952 var der invasion af arten i Sydkandinavien (Blume 1959).

Salomonsen (1963a) angiver fire fund, herunder et fund fra 1929 (angivet som usikkert), som vi har forkastet, mens fund fra Uggerby 1941 og Hanstholm 1952 og 1962 er tilføjet.

Ny status før 1965 er seks fund af seks fugle.

Korttået Lærke *Calandrella brachydactyla*

Tilfældig gæst med en iagtt. 8. november 1964, Amager (Dyck *et al.* 1970). Fundet er ikke med i Salomonsen (1963a), da det først er publiceret ved senere lejlighed. Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Fig. 106. Årsfordeling for Lille Flagspætte 1918-1964 (n = 93). Rød farve angiver fund fra Vestdanmark og blå fund fra Østdanmark. Records of Lesser Spotted Woodpecker *Dendrocopos minor* 1918-1964. Red and blue columns give records west and east of the Great Belt, respectively.

Rødrygget Svale *Cecropis daurica*

Status:

- 1957, 3. juni, 1 iagtt., Reersø, Lolland (Johansen & Hansen 1957)
- 1964, 9.-13. maj, 1 iagtt., Vigelsø, Odense Fjord (Juul 1965)
- 1964, 6. august, 1 iagtt., Avedøre Holme (Dyck *et al.* 1970)

Tilfældig gæst. I forhold til Salomonsen (1963a) udgår det hidtidige førstegangsfund (Islev 1954), da beskrivelse er utilstrækkelig, mens to fund fra 1964 er tilføjet. Ny status er tre fund af tre fugle før 1965.

Storpiber *Anthus richardi*

Status:

- 1959, 28. februar, 1 iagtt., Roden Fed, Lolland (Eriksen *et al.* 1960)
- 1963, 19. maj, 1 iagtt., Christiansø (Sillehoved & Nielsen 1963)
- 1963, 2. september, 1 iagtt., nær Gudhjem (Dyck *et al.* 1970)

Tilfældig gæst.

Salomonsen (1963a) forkaster fund af Storpiber ved Lolland 1959 og Klausdalsbro n.f. Utterslev Mose 1960 (Schmidt 1960). SU har genbehandlet de tidlige forekomster og godkendt fund fra Lolland 1959 og Christiansø 1963 (Olsen 1989), førstnævnte dog med forkert dato (25. februar) og sidstnævnte med forkert årstal (1960).

Status før 1965 er uændret tre fund af tre fugle

Gul Vipstjert *Motacilla flava* med karakterer svarende til **Gulhovedet Vipstjert** *Motacilla flava flavissima*

Status:

- 1912, 24. maj, hun skudt, Jyllinge Strand, Roskilde Fjord (ZMC, Schiøler 1922)
- Før 1920, uden dato, hun skudt, Danmark (Schiøler 1922)
- 1921, 14. maj, 1 han skudt, Vejrhø ved Samsø (ZMC, Schiøler 1922)
- 1959, 2. maj, ad. han iagtt., Knudshoved (på golfbane) (Rabøl 1959)
- 1960, 21. maj, ad. han iagtt., Knudshoved Fyr (Rabøl 1960)
- 1962, 19. maj, ad. han iagtt., Hesselø (Dyck *et al.* 1970)
- 1963, 23. maj, 1 iagtt., Pallishave, Fyn (Anonym 1963)

En meget sjælden trækgæst.

Salomonsen (1963a) angiver fund fra 1921, som "5-6 rst lille ø i Kattegat, hvoraf han nedlagt". Jf. etiket på ZMC er lokaliteten Vejrhø, men kun det nedlagte skind

Gulhovedet Vipstjert, han, 14. maj 1921, Vejrhø ved Samsø, Zoologisk Museum, København. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

godtages, da flokvis optræden er uhyre sjælden. Således kendes kun tre fund 1970-2012 af flokvis optræden med max. 3 individer i 1987, 1995 og 2012 (Lange 1995, Søby *et al.* 1997, Lange 2013) og alle fra Vestkysten. I forhold til Salomonsen (1963a) er fundene fra 1962 og 1963 først publiceret ved senere lejlighed

Ny status er syv fund af syv fugle før 1965.

Hvid Vipstjert *Motacilla alba* med karakterer svarende til **Sortrygget Vipstjert** *Motacilla alba yarrellii*

En sjælden forårstrækgæst i marts-maj, tilfældig gæst om efteråret (august og oktober), samt tilfældig vintergæst (januar). Hyppigst i Vest- og Sydvestjylland, tilfældig gæst i øvrige landsdele (Fig. 109). Lejlighedsvis ynglefugl, oftest i blandingspar med nominatformen *M. a. alba*.

Første fund er en han antageligt skudt marts ca. 1871 ved Ribe (Collin 1877, Bjerrum 1887). De forholdsvis mange fund 1871-87 skyldes konditor Bjerrum i Ribe,

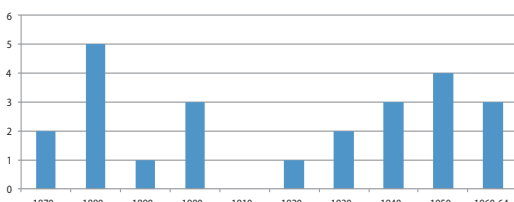

Fig. 107. Årsfordeling for Sortrygget Vipstjert 1871-1964 (n = 24). Records of British Pied Wagtail *Motacilla alba yarrellii* 1871-1964.

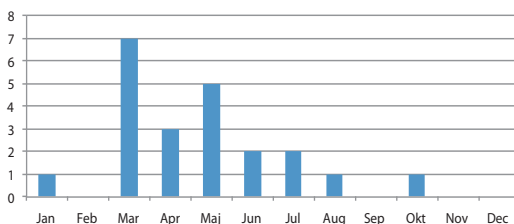

Fig. 108. Månedsfordeling for Sortrygget Vipstjert (n = 22). Monthly records of British Pied Wagtail *Motacilla alba yarrellii*.

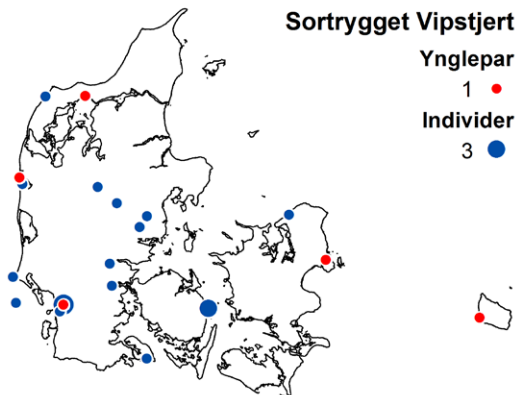

Fig. 109. Forekomst af Sortrygget Vipstjert (n = 21).
Occurrence of British Pied Wagtail *Motacilla alba yarrellii*.

som nedlagde seks fugle ved Ribe i pågældende periode (Fig. 107). Desuden samme forekomstbillede som i dag med tydelig forårskulmination; især i marts (Fig. 108).

Arten blev fundet ynglende ved Thorsminde 1939 (Poulsen 1939), Rønne 1953 (Petersen 1953b), Bygholm Vejle 1957 (Møller 1978) og Københavns Sydhavn 1963 (Anon. 1963b), samt muligvis ved Vibæk Vandmølle, Als 1960 (Kielberg 1961). I alle tilfælde, på nær Rønne, i blandingspar med *M. a. alba*; dog mangler beskrivelse af hunnerne fra 1960 og 1963.

I forhold til Salomonsen (1963a) forkastes oplysningerne om yngel (med *M. a. alba*) fra Kerteminde 1936 (Helms 1937) og 1938 (Larsen 1938), Henne 1938 og Filsø 1939 (Larsen 1938, 1939).

Ny status før 1965 er 25 fund af 26 fugle.

Alpejernspurv *Prunella collaris*

Tilfældig gæst med en iagtt. 27. april 1958, Gilbjergbove (Eriksen et al. 1960). Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*

Status:

1. 1911, 25. maj, ad. hun fyrfalden, Kelds Nor (ZMC, Hørring 1913)
2. 1935, 30. maj-10. juni, 1 sy., Rinkenæs, Sønderjylland (Emeis 1936, Løppenthin 1967)
3. 1951, 29. maj, ad. han død, Tranum Klit, Brovst (NHM, Møller 1978)
4. 1962, 24. maj, 1 sy., Kruså Skov (Kramshøj & Rosenberg 1963)

Meget sjælden gæst.

I forhold til Salomonsen (1963a) er fundene fra 1951 og 1962 tilføjet. I lighed med Salomonsen forkastes alle

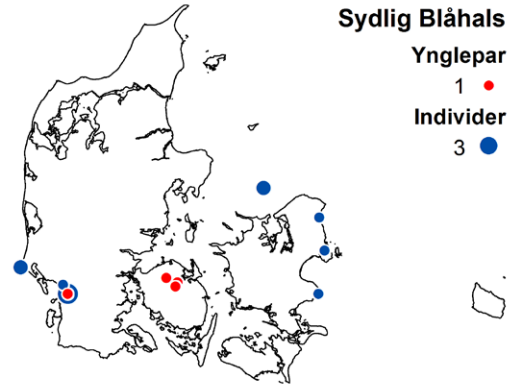

Fig. 110. Forekomst af Sydlig Blåhals (n = 14).
Occurrence of White-spotted Bluethroat *Luscinia svecica cyanecula*.

ældre oplysninger om forekomst før 1900 på Fyn, Lolland og Sjælland.

Ny status før 1965 er fire fund af fire fugle.

Blåhals *Luscinia svecica* med karakterer svarende til Sydlig Blåhals *Luscinia svecica cyanecula*

Tidligere yngletrækgugl ved Odense (indtil 1880'erne) og Ribe (indtil 1895). Herefter en meget spredt og sjælden forårstrækgæst (medio april til medio maj; Fig. 110). Tilfældig gæst om efteråret (september).

Første fund er en han iagtt. 7. april 1858, Odense (ved kirkegården) (Collin 1875-77). Arten ynglende rimeligvis ved Vedby Mose ved Odense indtil midten af 1880'erne, hvor dyrlæge Grill hvert år så et par (Collin 1888). Ved Ribe blev arten registreret regelmæssigt 1870-79, og sidste fund herfra er en fugl nedlagt 1895 (ZMC, Bjerrum 1887, Collin 1888), hvorefter arten formentlig forsvandt.

Sydlig Blåhals, hanner, 7. maj 1877, september 1878 og 11. maj 1895, alle nedlagt på Ribe-egnen, Zoologisk Museum, København. Arten var formentlig fåtallig ynglefugl her indtil slutningen af 1800-tallet. Foto: Jørgen Staurup Christensen.

Salomonsen (1963a) angiver desuden ynglefund fra Møn 1865, som jf. Løppenthin (1967) gælder en misforståelse og derfor forkastes.

Ny status før 1965 er uddød 1895 som ynglefugl, herefter seks fund af seks fugle.

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquatus*

En sjælden, lokal yngletrækfugl i Sydvestjylland og Sønderjylland. Tilfældig gæst i alle andre landsdele, dog ikke truffet i Østjylland (Fig. 113). Truffet alle måneder på nær januar og september, hyppigst maj-juni omkring ynglepladser (Fig. 111).

Første fund er han og hun skudt 27. marts 1870 ved Ribe (Collin 1877). Arten var en sjælden sporadisk gæst, men formentlig regelmæssig omkring Ribe og Esbjerg mellem 1870 og 1915, og først regelmæssig omkring lokale ynglepladser fra starten af 1930'erne (Fig. 112).

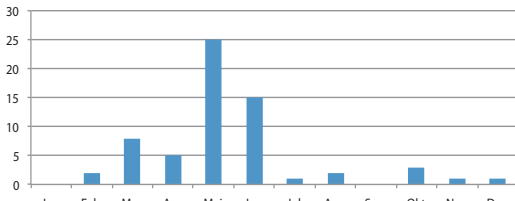

Fig. 111. Månedsfordeling for Sortstrubet Bynkefugl (n = 63).
Monthly records of Eurasian Stonechat *Saxicola torquatus*.

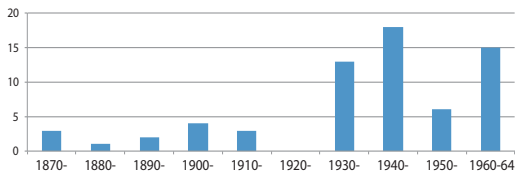

Fig. 112. Årsfordeling for Sortstrubet Bynkefugl 1870-1964 (n = 65).
Records of Eurasian Stonechat *Saxicola torquatus* 1870-1964.

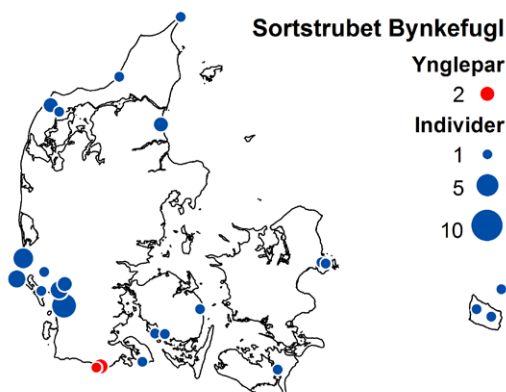

Fig. 113. Forekomst af Sortstrubet Bynkefugl (n = 44).
Occurrence of Eurasian Stonechat *Saxicola torquatus*.

Første sikre ynglefund er fra 1942 ved Frøslev Polde og sandsynligvis også Frøslev Mose (Løppenthin 1943), men arten ynglede givetvis her allerede i 1930 og 1931 (Madsen 1931, Løppenthin 1943). Muligvis også ynglepar ved Henne Strand 1955 og 1961 (Joensen 1956, 1963) og Vandet Sø 1962 (Hertzum 1965).

Salomonsen (1963a) angiver stort set samme forekomstsmønster; dog kun 25 fund. Der findes en lang række gengangere i materialet, herunder tilbagevendende ynglefugle, hvorfor præcis status ikke er opgjort. Antal fund udenfor ynglepladser omkring Frøslev er alene 32 fund af 40 fugle.

Sibirisk Bynkefugl *Saxicola maurus*

Status:

- 1955, 28. september, 1 han iagtt., Blåvand (Jenkins & Nisbet 1955)
- 1964, 27. september, 1 juv./hun ringmærket, Hesselø (Dyck *et al.* 1970)

Tilfældig gæst.

I forhold til Salomonsen (1963a) er fund fra 1964 tilføjet (via Dyck *et al.* 1970). Første fund er genbehandlet af SU i 2012 (Ortvad *in litt.*). Fundene er ikke racebestemt og vedrører enten ssp. *maurus* eller ssp. *stejnegeri*.

Status før 1965 er uændret to fund af to fugle.

Stenpikker *Oenanthe oenanthe* med karakterer svarende til **Grønlandsk Stenpikker** *Oenanthe oenanthe leucorrhoa* Sjælden, men formentlig regelmæssig trækgæst (medio april-maj og ultimo september - medio november).

Racen blev regelmæssigt indsamlet mellem 1899 og 1911 (14), hvor alle fund på nær et indlandsfund fra Sønderjylland gælder fyrfaldne fugle; fire fra Kattegat, resten fra Vestjylland (Fig. 114). Primært fundet i efteråret (september-november) med 12 ud af 15 fund.

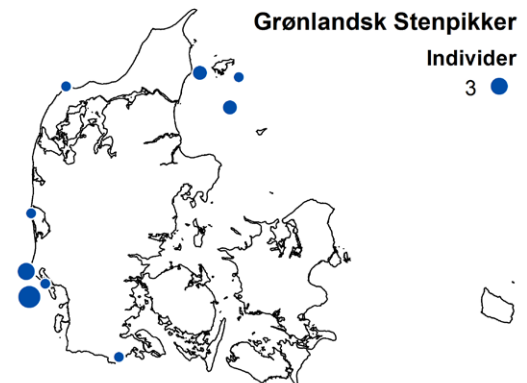

Fig. 114. Forekomst af Grønlandsk Stenpikker (n = 17).
Occurrence of Greenland Wheatear *Oenanthe oenanthe leucorrhoa*.

Fugle med vingemål over 100 mm gælder rimeligvis *O. o. leucorrhoea* (Svensson 1992), og de få fund efter 1911 skyldes formentlig, at man ophørte med at tage vingemål på fyrfaldne stenpikkere. Salomonsen (1963a) angiver racen som tilfældig, næppe regelmæssig trækgæst, hyppigst i Vestjylland, dog uden præcis status.

Samlet status før 1965 er 15 fund af 17 fugle.

Gulddrossel, han, 10. april 1909, Liselund, Møn, Zoologisk Museum, København. Første dokumenterede fund fra Danmark. Foto: Klaus Malling Olsen.

Brundrossel, juv. 14. oktober 1888, Hvidkilde ved Svendborg, Zoologisk Museum, København. Første dokumenterede fund fra Danmark. Foto: Joakim Engel.

Sortstrubet Drossel, juv. han, 1872, Herlufmagle, Zoologisk Museum, København. Første dokumenterede fund fra Danmark. Foto: Joakim Engel.

Gulddrossel *Zoothera dauma*

Status:

1. 1909, 10. april, han skudt, Liselund, Møn (ZMC, Winge 1911)
2. 1918, 2. januar, 1 skudt, Egebæksande ved Sjørring Sø, Thy (ZMC, Hørring 1918)
3. 1947, 11. april, han død, Frifeld, Jylland (SZM)
4. 1952, 13. oktober, hun skudt, Nørresundby (Rasmussen 1999)

Meget sjælden gæst. I forhold til Salomonsen (1963a) er fundene fra 1947 og 1952 tilføjet, hvorfor ny status før 1965 er fire fund af fire fugle.

Brundrossel *Turdus eunomus*

Tilfældig gæst med et fund af en juvenil fanget 14. oktober 1888, Hvidkilde nord for Svendborg (ZMC, Winge 1890). Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Sortstrubet Drossel *Turdus atrogularis*

Status:

1. 1822, uden dato, 1 juv. nedlagt, Herlufmagle (ZMC, Faber 1824)
2. 1872, primo november, 1 juv. han skudt, Feldborg Plantage (ZMC, Fischer 1873)

Tilfældig gæst, hvor status før 1965 er uændret to fund af to fugle.

Stribet Græshoppesanger *Locustella lanceolata*

Status:

1. 1932, 2. oktober, juv. hun fyrfalden, Anholt Fyr (foto, Hørring 1934, 1942)
2. 1935, 5. oktober, 1 fyrfalden, Lyngvig Fyr (ZMC, Hørring 1936, 1937)
3. 1943, 2. oktober, han fyrfalden, Gedser Fyr (ZMC, Poulsen 1944)

Tilfældig gæst, hvor status før 1965 er uændret med tre fund af tre fugle.

Flodsanger *Locustella fluviatilis*

Status:

1. 1883, 5. september, 1 fyrfalden, Stevns Fyr (ZMC, Lütken 1885)
2. 1923, 15. september, juv. hun fyrfalden, Lyngvig Fyr (ZMC, Hørring 1925)
3. 1930, 24. august, juv. hun fyrfalden, Lyngvig Fyr (ZMC, Hørring 1932)
4. 1963, 13. maj - 21. juni, 1 sy., Bistrup Enge nord for Furesøen (Geertz-Hansen 1966)
5. 1964, 8.-13. juni, 1 sy., Ekkodalen, Bornholm (foto, Melchior-Hansen 1964)

Meget sjælden gæst.

I forhold til Salomonsen (1963a) er fundene fra 1963 og 1964 tilføjet. Dybbro (1978) omtaler 19 fund 1963-77, men det er uvist hvilke fund, der indgår i status.

Ny status før 1965 er fem fund af fem fugle.

Savisanger *Locustella luscinioides*

Status:

1. 1934, 30. august, hun død, Ringkøbing (SZM, Kristensen *et al.* 2008)
2. 1949, 29. maj, 1 sy. og iagtt., Tinglev Mose (Behrends 1950, Olsen 1989)
3. 1964, 26. april - 3. maj, 2 sy. + 6.-7. maj: 1 sy., Busemarke (Preuss 1967)
4. 1964, 15. - 19. maj, 1 sy. Selbjerg Vejle (Dyck *et al.* 1970)
5. 1964, 21. maj, 2 sy., Han Vejle (via pers. comm. Jens Kirkeby)
6. 1964, 23.-24. maj, 3 sy., 31. maj, 2 sy., 15. juli, 1 sy., Bygholm Vejle (Dyck *et al.* 1970)
7. 1964, 24. maj - 14. juni, 1 sy., Gundsømagle Sø (Dyck *et al.* 1970)
8. 1964, 6.-7. juni, 1 sy., Tinglev Mose (Dyck *et al.* 1970)
9. 1964, 20.-21. juli, 1 sy., Koføeds Enge, Amager (Jakobsen *et al.* 1971)

Før 1964 en tilfældig gæst. Invasionsagtig optræden 1964 med ni syngende fugle.

Salomonsen (1963a) forkaster fund fra Tinglev 1949. Nyt førstegangsfund fra Ringkøbing 1934 er nu fundet i Naturamas samling, Svendborg, i forbindelse med undersøgelsen. Fund fra Tinglev er genbehandlet og godkendt af SU (Olsen 1989). Fundene fra Han Vejle og Bygholm Vejle antages at gælde de samme fugle.

Ny status før 1965 er 11 fund af 11 fugle.

Stor Græshoppesanger *Locustella fasciolata*

Tilfældig gæst med et fund af en juv. hun fyrfalden 25. september 1955, Lodbjerg Fyr (ZMC, Salomonsen 1963a).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Stor Græshoppesanger, juv. hun, 25. september 1955, Lodbjerg Fyr, Zoologisk Museum, København. Eneste skandinaviske fund af arten. Foto: Troles Eske Ortvad.

Vandsanger, juv. hun, 25. september 1924, Dueodde Fyr, Zoologisk Museum, København. Foto: Joakim Engel.

Vandsanger *Acrocephalus paludicola*

Status:

1. 1866, 2. august, 1 han død, Sjælland (KVL)
2. 1888, 6. august, 1 fyrfalden, Hammershus Fyr (Winge 1890)
3. 1889, 2. oktober, 1 fyrfalden, Hammershus Fyr (Winge 1890)
4. 1894, 8. oktober, 1 fyrfalden, Gedser Rev Fyrskib (Winge 1895)
5. 1915, 7. august, 1 fyrfalden, Gedser Fyr (Hørring 1917)
6. 1915, 7. oktober, 1 fyrfalden, Dueodde Fyr (Hørring 1917)
7. 1923, 2. oktober, 1 han fyrfalden, Skjoldnæs Fyr (Hørring 1925)
8. 1924, 25. september, 1 juv. hun fyrfalden, Dueodde Fyr (ZMC, Hørring 1926)
9. 1948, 13. august, 1 juv. hun fyrfalden, Blåvand Fyr (Salomonsen 1963a)
10. 1964, 10. august, 1 juv. ringmærket, Hesselø (Dyck *et al.* 1970)

Meget sjælden trækfugl (august-oktober). Alle fund på nær to (Skjoldnæs Fyr og Blåvand Fyr) fra Østdanmark. I forhold til Salomonsen (1963a) er fundene fra 1866 og 1964 tilføjet.

Ny status før 1965 er 10 fund af 10 fugle.

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*

Status:

1. 1952, 5. juni, 1 sy. + iagtt., Miang Fredskov, Als (Palm 1953)
2. 1961, 15. juni - 6. juli, 1 sy. + iagtt., Salene, Bornholms nordkyst (Nørregaard 1964)
3. 1964, 9.-10. august, juv. rnk., Hesselø (Dyck *et al.* 1970)

Tilfældig gæst.

Salomonsen (1963a) medtager et enkelt fund (1952), da fund fra 1961 og 1964 er henholdsvis publiceret og gjort efter 1963. Fund fra Salene 1961 er medtaget i Dybbro (1978).

Ny/uændret status før 1965 er tre fund af tre fugle.

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*

Status:

- 1896, 11. oktober, 1 fyrfalden, Hjelm (ZMC, Winge 1897)
- 1909, 19. oktober, 1 fyrfalden, Lodbjerg Fyr (ZMC, Winge 1911)
- 1955, 8.-9. oktober, 1 iagtt., Blåvands Huk (Nisbet 1957)
- 1964, 19. oktober, juv. rnk, Hesselø (Dyck *et al.* 1970)

Meget sjælden gæst.

I forhold til Salomonsen (1963a) er fundet fra 1964 tilføjet. Status før 1965 er uændret fire fund af fire fugle.

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapilla*

Indtil 1940 meget sjælden gæst (april, august, oktober-november). Efter 1943 hyppigere gæst om foråret, spredt i flere landsdele. Fra 1960 en fåtallig, men regelmæssig gæst og etablering som lokal ynglefugl, især Sønderjylland (Fig. 115 og 116).

Første fund er en skudt 19. november 1832, Møn (Hage 1849). En meget sjælden gæst før 1943 (syv fund af otte fugle; Fig. 116). Første stationære og mulige ynglefugle var ved Hornbæk Plantage 1943 med 1-2 sy. (Blume 1943) og Præstø Fed 1947 med 3-4 iagtt./sy. (Hansen 1947). Første sikre ynglefund er fra Kongelunden 1961 (Nielsen 1963) og fra Sønderjylland 1962 med 3-4 par i Bommerlund Plantage og 1 par i Dubjerg Plantage (Kramshøj & Rosenberg 1963). Arten bredte sig fra syd og indvandrede til

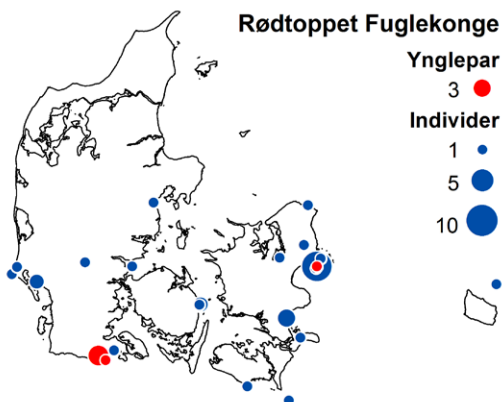

Fig. 115. Forekomst af Rødtoppet Fuglekonge (n = 33). Occurrence of Firecrest *Regulus ignicapilla*.

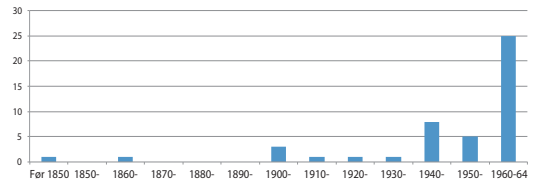

Fig. 116. Årsfordeling for Rødtoppet Fuglekonge 1832-1964 (n = 46).

Records of Firecrest Regulus ignicapilla 1832-1964.

Holland og Slesvig-Holsten 1900-30 (Salomonsen 1963a).

Salomonsen (1963a) angiver kun 10 fund samt et ynglefund (Amager 1961). Ny status før 1965 er 34 fund af min. 46 fugle.

Brun Fluesnapper *Muscicapa dauurica*

Tilfældig gæst med en iagtt. 24.-25. september 1959, Blåvands Huk (foto, Christensen 1960).

Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis*

Sjælden, sporadisk trækfugl om foråret (ultimo april til ultimo maj), primært i Østdanmark (Fig. 117). Tilfældig gæst i Jylland (Ribe 1892).

Første fund er en han fanget før 1776 ved København (Müller 1789, Kjærbølling 1852). Forholdsvis regelmæssig efter 1940 (8). Fundene falder indenfor en snæver tidsperiode fra 20. april til 29. maj, hvor fem fund er fra april og ni fund fra maj. Som i dag tydelig østdansk forekomst, og bemærkelsesværdigt med alene fire fund 1831-91 fra Stege på Møn (Fig. 117).

Salomonsen (1963a) angiver 25 fund, men kun 14 fund er fundet tilstrækkelig dokumenteret, hvorfor ny status før 1965 er 14 fund af 14 fugle.

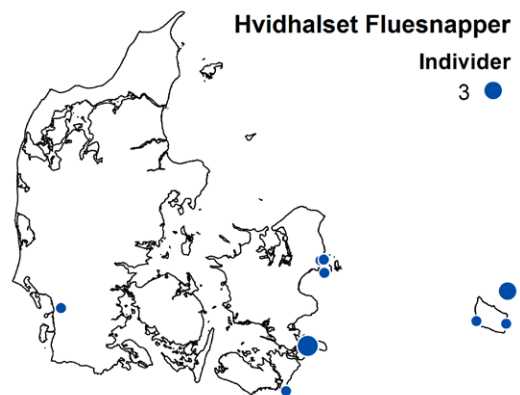

Fig. 117. Forekomst af Hvidhalset Fluesnapper (n = 14). *Records of Collared Flycatcher Ficedula albicollis.*

Skægmejse *Panurus biarmicus*

Status:

1. 1903, efterår, han død, Ringsted (KOP)
2. 1921, 12. november, ad. han død, Vonå mellem Ringkøbing og Holmsland (ZMC, Hørring 1922)

Tilfældig gæst, hvor nyt førstefund fra Danmark, Ringsted i 1903, er fundet i privat fuglesamling.

Ny status før 1965 er to fund af to fugle.

Korttået Træløber *Certhia brachydactyla*

Fåtalig ynglestandfugl i det sydøstlige Sønderjylland og sydøstlige Fyn. Tilfældig gæst mod nord til Haderslev (Fig. 118).

Arten påbegyndte formentlig indvandring til det østlige Sønderjylland i begyndelsen af 1930'erne, hvor første danske fund er en syngende i Gråsten Slotspark i 1930 eller 1931 (Salomonsen 1931, Clausen & Madsen 1986). Første sikre ynglebevis er dog først fra Lambjerg Indtægt i 1946 (Palm 1951). Første fund fra Sydfyn er fra 1952 (Behrends 1953), hvor indvandring dog først for alvor blev registreret fra 1964 (Noer & Rabøl 1968).

En lokalt hyppig ynglefugl før 1965, hvorfor status er stort set uændret i forhold til Salomonsen (1963a); dog godtages fund fra Fyn (1952). Der findes en lang række gengangere i materialet, herunder ynglefugle, hvorfor præcis status ikke er opgjort.

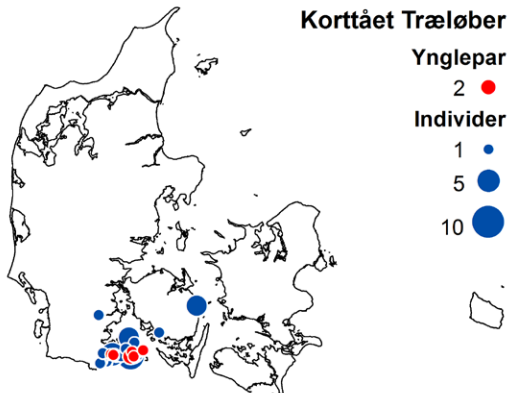

Fig. 118. Forekomst af Korttået Træløber (n = 41).
Occurrence of Short-toed Treecreeper *Certhia brachydactyla*.

Pungmejse *Remiz pendulinus*

Status:

1. 1964, 24.-25. april, 1 iagtt., Hundsemyre, Bornholm (Pedersen *et al.* 1965)
2. 1964, september, rede med 6 æg fundet, Porsemosen (Dyck *et al.* 1970)
3. 1964-65, uden dato, rede fundet, Ristinge Nor (Jacobson *et al.* 1971)

De første forekomster af Pungmejsjer er alle fra 1964 og er alle behandlet og godkendt af SU (Dyck *et al.* 1970, Jacobsen *et al.* 1971).

Status før 1965 er uændret tre fund.

Rosenbrystet Tornskade *Lanius minor*

Status:

1. 1828, 18. maj, 1 skudt, Ulvshale, Møn (Hage 1849)
2. 1908, primo juni - 13. juni, 1 ad. han iagtt. (senere nedlagt), Kolding (PS, Red. 1908)
3. 1932, 16. maj, 1 iagtt., Nymindegab (Schäffer 1937)
4. 1955, 17. juni, 1 fundet død, Odense (ZMC, Frederiksen 1955)
5. 1964, 30. maj, 1 iagtt., Hjulby Sø (Dyck *et al.* 1970)
6. 1964, 16. august, 1 iagtt., Hesselø (Dyck *et al.* 1970)

Meget sjælden gæst. I forhold til Salomonsen (1963a) er fundet fra 1964 tilføjet, mens et fund fra Amager 1957 (Blume 1962) er forkastet. I lighed med Salomonsen forkastes ældre oplysninger om fund fra Thy 1834, Frederiksværk 1891 og Herning 1907.

Ny status før 1965 er seks fund af seks fugle.

Rødhovedet Tornskade *Lanius senator*

Status:

1. 1820, juli, ad. han skudt, Stege (Hage 1849)
2. 1877, 27. maj, 1 skudt, Svebølle (ZMC, Collin 1895, Olsen 1989)
3. 1951, 9. maj, 1 iagtt., Tønder (Tortzen 1951)
4. 1961, 31. juli - 10. august, 1 ad. iagtt. og rmk., Kærgård Plantage (Netterstrøm 1963)
5. 1962, uden dato, 1 død, Fornæs (Frich & Nordbjærg 1992)
6. 1963, 6. maj, 1 han iagtt., Amager Fælled (Dyck *et al.* 1970)

Meget sjælden gæst maj-august.

Salomonsen (1963a) har forkastet fund fra Svebølle 1877, formentlig fordi Collin (1895) daterede fundet fra marts. Skindet er imidlertid i Zoologisk Museums samling og på etiketten dateret fra maj og godkendt af SU i 1988 (Olsen 1989).

Tre fund fra 1962-64 er først publiceret efter Salomonsen (1963a), heraf er et fund fra april 1964, Valby-parken (Blume 1965, Dyck *et al.* 1970) genbehandlet og forkastet af SU (Neergaard 2013).

Ny status før 1965 er seks fund af seks fugle.

Rosenstær *Pastor roseus*

Sjælden og sporadisk gæst fra april til november, flest i maj-juni. Truffet spredt i Danmark, hyppigst på Sjælland og i Midtjylland (Fig. 119).

Første fund er en skudt, uden dato, 1832 Herlufmagle

Rosenstær, ad. han, 16. juni 1945, Spring-forbi, Sjælland, Zoologisk Museum, København. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

(i mose) (Collin 1877). Meget sporadisk gæst og oftest truffet i forbindelse med større europæiske invasioner i 1875, 1889-90, 1893 og 1908-09 (Salomonsen 1963a), hvor der typisk var mere end et fund: 1875 (2 fund af 4 fugle), 1889 (2), 1893 (2), 1908-09 (3). Desuden oplyste Winge (1891) flere iagttaget ved Randers april 1890, dog uden præcist antal. Udover invasionsår to fund i 1945 (Fig. 121). Hyppigst i forår/forsommer i forbindelse med invasioner (adulte fugle), mens der ikke uventet er en overvægt af juvenile fugle i det sene efterår (Fig. 120).

Salomonsen (1963a) angiver 20 fund med summarisk angivelse af geografisk fordeling og årsfordeling. I forhold til Salomonsens sammenfatning er fund fra Christiansø 1887 og 1945 (ZMC), Darum 1937 (ZMC), Amager 1950 (EA) og Århus 1961 (SZM) tilføjet, mens et fund fra Skovbo, Fyn 1908 (La Cour 1941) er forkastet.

Ny status før 1965 er 24 fund af min. 26 fugle.

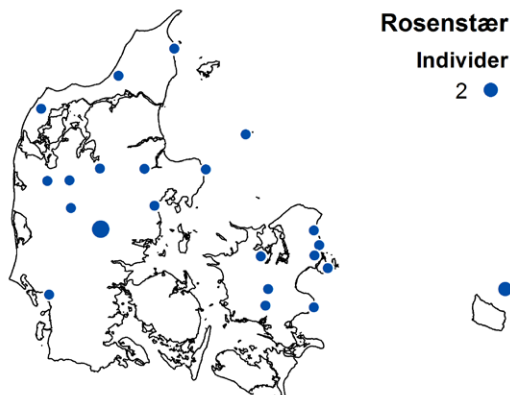

Fig. 119. Forekomst af Rosenstær (n = 26).
Occurrence of Rosy Starling *Pastor roseus*.

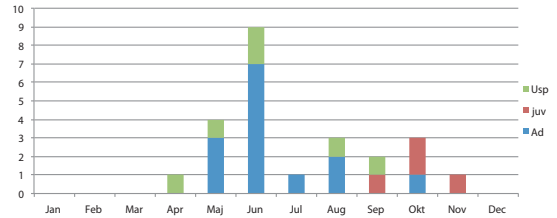

Fig. 120. Måned- og aldersfordeling for Rosenstær (n = 24).
Monthly records of Rosy Starling *Pastor roseus*.

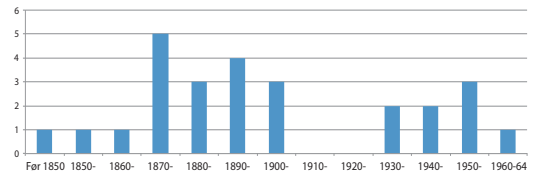

Fig. 121. Årsfordeling for Rosenstær 1832-1961 (n = 26).
Records of Rosy Starling *Pastor roseus* 1832-1964.

Gulirisk *Serinus serinus*

Før 1930 en tilfældig gæst, herefter en sjælden yngletrækfugl i Sønderjylland, Sydsjælland og på Lolland. Tilfældig gæst i alle øvrige landsdele (Fig. 122). Truffet fra februar til oktober, hyppigst maj-juli.

Første fund er en fanget i oktober 1837 eller 1838, Møn (Hage 1849). Før 1930 en tilfældig gæst (2 fund), men tegn på begyndende indvandring fra syd fra slutningen af 1930'erne. De første ynglefund er fra Næstved-egnen 1948, hvor arten ynglede indtil 1951 (Tortzen 1949, 1957), og fra Nakskov Indrefjord 1955 (Blume 1956), samt i Sønderjylland 1962 (2-3 par), her muligvis allerede fra 1960 (Kramshøj & Rosenberg 1963, Behrends 1965; Fig. 123).

Status ændret væsentligt i forhold til Salomonsen (1963a), således er tidlige fund (Møn og Lolland) godtaget og yngleføremkomst i Sønderjylland tilføjet.

Samlet status før 1965 er ca. 15 fund af min. 24 fugle.

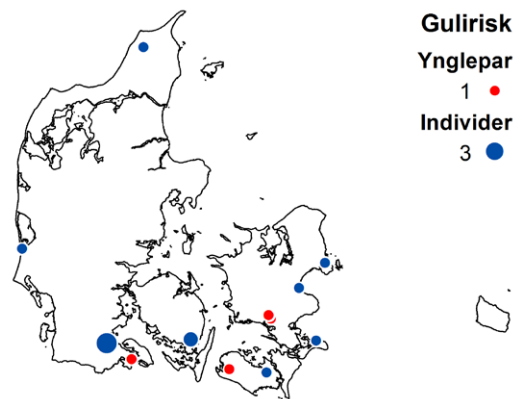

Fig. 122. Forekomst af Gulirisk (n = 14).
Occurrence of European Serin *Serinus serinus*.

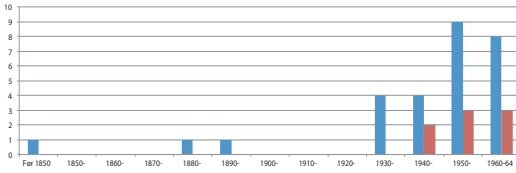

Fig. 123. Årsfordeling for Gulirisk (inkl. formodede gengangere fra år til år) ca. 1837-1964 (n = 26). Blå søjler angiver antal fund og rød søjle antal ynglepar.

Records of European Serin Serinus serinus (inclusive presumed returning birds from year to year) 1837-1964. Blue columns give numbers of birds and red columns numbers of breeding pairs.

Hvidsiskan *Carduelis hornemanni*

Status:

1. 1918, 1. januar, juv. han skudt, Amager (Schiøler 1922)
2. 1963, 8. oktober 1963, en skudt, Linå ved Sunds (VAL, Kristensen *et al.* 2008)

Tilfældig gæst. I genbehandlingen er kun fund af skindlagte fugle godtaget. En iagttagelse 14. januar 1918 (Jørgensen 1922), der er godtaget af Salomonsen (1963a), er således forkastet efter genbehandling, mens et fund fra 1963 er tilføjet.

Ny/uændret status før 1965 er to fund af to fugle.

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera*

Sjælden, sporadisk gæst efterår og vinter, undtagelsesvis invasionsagtig optræden (1889-90), samt lokalt hyppig i 1930.

Første fund er en hun fanget 1826 eller 1827 ved Herlufsholm (Hage 1849). Største invasion forekom 1889-90, hvor arten blev truffet fra marts 1889 til maj 1890 med kulmination august-september (Winge 1890, Barfod 1892, Collin 1895 m.fl.). Primært truffet i Østdanmark og omkring Viborg. Desuden lokalt mange i Him-

merland 1930 (Hørring 1932; Fig. 124).

Muligvis større optræden 1898-99 (Winge 1900 m.fl.) i Midtjylland, samt 1962 og 1964. Udenfor invasionsår truffet 1826, 1845, 1849, 1957 og 1959.

Udenfor invasionsår medtager Salomonsen (1963a) desuden fund fra 1893, 1894, 1903 og 1914, som er forkastet under genbehandling, men har overset fund fra 1957, mens fund fra 1962 og 1964 (Anon. 1963a, Jacobsen *et al.* 1971) er publiceret efterfølgende. Samlet status før 1965 er 67 fund af ca. 220 fugle.

Stor Korsnæb *Loxia pytyopsittacus*

Fåtallig, meget sporadisk vintergæst (ultimo september-medio april, undtagelsesvis primo september og primo-medio maj), lokalt hyppig i forbindelse med invasioner. Truffet i alle landsdele, på nær Sydvestjylland og Sønderjylland, hyppigst i Nordsjælland og omkring København (Fig. 125). Meget sjælden ynglefugl.

Første fund er 11 fanget primo november 1827, Sorø (Kjærbølling 1852). Stor Korsnæb har primært optrådt i forbindelse med invasioner, hvor de største var 1929/30, 1948/49, 1962/63 og 1963/64. Mindre invasioner er konstateret 1827, 1849, 1876/77, 1886/87, 1888/89, 1902 og 1922/23 (Fig. 126). Tiltagende hyppighed i optræden skyldtes formentlig større fortrolighed med artsbestemmelse. Arten har jf. Salomonsen (1963a) optrådt som en del af invasioner af Lille Korsnæb *Loxia curvirostra* syv gange og med selvstændige invasioner ligeledes syv gange. Der er under genbehandling foretaget visse justeringer i årstal.

Stor Korsnæb er fundet ynglende med sikkerhed fire gange; ved Viborg 1888 (Christiansen 1890), Rind ved Herning 1923 (Scheel 1925), Høgilgdgård Plantage ved Herning 1938 (Løppenthin 1967) og Blåbjerg Klitplantage i Vestjylland 1960 (Hald-Mortensen & Birkholm-Clausen 1963), samt muligvis efter invasionen i 1929,

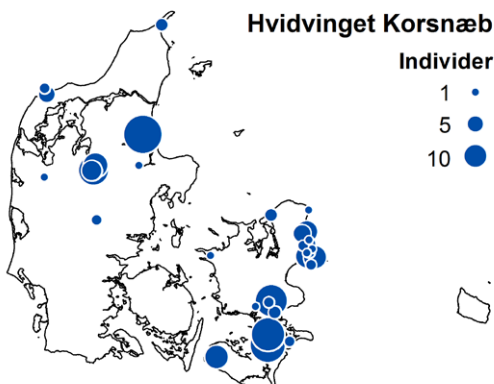

Fig. 124. Forekomst af Hvidvinget Korsnæb (n = 222). Occurrence of Two-barred Crossbill *Loxia leucoptera*.

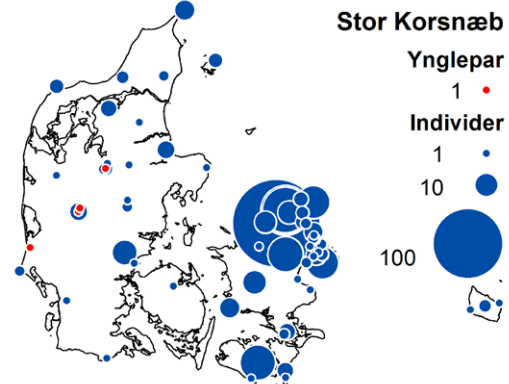
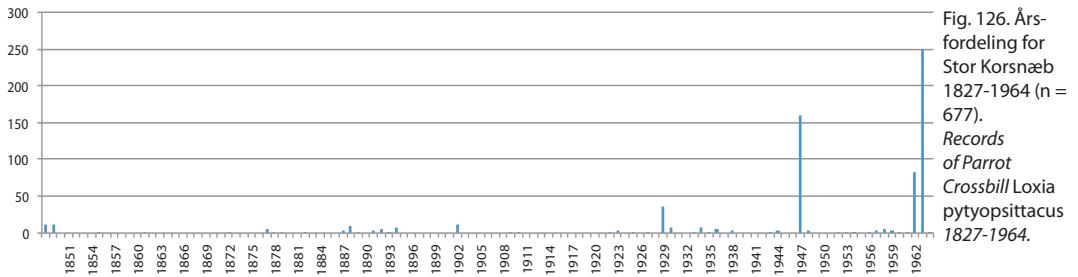

Fig. 125. Forekomst af Stor Korsnæb (n = 515). Occurrence of Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*.

hvor en juvenil hun blev indsamlet 18. april 1930 ved Tisvilde (Hørring 1931).

Salomonsen (1963a) opgør ikke præcis status, som i denne undersøgelse vurderes til 155 fund af min. 500 fugle før 1965.

Karmindompap *Carpodacus erythrinus*

Status:

1. 1941, 13. september, juv. nedlagt, Christiansø (ZMC, Salomonsen 1941)
2. 1958, 7. september, 1 brun iagtt., Saltholm (Blume 1959)
3. 1963, 26. maj, ad. han iagtt., Kongelunden, Amager (Blume 1965)
4. 1964, 28. maj, 2K fanget, Skagerrak (60 km nordvest for Hirtshals) (Møller 1978)
5. 1964, 30. maj, 2K han iagtt., Knudshoved (Rabøl 1966)
6. 1964, 6. juni, 2K han iagtt., Knudshoved (Rabøl 1966)

Meget sjælden gæst. Arten indvandrede i Sverige fra omkring 1950 (Dybbro 1975), men først regelmæssig i Danmark efter 1960.

I forhold til Salomonsen (1963a) er fund fra Blåvands Huk (1955) forkastet, mens fire fund fra 1963-64 er tilføjet.

Desuden er et fund fra maj 1962 (Dyck *et al.* 1970) efter genbehandling forkastet af SU (Ortvad *et al.* 2015).

Ny status før 1965 er seks fund af seks fugle.

Krognæb *Picicola enucleator*

Hyppigst i forbindelse med invasioner (oktober til februar, flest i november). Udenfor invasionsår en meget sjælden, sporadisk vintergæst (november-marts). I invasionsår primært truffet øst for Storebælt, kun undtagelsesvis i Jylland (Fig. 127). Udenfor invasionsår mere spredt optræden i landet.

Første omtale fra Danmark er en invasion på Sjælland i efteråret 1817 (Faber 1824). Øvrige store invasioner forekom vinteren 1862-63 (Benzon 1865 m.fl.) og oktober-februar 1890-91 (Winge 1891, Collin 1895 m.fl.). Der mangler præcise antal fra invasioner før 1900, hvor antalsangivelsen for 1817 er "meget store flokke", 1862-63 "betydelige flokke" og 1890-91 ca. 125-175 fugle oplyst, mens fire fund blot er oplyst som "store flokke", således at invasionen kan have omfattet mere end 500 fugle. Desuden en mindre invasion november-januar 1954-55 (Blume 1963) med 23 fugle, samt muligvis mindre invasioner 1866-67 (Collin 1875-77 m.fl.) og 1921-22 (HM, NHM, Scheel 1925 m.fl.).

Krognæb, ad. hun, oktober 1890, Louisiana, Nordsjælland og ad. han, oktober 1890, Hardenberg, Lolland, Zoologisk Museum, København. Foto: Jørgen Starup Christensen.

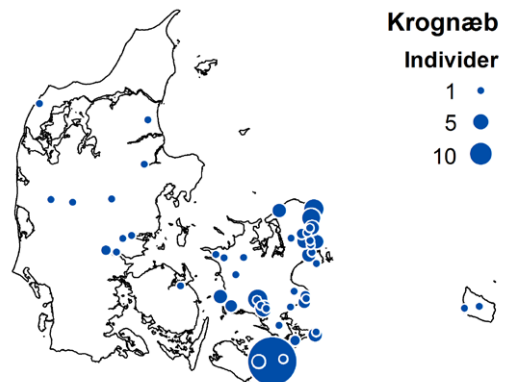

Fig. 127. Forekomst af Krognæb (n = 156).
Occurrence of Pine Grosbeak *Picicola enucleator*.

Salomonsen (1963a) nævner syv enkeltforekomster før 1900, samt fund fra 1943 og 1961. Efter genbehandling godtages kun fund fra 1868, 1873, 1885, 1888 og 1906 uden for invasionsår.

Det er ikke muligt at opgøre præcis status, da en række beretninger er uden præcise antal.

Pileværbling *Emberiza rustica*

Tilfældig gæst. Første danske fund var en han iagtt. 30. maj 1964, Vasby Mose, Sjælland (Andersen 1965). Tidligere oplyst som Sengeløse, men lokalitet er ændret (Tim Andersen pers. comm. i DOFbasen). Status før 1965 er uændret et fund af en fugl.

Mulige undslupne fangenskabsfugle (Kategori D)

Stor Flamingo *Phoenicopterus roseus*

Samlet seks fund af syv fugle. Desuden fire fund af syv fugle, som ikke med sikkerhed er artsbestemt. Salomonsen (1963a) medtager seks fund som spontane grundet forekomst nord for Alperne i 1924 (Schweiz) og 1933 (Schweiz, Sicilien, Norditalien og Norge). De danske forekomster er behandlet i Christensen (1992), og ingen fund i Danmark er i dag godkendt som spontane.

Rødhalset Gås *Branta ruficollis*

Arten godkendt som spontant forekommende, men et enkelt fund overføres til Kategori D: 1 iagtt. 13. juli 1943, Tipperne (Lind 1956).

Snegås *Chen caerulescens*

Et fund med en adult iagtt., 26. september 1954, Tipperne (Lind 1956). Ingen danske fund er godtaget som spontane, og Salomonsen (1963a) anfører ligeledes muligvis fangenskabsfugl. Desuden findes en række meget usikre angivelser i den tidlige litteratur, som alle er forkastet.

Knarand *Anas strepera*

En han, som blev iagttaget i Sortedamssøen/Østre Anlæg i København fra 1921 til 1924 (Fløystrup 1925), var af usikker herkomst, men formodedes udsat ligesom flere andre ænder i søen.

Gulhovedet Trupial *Xanthocephalus xanthocephalus*

En han skudt 2. oktober 1918, Taarup Strand, Kerteminde (Schjølter 1922), i Olsen (1992) fejdateret oktober 1912. Fund blev af Salomonsen (1963a) anført som undsluppet fra fangenskab, mens Olsen (1992) har medtaget fundet som spontant. SU har i dag placeret arten i Kategori D.

Gulhovedet Trupial, ad., 2. oktober 1918, Tårup ved Kerteminde, illustration af Johannes Larsen, Johannes Larsens Museum, Kerteminde. Foto: Tim Hesselballe Hansen.

Sandsynlige eller sikre undslupne/udsatte fangenskabsfugle (Kategori E)

Hellig Ibis *Threskiornis aethiopicus*

Et fund. En kredsende 25. oktober 1929, Hyllekrog (Høring 1931).

Sortsvane *Cygnus atratus*

Samlet findes fem fund af 10 fugle i kildematerialet, men observationer af arten er næppe blevet systematisk indsamlet og publiceret. Salomonsen (1963a) angiver arten som næsten årlig siden 1925.

Dværggås *Anser erythropus*

En fugl fra oktober 1938 ved Utterslev Mose (Blume 1951a) og igen ved Gentofte Sø marts-april 1939 (DOFbasen) blev beskrevet som tam og anses for at gælde fugl undsluppet fangenskab.

Indisk Gås *Anser indicus*

Samlet findes fem fund af seks fugle. I forhold til Salomonsen (1963a) er fund fra Odense Fjord 1955 (SZM, Anon. 1955) og Bygholm Vejle 1962 (Hald-Mortensen & Læsøe 1971) tilføjet.

Nilgås *Alopochen aegyptiaca*

Et fund. En skudt, ultimo februar 1908, Tranekær, Lange-land (Red. 1908).

Rustand *Tadorna ferruginea*

Et fund. En han skudt 3. maj 1938, Nissum Fjord (HM, Westerskov 1942). Fuglen ringmærket i England og med sikkerhed undsluppet fangenskab.

Rødhovedet And *Netta rufina*

Et fund. En han iagtt. 3. maj 1959, Amager (Glavind 1959). Fuglen blev oplyst som undsluppet fangenskab (i Madsen 1960).

Brudeand *Aix sponsa*

To fund. Et par med syv pulli, Fredericia Voldgrav 1934 (Anon. 1935) og han skudt 20. december 1957, Wilhelmsborg ved Århus (Kristensen 1959). Ynglefundet er tilføjet i forhold til Salomonsen (1963a).

Mandarinand *Aix galericulata*

To fund. En skudt 17. oktober 1911, Lyngbygård Å, Århus (Anon. 1911) og han og hun iagtt., ultimo maj 1950, Vordingborg (Salomonsen 1963a).

Peposacaand *Netta peposaca*

Et fund. En han iagtt. 24. september 1949, Tårs, Vestlolland (Hansen 1962).

Svanegås *Anser cygnoides*

Et fund. To skudt 12. januar 1918, Kalvebod Strand (Schiøler 1922).

Caracara (Gribbefalk) *Caracara plancus*

Et fund. Adult skudt 17. februar 1938, Tånium, Fusingø ved Randers (NHM, Knudsen 1941).

Vagtel *Coturnix coturnix*

Et fund. En fanget 10. juli 1924 nær Hadsund (ZMR, Møller 1926). Fuglen var ringmærket i Frankrig og stammede fra fangst af 2500 fugle i Egypten, som efterfølgende blev udsat i Frankrig (Rasmussen 1933).

Grouse *Lagopus lagopus scotica*

Udsat med henblik på jagt i Midtjylland 1893/94 (Salomonsen 1963a) og omtalt som ret almindelig i hedeegne omkring Herning-Silkeborg-Brande indtil 1912 og på Ejstrup-egnen omkring 1900 (Larsen 1901, Andersen & Donnerborg 1972). Desuden to skudt ved Korsør 1907 (HPH). Udsat på Fur i 1920'erne, hvor den fortsat var at finde 1945 (Salomonsen 1963a).

Tjur *Tetrao urogallus*

Tjuren er blevet udsat flere gange: Almindingen, Bornholm 1891 (6 fugle), 1928 (11), 1964 (35), samt ukendt antal 1935, 1952, 1953, Løvenholm Skov på Djursland 1903 (7), 1908 (2), 1911 (5), Klosterheden ved Lemvig 1908-09 (8), Silkeborgskovene 1914 (28), Tisvilde Hegn/Asserbo Plantage 1921-22 (28), Lille Vildmose 1934 (4), samt flere andre steder i Jylland (Westerskov 1938, Løpenthin 1967). Fritynglende fugle blev konstateret på Bornholm (1891 - ca. 1920) og ved Silkeborg (1916-38),

samt enkelte år ved Løvenholm og i Nordsjælland. Flere steder hybridisering med lokale urfuglebestande (Løvenholm og Midtjylland; se Christensen 2009).

Stenhøne *Alectoris graeca*

Udsat med henblik på jagt på Samsø 1960, og stadig at finde i 1961, men forsvandt herefter (Salomonsen 1963a).

Sultanhøne *Porphyrio porphyrio*

En skudt, uden dato, 1903, Tjæreby Enge, Randers Fjord (Hedin 1905). Efterfølgende blev alle daværende danske zoologiske haver kontaktet for at undersøge, hvorvidt fuglen var undsluppet fra fangenskab, men ingen manglede en fugl. Salomonsen (1963a) angiver racen at være *P. p. madagascariensis* (Afrikansk Sultanhøne), der er udbredt fra Egypten videre mod syd i Afrika. Dette formentlig som følge af dragtsbeskrivelse givet i Hedin (1905), men det er usikkert, om han har beskrevet dragten ud fra det konkrete skind eller fra beskrivelser i litteraturen.

Stor Hornugle *Bubo bubo*

Efter 1885 regnes alle godkendte fund som skydefugle undsluppet fra fangenskab. I alt 10 fund stammer fra H. P. Hansens konservatorprotokol i periode 1907 til 1943, mens flere er truffet undsluppet, bl.a. ved Kongelunden (Collin 1895), i Hornsherred og Tved (Jespersen 1938) samt på Djursland (Olsen 1939b). Samlet 19 fund.

Brunirisk *Carduelis sinica*

Et fund. En han fanget ultimo november 1892, Mariendal ved København (Anon. 1894a). Fuglen blev fanget på limpind i en flok Grønirisker *Carduelis chloris* og viste ingen tegn på fangenskab. Er en østpælæarktisk standfugl og ikke siden truffet i Vestpælærktis og derfor placeret i Kategori E. Det danske fund vedrører ssp. *chabarovi*.

Arter og racer tidligere anerkendt som forekommende i Danmark før 1965**Lille Skråpe** *Puffinus baroli*

Udgår. Hun fanget 18. september 1912 på skib i Skagerak (ZMC, Hørring 1935). Eftersom farvandet deles med Sverige og Norge, og der ikke er fuldt kendskab til fundlokaliteten, kan SU i dag ikke godkende forekomsten som dansk (Ortvad *et al.* 2015).

Dværgskarv *Phalacrocorax pygmeus*

Udgår. Adult skudt 1885, Thisted (ZMC, Scheel 1925). Fund tilføjet Danmarks fugleliste i Schiøler (1927), men forkastet af Salomonsen (1963a). Skind stammer fra usikker samling (Christian Buus).

Lille Skræpe, hun, 18. september 1912, Skagerrak, Zoologisk Museum, København. Foto: Joakim Engel.

Sædgås *Anser fabalis* med karakterer svarende til **Sushkins Gås** *Anser fabalis neglectus*

Udgår. Han skudt 12. oktober 1920, Ballum (ZMC, Schiøler 1921b). Farvevariant med gult næb og gule fødder (Schiøler 1925), der i dag ikke længere anerkendes som selvstændig race.

Munkegrib *Aegypius monachus*

Udgår. Juv. skudt, uden dato, før 1850, Fredericia (Kjærbølling 1852), og en skudt, 1800-tallet, Fiskebækskov ved Sundved (Hage 1915). Salomonsen (1963a) har godtaget disse fund, dog angivet som usikre. Også medtaget i Dybbro (1978) – angivet som usikre – men begge fund er senere forkastet af SU (Olsen 1991).

Spurvehøg *Accipiter nisus* med karakterer svarende til **Sibirisk Spurvehøg** *Accipiter nisus nisosimilis*

Udgår. Imm. hun skudt 18. april 1923 Amager (ZMC, Schiøler 1931). Skind på ZMC, men bestemmelse har ikke kunnet bekræftes.

Jagtfalk *Falco rusticolus* med karakterer svarende til **Grønlandsk Jagtfalk** *Falco rusticolus candicans*

Udgår. Juv. hun skudt 1952, Bækmarksbro, Vestjylland (Jensen 1953). Regnes i dag ikke som selvstændig race, men farvevariant til nominatformen (Olsen 1992).

Tjur *Tetrao urogallus*

Udgår. Han iagtt. 10.-14. december 1874, Rude Skov, Nordsjælland (Collin 1875-77). Fund er behandlet i Christensen (2009), og en fugl undsluppet fra fangenskab og/eller fejltagelse kan ikke udelukkes. Forkastet af SU (Kristensen *et al.* 2010).

Stor Sorthovedet Måge *Larus ichthyæetus*

Udgår. Adult iagtt. 4. juni 1955, Halle Sø, syd for Silkeborg (Hostrup-Schultz 1955) og en iagtt. 11. maj 1960,

Skagen (Læssøe 1960). Fund er medtaget af Salomonsen (1963a) og Dybbro (1978), men er efter genbehandling forkastet af SU (Olsen 1989).

Rosenterne *Sterna dougallii*

Udgår. En skudt ca. 1900, Lillebælt (Hørring 1934), og hun skudt 5. juni 1922, Thisted (Scheel 1925). Ingen fund kan dokumenteres i dag. Hoved og vinge af fuglen fra 1922 er i dag på ZMC, men tillader desværre ikke sikker bestemmelse (Ortvad *et al.* 2015). Der findes desuden adskillige ældre beretninger mellem 1820 og 1870, som alle er udokumenterede.

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus*

Udgår. Tre iagtt.: 10. maj 1835, Trappeskov, Ærø (Kjærbølling 1852), adult iagtt. 16. juni 1875, Søborg Mose (Tåning 1921), 1K skudt, uden dato 1902, Kalveboderne (Salomonsen 1963a). De to førstnævnte fund gælder feltobservationer uden beskrivelse. Salomonsen (1963a) godtager førstnævnte, da der fra samme år blev nedlagt en fugl i Skåne. Fund fra 1902 gælder formentlig et skind, men hverken skind eller originalkilde har kunnet findes.

Lomvie *Uria aalge* med karakterer svarende til **Arktisk Lomvie** *Uria aalge hyperborea*

Udgår. En død 5. januar 1947, Nykøbing Mors (Adelholt 1958), og 1 død 1. februar 1950, Hesselø (Adelholt 1958). Formen anerkendes ikke længere som selvstændig race (Sangster *et al.* 2011, Neergaard 2013).

Gråspætte *Picus canus*

Udgår. Adult hun skudt 17. april 1906, Hobro Skov (SZM, Hørring 1935), og immature han skudt, 10. februar 1908, Feldborg (SZM, Hørring 1935). Fund tilføjet i Dybbro (1978) med reference til Løppenthin (1958). Genbehandlet og forkastet af SU (Olsen 1989). Desuden flere ældre angivelser, som ligeledes er forkastet i denne undersøgelse og af Salomonsen (1963a).

Kalenderlærke *Melanocorypha calandra*

Udgår. Adult skudt i maj 1895, Als (SZM, Hørring 1935). Fundet er midlertidigt tilføjet den danske liste i Dybbro (1978) med reference til Løppenthin (1958), men er genbehandlet og forkastet af SU (Olsen 1989).

Gærdesanger *Sylvia curruca* med karakter svarende til **Sibirisk Gærdesanger** *Sylvia curruca blythi*

Udgår. Ringmærket 22. september 1954, Blåvands Huk (Jenkins & Nisbet 1955) er godtaget af Salomonsen (1963a), men er efter genbehandling forkastet af SU (Neergaard 2013).

Tamarisksanger *Acrocephalus melanopogon*

Udgår. Iagtt. og hørt 10. maj 1963, Kongelunden (Christensen 1965, Dyck *et al.* 1970). Fundet er forkastet efter genbehandling (Ortvad *et al.* 2015).

Azurmejse *Cyanistes cyanus*

Udgår. En iagtt. ultimo januar 1964, Klampenborg (Frich & Nordbjærg 1994), men efter genbehandling forkastet af SU (Rasmussen 1999). Desuden flere ældre angivelser, som ligeledes er forkastet i denne undersøgelse og af Salomonsen (1963a).

Allike *Corvus monedula* med karakterer svarende til **Halsbåndsalike** *Corvus monedula soemmerringii*

Udgår. Alle fund (10 fund før 1965) udgår, da bestemmelseskriterie er under revision (Ortvad *in litt.*).

Usikre og fejlagtige angivelser i kildematerialet**Vandrealbatros** *Diomedea exulans*

Omtalt som dansk fugl jf. Salomonsen (1963a) i Brünnich (1764), men antages at være en misforståelse.

Hvid Pelikan *Pelecanus onocrotalus*

Et fund fra vinteren 1821-22 i borgsøen ved Tranekær, Langeland (Collin 1875-77), afvises allerede af Collin. I maj 1893 og maj 1900 så engelske ornitologer pelikaner på Tipperne og ved Skjern Å, men blev allerede dengang kraftigt imødegået af H. Winge, og observationerne var muligvis forveksling med Skestork, som omkring år 1900 blev fundet ynglende ved Klægbanken (Løppenthin 1967).

Strømand *Histrionicus histrionicus*

En skudt ca. 1875 Frijsenborg og en iagtt. 1914 ved Snogebæk, Bornholm (Salomonsen 1963a), er helt givet misforståelser.

Amerikansk Skarveand *Oxyura jamaicensis*

En skudt vinteren 1871 i Langelandsbæltet mangler sikkert bevis for korrekt artsbestemmelse (Salomonsen 1963a).

Slagfalk *Falco cherrug*

Et fund fra foråret 1839 ved Benzon Skov (Kjærbølling 1852) er oplyst af Cand. jur. Bonnez uden beskrivelse og savner sikker kilde/dokumentation.

Damklire *Tringa stagnatilis*

To fund af hhv. to skudt 1845 ved Møn (af E. Hage) og en skudt på Sjælland før 1850 (købt i vildthandel af Carstensen). Begge fund oplyst i Kjærbølling (1852), men savner sikker dokumentation.

Bairdsryle *Calidris bairdii*

En enkelt iagtt. fra 25. august 1963, Harboøre Tange (Smout & Melrose 1966), er forkastet af SU.

Sporevibe *Vanellus spinosus*

Et skind på SZM fra 1893, Tipperne, gælder den sydamerikanske art Sydvibe *Vanellus chilensis* og må forkastes som forfalskning.

Tyndnæbbet Spove *Numenius tenuirostris*

En skudt i Danmark uden år og lokalitet i Danmarks Jægerforbunds fuglesamling, Kalø, er en 1K Storspove *Numenius arquata* (Kent Olsen pers. com.).

Slagugle *Strix uralensis*

To fund fra 1814 og 1837 fra Danmark (Hage 1849, Kjærbølling 1852) må antages at gælde misforståelse.

Dværgflagspætte *Picoides pubescens*

En adult han skudt 3. marts 1902, Trelde Skov (NHM), blev oprindeligt publiceret som tilkøbt NHMs samling (som Lille Flagspætte) i Knudsen (1936a). Skindet drejer sig imidlertid om en Dværgflagspætte fra Nordamerika, som endnu ikke er truffet i Vestpalæarktis. Oprindelse af skind er usikkert, hvorfor denne er forkastet.

Tundrapiber *Anthus gustavi*

En iagtt. 19.-22. september 1954, Blåvands Huk (Jenkins & Nisbet 1955), mangler sikker beskrivelse.

Gul Vipstjert *Motacilla flava* med karakterer svarende til **Sorthovedet Vipstjert** *Motacilla flava feldegg*

En angivelse i Kjærbølling (1852) mangler sikker beskrivelse. Salomonsen (1963a) antager forveksling med *M. f. thunbergi*.

Blå Hyttesanger *Sialia sialia*

I privat fuglesamling findes en han skudt 25. oktober 1886, Sofienlyst. Skulle være skudt af Hirsch og tilgået Redtz Thotts samling. Kan ikke nærmere verificeres i dag. Arten er ikke truffet i Vestpalæarktis.

Lavskrige *Perisoreus infaustus*

Et fund fra Christiansø fra 1700-tallet (Helms 1936) antages at gælde misforståelse.

Fyrremejse *Parus montanus*

Et fund fra vinteren/foråret 1939, Sønderskoven, Als, set og hørt (Behrends 1945) er efterbestemt (kun stemme beskrevet), men ingen beskrivelse af fuglen, og utilstrækkeligt for godkendelse. Ikke anerkendt af Salomonsen (1963a).

Klippeværbling *Emberiza cia*

En han iagtt. 12. maj 1957, Nakskov Indrefjord (Blume 1959). Hansen (1962), som også så fuglen, kan ikke bekræfte bestemmelsen. I øvrigt er Lindhard Hansen ikke omtalt som medobservatør i Blume (1959). Fundet er ligeledes forkastet i Salomonsen (1963a).

Gærdeværbling *Emberiza cirlosa*

To fund af hhv. en han iagtt. 12. oktober 1941, Hale ved Marstal, Ærø (Madsen 1942), og en han iagtt. 26. oktober 1959 mellem Strandby og Frederikshavn (Poulsen 1960). Begge fund er med utilstrækkelig beskrivelse og er ligeledes forkastet af Salomonsen (1963a).

Sibirisk Rørspurv *Emberiza pallasi*

En han syngende og iagtt. 3. maj 1954, Tved Plantage (Madsen 1954). Fundet er uden tilstrækkelig beskrivelse og ligeledes forkastet af Salomonsen (1963a).

Konklusion

Sjældne fugle og usædvanlige forekomster har altid haft særlig tiltrækning blandt såvel fag- som amatørornitologer, og allerede i det tidligste skriftlige kildemateriale blev forekomster af sjældne fugle genstand for særlig opmærksomhed. Denne fascination er usvækket i alle ornitologiske kredse den dag i dag og har ligeledes været en væsentlig motivation for os i gennem de mere end 10 år, vi har indsamlet og sammenstillet materiale til denne undersøgelse.

En sammenstilling af forekomster af sjældne fugle kan i dag tjene som overblik over udviklingen i hyppighed og fænologi, men datagrundlaget for de fleste arter er relativt spinkelt og tillader sjældent vidtrækkende konklusioner.

Helt overordnet set giver vores undersøgelse ikke anledning til en større revurdering i vores forståelse af sjældnere fugles forekomstmønstre i Danmark før 1965, men alligevel viser undersøgelsen en række interessante udviklingstendenser, opdaterede artsstatuser og nye førstegangsforekomster, samt ikke mindst en række fænologiske tilføjelser.

Samlet set har undersøgelsen givet anledning til en revision og præcisering af status for 95 ud af de 143 behandlede arter (66 %) i den generelle artsgennemgang i forhold til den i dag kendte status. For yderligere 21 arter er en ændret artsstatus i forhold til Salomonsen (1963a) allerede separat publiceret af SU. Herudover er listen over Kategori D og E fund blevet opdateret.

Undersøgelsen er foregået parallelt med SUs genbehandling af arter truffet 1-3 gange i Danmark, og vi har været i tæt dialog omkring konklusionerne for arter og/eller fund fra perioden før 1965 – ikke blot for disse arter

– men de samlede konklusioner i denne undersøgelse.

Det skal også bemærkes, at undersøgelsen i tillæg har bragt en række nye fund af sjældne fugle efter 1965 frem i lyset via skind i samlinger eller solid dokumentation i litteraturen. Disse er løbende blevet separat publiceret af SU omfattende bl.a. Sodfarvet Skråpe, Dværghejre, Hvidøjlet And, Dværgtrappe, Tretået Spætte og Dværgværbling (se bl.a. Kristensen *et al.* 2009).

En undersøgelse som denne bliver dog aldrig færdig, da der utvivlsomt stadig er mange fuglesamlinger i privat regi, som indeholder skind af sjældne fugle, ligesom fund kan være overset, fejlciteret eller misforstået i kildematerialet. Det er målet, at når et skind bliver fundet i en samling, vil nærværende oversigt i fremtiden kunne hjælpe til at fastslå, om der er tale om et hidtil ukendt fund. Vi vil derfor være taknemlige for alle tilbagemeldinger og planlægger på et senere tidspunkt at lave en oversigt med rettelser og tilføjelser.

Summary:**Revised status for rare birds recorded in Denmark before 1965**

The Danish Rarity Committee was established in 1965. Therefore, the first complete systematic reference work on Danish birds by Finn Salomonsen (1963a) generally has been used for status on rare birds before 1965. Unfortunately, Salomonsen in most cases only gives a summarized status on occurrence of rare birds, so that it is impossible to see which records has been accepted or rejected. And even when single records are listed, it is often unclear, which criteria Salomonsen used for either accepting or rejecting a specific record.

During the last 60 years, many new records of rare birds have been found in collections, and new knowledge on occurrence has been collected, so that it has long been overdue to revise the status of rare birds in Denmark before 1965.

During our review, almost all known Danish ornithological literature, publicly known museum and private collections and several other sources have been consulted to update status. The Danish Rarity Committee has approved a set of general criteria for accepting or rejecting records used and conclusions presented in this paper. All known records for each species and sub-species (accepted and rejected records) are published on the net (see end of references). In this paper, a summarized revised status is given on all species and sub-species, which appeared on the first list on rare birds from The Danish Rarity Committee published in 1965.

Status of the following species has been revised overall:

Great Northern Diver *Gavia immer*
 White-billed Diver *Gavia adamsii*
 Horned Grebe *Podiceps auritus*
 Northern Fulmar *Fulmarus glacialis*
 Greater Shearwater *Puffinus gravis*
 Sooty Shearwater *Puffinus griseus*
 Little Shearwater *Puffinus assimilis*
 Manx Shearwater *Puffinus puffinus*
 European Storm-petrel *Hydrobates pelagicus*
 Leach's Storm-petrel *Oceanodroma leucorhoa*

European Shag *Leucocarbo aristotelis*
 Little Bittern *Ixobrychus minutus*
 Cattle Egret *Bubulcus ibis*
 Purple Heron *Ardea purpurea*
 Black Stork *Ciconia nigra*
 Glossy Ibis *Plegadis falcinellus*
 Eurasian Spoonbill *Platalea leucorodia*
 Lesser White-fronted Goose *Anser erythropus*
 Ruddy Shelduck *Tadorna ferruginea*
 Gadwall *Anas strepera*
 Red-crested Pochard *Netta rufina*
 Ferruginous Duck *Aythya nyroca*
 King Eider *Somateria spectabilis*
 Steller's Eider *Polysticta stelleri*
 Black Kite *Milvus migrans*
 Pallid Harrier *Circus macrourus*
 Siberian Goshawk *Accipiter gentilis buteoides*
 Steppe-Buzard *Buteo buteo vulpinus*
 Spotted Eagle *Aquila clanga*
 Lesser Spotted Eagle *Aquila pomarina*
 Golden Eagle *Aquila chrysaetos*
 Red-footed Falcon *Falco vespertinus*
 Gyr Falcon *Falco rusticolus*
 Common Quail *Coturnix coturnix*
 Little Crane *Porzana parva*
 Demoiselle Crane *Anthropoides virgo*
 Little Bustard *Tetrax tetrax*
 Great Bustard *Otis tarda*
 Black-winged Stilt *Himantopus himantopus*
 Stone Curlew *Burhinus oedecnemus*
 Cream-coloured Courser *Cursorius cursor*
 Collared Pratincole *Glareola pratincola*
 Eurasian Dotterel *Charadrius morinellus*
 Great Snipe *Gallinago media*
 Terek Sandpiper *Xenus cinereus*
 Red Phalarope *Phalaropus fulicarius*
 Pomarine Skue *Stercorarius pomarinus*
 Long-tailed Skua *Stercorarius longicaudus*
 Great Skua *Catharacta skua*
 Ivory Gull *Pagophila eburnea*
 Sabine's Gull *Larus sabini*
 Mediterranean Gull *Larus melanocephalus*
 Iceland Gull *Larus glaucooides*
 Roseate Tern *Sterna dougallii*
 White-winged Tern *Chlidonias leucopterus*
 Brünnich's Guillemot *Uria lomvia*
 Little Auk *Alle alle*
 Atlantic Puffin *Fratercula arctica*
 European Turtle Dove *Streptopelia turtur*
 Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis*
 Scops Owl *Otus scops*
 Eurasian Eagle-Owl *Bubo bubo*
 Snowy Owl *Bubo scandiacus*
 Northern Hawk-Owl *Surnia ulula*
 Pygmy Owl *Glaucidium passerinum*
 Tengmalm's Owl *Aegolius funereus*
 European Bee-eater *Merops apiaster*
 European Roller *Coracias garrulus*
 Eurasian Hoopoe *Upupa epops*
 Red-rumped Swallow *Cecropis daurica*
 Yellow-headed Wagtail *Motacilla flava flavissima*
 Pied Wagtail *Motacilla alba yarrellii*
 Nightingale *Luscinia megarhynchos*
 White-spotted Bluethroat *Luscinia svecia cyaneula*
 Stonechat *Saxicola torquatus*
 Greenland Wheatear *Oenanthe oenanthe leucorhoa*

White's Trush *Zoothera dauma*
 River Warbler *Locustella fluviatilis*
 Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola*
 Lesser Whitethroat *Sylvia curruca blythi*
 Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides*
 Firecrest *Regulus ignicapillus*
 Collared Flycatcher *Ficedula albicollis*
 Bearded Redling *Panurus biarmicus*
 Short-toed Treecreeper *Certhia brachydactyla*
 Lesser Grey Shrike *Lanius minor*
 Woodchat Shrike *Lanius senator*
 Rose-coloured Starling *Sturnus roseus*
 Jackdaw *Corvus monedula soemmerringii*
 Serin *Serinus serinus*
 Arctic Redpoll *Carduelis hornemanni*
 Two-barred Crossbill *Loxia leucoptera*
 Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*
 Common Rosefinch *Carpodacus erythrinus*
 Pine Grosbeak *Pinicola enucleator*

Status is unchanged for the following species, although status of species marked with an * has been changed compared to Salomonsen (1963a) following records/changes already published by The Danish Rarity Committee:

Balearic Shearwater *Puffinus mauretanicus*
 American Bittern *Botaurus lentiginosus*
 Night Heron *Nycticorax nycticorax*
 Squacco Heron *Ardeola ralloides*
 Little Egret *Egretta garzetta**
 Great Egret *Ardea alba*
 Greater Flamingo *Phoenicopterus roseus**
 Tundra Bean Goose *Anser fabalis serrastris*
 Greenland White-fronted Goose *Anser albifrons flavirostris**
 Red-breasted Goose *Branta ruficollis**
 Blue-winged Teal *Anas discors*
 Ring-necked Duck *Aythya collaris**
 Egyptian Vulture *Neophron percnopterus*
 Griffon Vulture *Gyps fulvus*
 Short-toed Eagle *Cicetaeus gallicus*
 Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*
 Bonelli's Eagle *Hieraetus fasciatus**
 Imperial Eagle *Aquila heliaca**
 Lesser Kestrel *Falco tinnunculus**
 American Kestrel *Falco sparverius*
 Western Capercaillie *Tetrao urogallus**
 Baillon's Crane *Porzana pusilla*
 Allens's Gallinule *Porphyryula alleni*
 Macqueen's Bustard *Chlamydotis macqueenii*
 Sociable Lapwing *Vanellus gregarius**
 Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos**
 Buff-breasted Sandpiper *Tryngites subruficollis*
 Longbilled Dowitcher *Limnodromus scolopaceus**
 Upland Sandpiper *Bartramia longicauda*
 Lesser Yellowleg *Tringa flavipes*
 Ross's Gull *Rhodostethia rosea*
 Caspian Gull *Larus cachinnans*
 Pallas's Sandgrouse *Syrhaptes paradoxus*
 Great Spotted Cuckoo *Clamator glandarius*
 Yellow-billed Cuckoo *Cuccyzus americanus*
 Alpine Swift *Apus melba**
 Middle Spotted Woodpecker *Dendrocopos medius**
 Lesser Spotted Woodpecker *Dendrocopos minor**
 Three-toed Woodpecker *Picoides tridactylus**
 Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla**
 Richard's Pipit *Anthus richardi**

Alpine Accentor *Prunella collaris*
 Siberian Stonechat *Saxicola maurus**
 Dusky Trush *Turdus eunomus*
 Black-throated Trush *Turdus atrogularis*
 Lanceolated Warbler *Locustella lanceolata*
 Savi's Warbler *Locustella luscinioides**
 Gray's Grasshopper Warbler *Locustella fasciolata*
 Rustic Bunting *Emberiza rustica**

The following species and specific records of some species have been categorized in Category D/E:

Species in Category D

Greater Flamingo *Phoenicopterus roseus*
 Red-breasted Goose *Branta ruficollis*
 Snow Goose *Chen caerulescens*
 Gadwall *Anas strepera*
 Yellow-headed Blackbird *Xanthocephalus xanthocephalus*

Species in Category E

Sacred Ibis *Threskiornis aethiopicus*
 Black Swan *Cygnus atratus*
 Lesser White-fronted Goose *Anser erythropus*
 Barheaded Goose *Anser indicus*
 Egyptian Goose *Alopochen aegyptiaca*
 Ruddy Shelduck *Tadorna ferruginea*
 Red-crested Pochard *Netta rufina*
 Wood Duck *Aix sponsa*
 Rosa-billed Pochard *Netta peposaca*
 Mandarin Duck *Aix galericulata*
 Swan Goose *Anser cygnoides*
 Southern Crested Caracara *Caracara plancus*
 Common Quail *Coturnix coturnix*
 Grouse *Lagopus lagopus scotica*
 Capercaillie *Tetrao urogallus*
 Rock Partridge *Alectoris graeca graeca*
 Purple Swampphen *Porphyrio porphyrio* sp.
 Eurasian Eagle-Owl *Bubo bubo*
 Oriental Greenfinch *Carduelis sinica*

The many graphs and maps present the records. In the maps, red circles indicate breeding records, while blue circles are ordinary records.

Referencer

- Adelholt, E. 1958: Genfangster i Danmark 1900-1955 af fugle ringmærkede i udlandet. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 52: 153-279.
- Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, K. Pedersen & K. Thorup 2005: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2004. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 169-181.
- Andersen, J. 1985: Svømmeænder og vadefugle omkring Øland i Limfjorden 1918-1974. – Danske Vildtundersøgelser 38.
- Andersen, T. 1965: Pileværling (*Emberiza rustica*)* iagttaget første gang i Danmark, maj 1964, ved Sengeløse. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 59: 49.
- Andersen, T.H. & E. Donnerborg 1972: Supplerende oplysninger om Grousen (*Lagopus lagopus scoticus* (Latham)) som ynglefugl i Midtjylland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 66: 137.
- Andersen-Harild, P., C.A. Blume, E. Kramshøj & O. Schelde 1966: Lille Flagspættes (*Dendrocopus minor*) forekomst i Danmark og dens invasion i 1962-63. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 60: 146-152.
- Anon. 1884: Sneppen og Pommerantsfuglen. – Dansk Jagttidende 1: 7.
- Anon. 1885: Ornithologiske Notitser. – Dansk Jagttidende 1: 73.
- Anon. 1893a: Vagtelnerne. – Dansk Jagttidende 10: 105.
- Anon. 1893b: Ornithologiske Meddelelser. – Dansk Jagttidende 10: 124-125.
- Anon. 1894a: Ornithologiske Meddelelser. – Dansk Jagttidende 10: 188-189.
- Anon. 1894b: Ornithologiske Meddelelser. – Dansk Jagttidende 11: 14.
- Anon. 1894c: Sjælden Fugl. – Dansk Jagttidende 11: 126.
- Anon. 1911: Mandarinand. – Dansk Jagttidende 27: 172.
- Anon. 1935: Brudeanden. – Dansk Jagttidende 52: 76.
- Anon. 1936: Yngler Turtelduen i Sønderjylland? – Dansk Jagttidende 53: 203.
- Anon. 1937a: Vagtelen. – Dansk Jagttidende 54: 295.
- Anon. 1937b: Vagtelen. – Dansk Jagttidende 54: 315.
- Anon. 1937c: Vagtelen. – Dansk Jagttidende 54: 351.
- Anon. 1955: Den sjældne indiske gaas skudt paa Odense Fjord. – Dansk Jagttidende 72: 265.
- Anon. 1956: Lidt om usædvanlige gæster i faunaen. – Jagt og Fiskeri 27: 362-363.
- Anon. 1961: Fra felten. – Feltornithologen 3: 62-93.
- Anon. 1963a: Fra felten. – Feltornithologen 5: 39.
- Anon. 1963b: Fra Felten. – Feltornithologen 5: 116-117.
- Anon. 1965: Sjældenheder. – Feltornithologen 7: 28-29.
- Asmussen, J.P. 1963: Hærfuglen som ynglefugl i Nordsjælland. – Flora og Fauna 69: 59-60.
- Barfod, K. 1892: Sydsjællands Fugle med særligt Hensyn til Vordingborg og Omegn. – Viborg.
- Becher, H. 1889: Strix bubo. – Dansk Jagttidende 6: 6-12 + 17-20.
- Behrends, O. 1945: Fyrremejsen, *Parus atricapillus*, set ved Sønderborg. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 39: 129.
- Behrends, O. 1950: To *Locustella*-arter bemærket i Tinglev Mose. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 44: 46-48.
- Behrends, O. 1951: Usædvanlig tidlig forekomst af Engsnarre (*Crex crex* (L.)). – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 45: 197-199.
- Behrends, O. 1953: Den Korttåede Træløber (*Certhia brachydactyla* (Brehm)) bemærket på Fyn. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 47: 142.
- Behrends, O. 1965: Gulirisk (*Serinus serinus* (L.)) i Sønderjylland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 58: 140.
- Benicken 1824: Beyträge zur nordischen Ornithologie. – Isis Onken 1824: 877-891.
- Benzon, A. 1865: Nogle meddelser om sjældnere Danske Fugles forekomst, samt bemærkninger om fotografier af fugle. – Förh. Skand. Naturf. 9: 419-432.
- Bjerrum 1887: Ornithologiske Notitser. – Dansk Jagttidende 4: 144.
- Blume, C.A. 1943: Rødtoppet Fulgekonge, *Regulus ignicapillus*, i Hornebysand Plantage og (som Ynglefugl?) i Hornbæk Plantage. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 37: 243-244.
- Blume, C.A. 1951a: Forekomst af Hvidøjet And (*Aythya n. nyroca* (Güld)) og Dværgegås (*Anser erythropus* L.) i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 45: 217-222.
- Blume, C.A. 1951b: Stylteløber (*Himantopus h. himantopus* (L.)) set i Haldager Vejle. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 45: 233.
- Blume, C.A. 1956: Gulirisk (*Serinus canaria serinus* (L.)) ynglende på Lolland i 1955. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 50: 335-336.
- Blume, C.A. 1959: Iagttagelser af sjældne danske fugle. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 53: 20-30.
- Blume, C.A. 1962: Mindre Meddelelser fra 1960 (1. del). – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 56: 87-90.
- Blume, C.A. 1963: Krognæbbens (*Pinicola enucleator*) invasion i 1954-55 og nogle bemærkninger om dens forekomst i relation til nyere invasioner i Sverige. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 57: 19-21.
- Blume, C. A. 1965: To iagttagelser af Karmindoppap (*Carpodacus erythrinus*) på Amager. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 59: 53.

- Boertmann, D., K.M. Olsen & B.B. Pedersen 1986: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i årene 1982, 1983 og 1984. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 80: 35-57.
- Brandt, H. & M. Lund 1953: Stor Silkehejre (*Egretta a. alba* (L)) ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 47: 257-259.
- Brink, H. 1908: Steppheone (*Syrrhaptus paradoxus*). – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 3: 44.
- Bruun, B. 1962: Kædeobservationer ved Vestkysten. – Feltornithologen 4: 82-87.
- Bruun, B. 1967: Halsbåndstroland (*Aythya collaris*) iagttaget ved Skælskør vinteren 1963. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 61: 109-110.
- Bruun, J.B., J.R. Jacobsen, E. Kramshøj & B.P. Nielsen 1972: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1971. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 66: 123-131.
- Brünnich, M.T. 1764: Ornithologia borealis. – Hafniae.
- Braae, L. & K. Laursen 1977: Forekomsten af Sort Glente *Milvus migrans* i Danmark, især 1970-74. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 71: 23-28.
- Bynch, L. 1801: Om Anholts naturlige Beskaffenhed. – Iris & Hebe 1801: 1-66.
- Baagøe, J. 1887: Dværg-Sumphøne (*Crex pygmaea* N). – Dansk Jagttidende 4: 80-81.
- Carlson, A. 1934: Iagttagelse af Stylteløber, *Himantopus himantopus*, ved Charlottenlund. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 28: 123-124.
- Cederroth, C. 1996: Sällsynta fåglar i Sverige i 1995. – Fågelåret 1995: 121-145.
- Christensen, H.Ø. 1951: Tretået Spætte (*Picoides tridactylus* (L)), ved Roskilde. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 45: 47.
- Christensen, H.Ø. 1954: Stor Silkehejre (*Egretta a. alba*) fra Silkeborgegnens. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 48: 130.
- Christensen, J.S. 2005: Gemmer din skole sjældne danske fugle? – Kasketlot 55: 1-3
- Christensen, J.S. 2007: Stationær Stortræppe. – Fugle i Felten 1: 23-25.
- Christensen, J.S. 2009: Tjurens *Tetrao urogallus* forekomst i Danmark og dens placering på den danske artsliste. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 103: 71-76.
- Christensen, N.H. 1960: Brun Fluesnapper (*Muscicapa latirostris* Raffels) ved Blåvand efterår 1959. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 54: 36-40.
- Christensen, R. 1992: Flamingoernes forekomst i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 86: 123-127.
- Christensen, S. 1965: Tamarisksanger (*Luscinola melanopogon*)* truffet første gang i Danmark, Amager maj 1963. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 59: 32-35.
- Christiansen, J.D. 1890: Viborg Omegns Fugle. – Viborg.
- Christiansen, A. 1935: Ynglende korsnæb i Herning-egnens Plantager. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 29: 22-29.
- Christiansen, A. 1938: Sommer i Vejlerne. – J. FR. Clausens Forlag, København.
- Christiansen, A. 1953: Silkehejre (*Egretta g. garzetta* (L)), ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 47: 56-59.
- Christoffersen, S. 1964: Sjældnere iagttagelser fra Amager og Saltholm 1960 og 1961. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 58: 118-120.
- Clausen, P. & J. Madsen 1986: Forekomsten af Korttået Træløber i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 80: 9-16.
- Collin, J. 1875-77: Skandinaviens fugle, med særligt hensyn til Danmark og de nordlige bilande. Anden, fuldstændigt omarbejdede udgave af N. Kjærbøllings værk. – L.A. Jørgensens Forlag, København.
- Collin, J. 1877: Ornithologiske bidrag til Danmarks fauna. – L.A. Jørgensens Forlag, København.
- Collin, J. 1888: Bidrag til kundskaben om Danmarks fuglefauna. – Gyldendalske Boghandels Forlag, København.
- Collin, J. 1895: Faunistiske og biologiske meddelelser om danske fugle. – Gyldendalske Boghandels Forlag (F. Hegel & Søn), København.
- Cramp, S. & K.E.L. Simmons (red.) 1977-1980: The birds of the western Palearctic. Vol. 1 & 2. – Oxford University Press.
- Donark, T. 1952-53: Falkenes udbredelse og forekomst i Danmark I-III. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 46: 140-157; 47: 16-35; 47: 104-122.
- Dybbro, T. 1975: Nye danske fugle: Indvandret de seneste 25 år. – Rhodos.
- Dybbro, T. 1978: Oversigt over Danmarks Fugle. – Dansk Ornithologisk Forening.
- Dyck, J., J.R. Jacobsen, E. Kramshøj & J. Rabøl 1970: Rapport fra Sjældenhedsudvalget med oversigt over godkendte forekomster 1965-69. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 64: 126-151.
- Ehmsen, E., L. Pedersen, H. Meltofte, T. Clausen & T. Nyegaard 2011: The occurrence and reestablishment of White-tailed Eagle and Golden Eagle as breeding birds in Denmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 105: 139-150.
- Emeis, W. 1936: Die Vogelwelt der Flensburger Förde. – Schr. Naturwiss. Ver. Schleswig-Holstein 21: 365-397.
- Eriksen, K., K.R. Svendsen & J. Poulsen 1960: Iagttagelser af nye og sjældne danske fugle (Storpiber (*Anthus novaeseelandiae richardi* Viell.), Alpejernspurv (*Prunella collaris* (Scop.)), og Gærdeværpling (*Emberiza cirius* L.)). – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 54: 41-47.
- Esmann 1887: Pommerantsfuglen. – Dansk Jagttidende 4: 45.
- Faber, F. 1824: Ornithologiske noticer som Bidrag til Danmarks Fauna. – Aarhus.
- Faber, F. 1828/1928: Skildring af en ornithologisk Udflygt i Kattegat i Juli 1824. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 22: 50-74. (Oversat af O. Helms i 1928)
- Fedderson, A. 1865: De naturhistoriske Skolesamlingers Forøgelse og faunistiske Betydning (Viborgegnens Hvirveldyr): 1-30. – Indbydelsesskrift ved Viborgs Kathedralskoles årlige Examina i 1865, Viborg.
- Fencker, F.C. 1873: Nogle iagttagelser over Fugle i Egnen omkring Randers. – Naturhistorisk Tidsskrift 8: 423-450.
- Ferdinand, J. 1919: Skadegøg (*Coccyzus glandarius* (L.)) i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 13: 212-213.
- Fischer, J.C.H. 1862: Iagttagelser over Danmarks Fugle med særligt hensyn til Vendsyssel. – Naturhistorisk Tidsskrift 3: 328-346.
- Fischer, J.C.H. 1863: Iagttagelser over Danmarks Fugle med særligt hensyn til Vendsyssel. – Naturhistorisk Tidsskrift 4: 1-55.
- Fischer, J.C.H. 1869: Iagttagelser over Danmarks Fugle med særligt hensyn til Vendsyssel. – Naturhistorisk Tidsskrift 6: 103-142.
- Fischer, J.C.H. 1873: Iagttagelser over Danmarks Fugle med særligt hensyn til Vendsyssel. – Naturhistorisk Tidsskrift 8: 451-479.
- Fløystrup, A. 1925: Fugleliv i København, fortsatte iagttagelser fra Østre Anlæg og Botanisk Have. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 19: 1-18.
- Fog, J. 1963: Hvidøjet And (*Aythya nyroca* (Güldenstädt)) i Stadil Fjord. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 57: 74.
- Frederiksen, H. 1955: Rosenbrystet Tornskade (*Lanius minor* Gm) truffet på Fyn. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 49: 258.
- Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1992: Rapport fra Sjældenhedsudvalget 1990. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 86: 107-122
- Frikke, J. & J. Tofft 1997: Den Store Hornugles *Bubo bubo* genindvandring til Danmark med særligt henblik på Sønderjylland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 91: 63-68.
- Geertz-Hansen, O. 1966: Flodskaner (*Locustella fluviatilis*) nær København. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 60: 158.
- Glavind, N. 1959: Rødhovedet And (*Netta rufina* (Pall)) ved København. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 53: 247.
- Gregersen, N. 1947: Purpurhejre, *Ardea purpurea* L., ved Møgeltonder. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 41: 227.

- Grell, M.B. 1998: Fuglenes Danmark. – G.E.C. Gads Forlag, København.
- Groth, J.K. 1952: Sodfarvet Skråpe (*Puffinus griseus* Gm.) i sydlige Lillebælt. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 46: 175-176.
- Groth, J.K. 1960: Sodfarvet Skråpe (*Puffinus griseus* Gm.) i sydlige Lillebælt. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 54: 199.
- Gullick, M. 1949: Great Shearwaters in the Skagerrak in early June. – British Birds 22: 250.
- Hage, E. 1849: Tillæg til Kammerherre v. Paulsens Liste over Danmarks og Hertugdømmernes Fugle. – Naturhistorisk Tidsskrift 2: 610-616.
- Hage, H.F. 1915: Faunistiske Optegnelser, væsentligt efter Meddelelser af Telegrafbestyrer N. P. Petersen i Stege. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 9: 234-241.
- Hagemeier, E.J.M. & M.J. Blair (red.) 1997: The EBCC atlas of European breeding birds: their distribution and abundance. – T & A D Poyser, London.
- Hald-Mortensen, P. 1965: lagttagelser fra Nordthly. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 58: 99-115.
- Hald-Mortensen, P. 1970: Forekomster af Triel (*Burhinus oedicnemus*) i Sydvestjylland, og betragtninger om artens udbredelse. – Flora og Fauna 76: 109-113.
- Hald-Mortensen, P. & F. Birkholm-Clausen 1963: Yngleforekomst af Stor Korsnæb (*Loxia pytyopsittacus* (Borkh.)) i sommeren 1960. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 57: 22-24.
- Hald-Mortensen, P. & O. Læssøe 1971: Sjældnere iagttagelser fra Jylland, specielt Nordvestjylland, i årene 1962-68. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 65: 66-71.
- Hansen, E. 1947: Rødtoppet Fuglekonge, *Regulus ignicapillus* (Temm.), på Amager og ved Præstø. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 41: 292.
- Hansen, L. 1962: Fugle på Lolland-Falster. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 56: 1-32, 97-128, 145-226.
- Hansen, M.E. 1907: Lunder og Krabbedykkere. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 1: 115-116.
- Hansen, M. & J. Mikkelsen 1961: lagttagelser af Stylteløber (*Himantopus himantopus* (L.)) og Tyrkerduer (*Streptopelia decacto* (Friv.)) – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 55: 165.
- Hansen, P.S. 1976: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1975. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 70: 131-138.
- Hedin, N. 1905: lagttagelser over Randersegnens Fuglefauna. – Flora & Fauna 7: 19-41.
- Heiberg, P.V. 1886: Thylands Fugle. – Viborg.
- Helms, O. 1912: Mindre Meddelelser 1909-1910. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 4: 134-140.
- Helms, O. 1914: Nyere Meddelelser om danske Fugle, indsendte til "DOF's" Tidsskrift 1912-1914. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 8: 195-232.
- Helms, O. 1923: Nogle ornithologiske oplevelser fra de senere år. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 24: 146-156.
- Helms, O. 1934: Stellers And, *Polysticta stelleri* (Pall.), ved Sydfyn. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 28: 119-120.
- Helms, O. 1935: Stylteløber (*Himantopus himantopus*) på Sydfyn. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 29: 113-114.
- Helms, O. 1936: Ornithologen Johann Dieterich Petersen (1717-1786), hans Liv og Arbejder. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 30: 83-149.
- Helms, O. 1937: "Sortrygget Vipstjert, *Motacilla alba yarellii*" paa Fyn. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 31: 166.
- Hermansen, P. 1962: Mallebukker. – Feltornithologen 4: 152.
- Hertzum, N.J. 1965: Nogle iagttagelser fra Hansted-Reservatet sommeren 1962. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 58: 116-117.
- Holstein, V. 1928: Skehejren, *Platalea leucorodia*, som ynglende i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 22: 111-119.
- Holstein, V. 1932: Fuglelivet på Vejlerne i Han-Herred. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 26: 38-54.
- Holstein, V. 1953-54: Fuglelivet på Jægerspris Gods. lagttagelser fra 1929-1952. I-III. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 47: 153-178; 47: 225-245; 48: 1-33.
- Hornemann, J.W. 1794: Nogle Bidrag og Bemærkninger til den danske Naturhistorie. – Phys. Oecon. Med. Chir. Bibl.
- Hostrup-Schultz, J. 1955: Stor Sorthovedet Måge (*Larus ichthyæetus* Pallas) ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 49: 258-259.
- Hvass, H. 1947: Sjældne danske Fugle. – København.
- Hørring, R. 1913-1937: Fuglene ved de danske fyr i 1912-1935. – Vidensk. Medd. dansk naturh. Foren. 65: 135-209, 67: 45-132, 69: 97-152, 70: 251-290, 71: 181-227, 72: 216-230, 80: 453-514, 82: 315-374, 84: 203-252, 90: 393-449, 92: 385-454, 94: 317-374, 97: 219-270, 98: 261-309, 99: 331-372, 100: 377-408.
- Hørring, R. 1919: Andefugle og Hønsfugle. – Danmarks Fauna 23, København.
- Hørring, R. 1926: Lomfugle, Stormfugle, Vandhøns, Tranefugle og Vadefugle. – Danmarks Fauna 30, København.
- Hørring, R. 1942: Om 6 for Danmarks Fauna nye fuglearter. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 36: 40-54.
- Jacobsen, J.R. 1954: Stribet Ryle (*Calidris melanotos* (Vieill)) atter truffet i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 48: 49-50.
- Jacobsen, J.R. 1959: En iagttagelse af sneppeklire (*Limnodromus griseus* (Gmelin)). – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 53: 243-245.
- Jacobsen, J.R., B.P. Nielsen & J. Rabøl 1971: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1970. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 53: 243-245.
- Jenkins, D. & I.C.T. Nisbet 1955: Fugletrækket ved Blåvandshuk, september 1954. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 49: 149-181.
- Jensen, L.L. 1953: Grønlandsk Jagtfalk (*Falco rusticolus candicans* Gm.) skudt i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 47: 96-98.
- Jensen, N.H. 1945: Turtelduen, *Streptopelia turtur*, må yngle i Frøsløv-Bommerlund Plantager. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 39: 56.
- Jespersen, P. 1938: De forskellige uglers Udbredelse og Forekomst i Danmark II. Ikke-ynglende arter. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 32: 1-22.
- Joensen, P.H. 1956: Sortstrubet Bynkefugl (*Saxicola torquata*) ved Henne Strand. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 50: 248.
- Joensen, P.H. 1963: Sortstrubet Bynkefugl (*Saxicola torquata*) ved Henne Strand. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 57: 74
- Joensen, A.H. 1961: Massedød af Mallebuk (*Fulmarus glacialis* (L.)) og Ride (*Rissa tridactyla* (L.)) i danske farvande. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 55: 212-218.
- Johansen, H. 1953: Jomfrutrane (*Anthropoides virgo* L.) på Læsø. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 47: 275.
- Johansen, S. & L. Hansen 1957: Rødrygget Svale (*Hirundo daurica rufula* Temminck) iagttaget på Lolland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 51: 207.
- Johnsen, P. 1940: Ofre for Vinterkulden 1939-40 på Bornholm. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 34: 193-194.
- Juul, E. 1961: Silkehejre (*Egretta garzetta* L.) ved Odense Fjord. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 55: 224.
- Juul, E. 1965: Rødrygget Svale (*Hirundo daurica*) på Vigelsø, Odense Fjord, maj 1964. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 59: 48.
- Jørgensen, J. 1922: Mindre meddelelser om Fuglelivet på Amagers Sydspids. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 16: 92-96.
- Jørgensen, J. 1964: Nathejre *Nycticorax nycticorax nycticorax* (Linnaeus) iagttaget ved Knudshoved. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 58: 194.
- Kielberg, A.S. 1961: lagttagelser af forskellige sjældenheder. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 55: 229.
- Kjeldsen, J.P. 2008: Ynglefugle i Vejlerne. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 102: 1-240.
- Kjær, T. 1943a: Skehejren (*Platalea leucorodia*). – Dansk Jagttidende 60: 204-208.

- Kjær, T. 1943b: Sort Stork. lagttagelser fra Rold skovene og Lille Vildmose. – Dansk Jagttidende 60: 221-224.
- Kjærbølling, N. 1852: Danmarks Fugle. – Kjøbenhavn.
- Klinge, M. 1908: Pomerantsfuglen, *Eurodromias morinellus*. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 2: 48.
- Knox, A., M. Collinson, A. Helbig, D.T. Parkin & G. Sangster 2002: Taxonomic recommendations for British birds. – Ibis 144: 707-710.
- Knudsen, S. 1925: Nathejre, *Nycticorax griseus* L. – Flora og Fauna 31: 97-99.
- Knudsen, S. 1936a: Meddelelser om sjældne Fugle. – Flora og Fauna 42: 129-131.
- Knudsen, S. 1936b: Kohejre, *Ardea bulbulcus*, fra Kolding-egnen. – Flora og Fauna 42: 145
- Knudsen, S. 1941: Gribbefalk, *Polyborus plancus* (J. F. Miller (tharus Møll.)) i Danmark. – Flora og Fauna 47: 61-62.
- Koefoed, A. 1938: Vagtel (*Coturnix coturnix*) i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 32: 164.
- Kortegaard, L. 1973: Skestorken i Danmark 1900-1971. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 67: 3-14.
- Kramshøj, E. & N. Rosenberg 1963: Træk af Fuglelivet i Grænseregnet sommeren 1962. – Feltornithologen 5: 144-147.
- Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortved & M. Schwalbe 2007-2010: Sjældne Fugle i Danmark og Grønland i 2006-2009. – Fugleåret 2006-2009, Dansk Ornithologisk Forening.
- La Cour, T. 1941: Svendborgegnens Fugle. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 35: 125-137.
- Lange, H. 1955: Purpurhejre (*Ardea purpurea* L.) skudt i Nordjylland omkring 1889. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 49: 194.
- Lange, P. (red.) 1995: Årsrapport over Fugleobservationer i Danmark 1984-1987. – DOF. Lange, P. (red.) 2013: Fugle i Danmark 2012. – Fugleåret 2012: 22-122.
- Larsen, A. 1949: Biæder (*Merops apisater* L.) i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 43: 129-149.
- Larsen, A. 1950: En Stylteløber, *Himantopus candidus* Bonn., aflægger visit på Bornholm. – Flora og Fauna 56: 9-10.
- Larsen, A. 1952a: Fuglesamlingen i Bornholms Museum i Rønne. – Flora og Fauna 56: 11-13.
- Larsen, A. 1952b: En kirgisisk Steppehøne (*Syrhaptus paradoxus* Pall.) fundet død på Bornholm. – Flora og Fauna 58: 15.
- Larsen, A. 1952c: Har Hærfuglen, *Upupa epops*, L. ynglet på Bornholm i 1949? – Flora og Fauna 58: 9-11.
- Larsen, J. 1938: Sortrygget Vipstjert, *Motacilla alba yarrellii*, fra Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 32: 173-174.
- Larsen, J. 1939: Sortrygget Vipstjert (*Motacilla alba yarrellii*) atter set ved Fiil Sø. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 33: 212.
- Larsen, N. 1901: Bidrag til den jydsk Fuglefauna. lagttagelser fra Omegnen af Ejstrup pr. Nørresnede i Tidsrummet 1874-1901. – Flora og Fauna 3: 27-46.
- Laursen, J.T. 2006: Danmarks ugler. – Danmarks Dyreliv, Bd. 10.
- Lerche, F. 1901: Amerikansk Tårnfalk. – Dansk Jagttidende 18: 148.
- Liengaard, V. 1948: Turteldue (*Streptopelia t. turtur* (L.)) i Frøslev Plantage. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 42: 256.
- Lind, H. 1956: Gæssenes træk til og fra Tipperne. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 50: 90-124.
- Lindell, L. 2002: Sveriges fåglar. – Stockholm.
- Linnet, K. 1935: Sodfarvet Skråpe (*Puffinus griseus*) opskullet på Enø. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 29: 110-111.
- Lütken, E. 1885: 1. Jahresbericht (1883) über die ornithologischen Beobachtungen in Dänemark. – Ornis 1: 82-147
- Lütken, E. 1886: 2. Jahresbericht (1884) über die ornithologischen Beobachtungen in Dänemark. – Ornis 2: 49-100.
- Læssøe, O. 1960: lagttagelser af sjældnere fugle i Nordjylland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 54: 105.
- Læssøe, O. 1965: Tredækkere (*Gallinago media*) i Jylland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 59: 53-54.
- Løppenthin, B. 1943: Noter om Padborg-egnens ynglefugle. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 37: 193-214.
- Løppenthin, B. 1958: Noter om Gråspætte (*Picus canus* Gm.) og Kallanderlærke (*Melanocorypha calandra* (L.)) i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 52: 9-11.
- Løppenthin, B. 1967: Danske ynglefugle i fortid og nutid. – Odense Universitetsforlag.
- Madsen, H. 1931: lagttagelser over Storspove, Blaa Kærhøg og Sortstrubet Bynkefugl. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 25: 104-108.
- Madsen, H. 1940: Hvidnæbbet Lom (*Colymbus immer adamsii*), set ved Læsø. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 34: 195-196.
- Madsen, H. 1954: Pallas' Rørspurv (*Emberiza pallasi* (Cab.)) ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 48: 219-220.
- Madsen, H. 1960: Bemærkninger om den Rødhovedede And (*Netta rufina* (Pall.)) ved København. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 54: 60.
- Madsen, K. 1942: lagttagelse af Gærdeværling *Emberiza cirius* L. ny for Danmarks Fauna. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 36: 55-56.
- Melchior-Hansen, R. 1964: Flodsanger (*Locustella fluviatilis* Wolf) på Bornholm. – Flora og Fauna 70: 65-68.
- Meltofte, H. 1993: Vadefugletrækket gennem Danmark. De involverede bestande, deres træktider og trækstrategier. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 87: 1-180.
- Munch-Petersen, J.K. 1942: Skråpe, (*Puffinus puffinus* Brünn) fundet død ved Hundested. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 36: 221-222.
- Müller, O.F. 1776-89: Zoologiæ danicæ prodromus. – Kjøbenhavn.
- Møller, A. 1926: Vagtel, ringmærket i Frankrig, genfundet i Hadsund. – Flora og Fauna 32: 23.
- Møller, A. & J. Rabøl 1963: Fra Blåvandshuk: afdriftstræk. – Feltornithologen 5: 142-143.
- Møller, A.P. 1978: Nordjyllands Fugle – deres yngleudbredelse og trækforhold. – Scandinavian Science Press, Klampenborg.
- Neergaard, R.S. 2013: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2012. – Fugleåret 2012: 103-130.
- Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, T.E. Ortved, K. Pedersen, M. Schwalbe & R. Strack 2012: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2011. – Fugleåret 2011: 125-155.
- Netterstrøm, B. 1963: Rødhovedet Tornskade (*Lanius senator* L.) ved Kærgård Plantage i Vestjylland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 57: 74
- Nielsen, S.W. 1963: Rødtoppet Fuglekonge (*Regulus ignicapillus* (Temm.)) ynglende ved Kongelunden 1961. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 57: 253.
- Nielsen, H.H. & K. Thorup 2001: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2000. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 95: 153-166.
- Nisbet, I.C.T. 1956: Hav- og vadefugletræk ved Blåvandshuk, Vestjylland, i september og oktober 1955. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 50: 324-334
- Nisbet, I.C.T. 1957: Migration of Land-Birds at Blåvandshuk in September and October 1955. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 51: 49-64.
- Noer, H. & J. Rabøl 1968: Korttæt Træløber (*Certhia brachydactyla*)* ved Nyborg. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 62: 97-98.
- Noer, H. & B.M. Sørensen 1974: Forekomsten af Stormfugle Precellariae, Thorshane (Phalaropus fulicarius) og Sabinemåge (Xema sabini) ved Blåvandshuk 1963-1971. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 68: 15-24.
- Norup, S. 1961: Mellemflagspætten i Danmark. – Feltornithologen 3: 101.
- Novrup, L. 1957: Rosenmåge (*Rhodostethia rosea* (MacGillivray) ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 51 : 132-133.
- Novrup, L. 1958: Skadegøg (*Clamator glandarius* (L.)) igen truffet i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 52: 142-143.

- Novrup, L. 1963: Amerikansk Rørdrum (*Botaurus lentiginosus* (Mont.)) ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 57: 71.
- Novrup, L. 1964: Ynglende Biæder (*Merops apiaster* L.) i Thy. – Flora og Fauna 70: 61-69.
- Nyegaard, T., H. Melftofte, J. Tofft & M.B. Grell 2014: Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 1998-2012. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 108: 1-144.
- Nørregaard, K. 1964: Lundsanger (*Phylloscopus trochiloides viridanus* Blyth) iagttaget på Bornholm. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 58: 42-44.
- Olsen, C. 1939a: Vagtlen, *Coturnix c. coturnix*, fra Katholm og Gjer-rild. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 33: 205.
- Olsen, C. 1939b: Stor Hornugle, *Bubo bubo*, på Djursland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 33: 209.
- Olsen, C. 1954: Ørkenløber (*Cursorius c. cursor* (Lath.)) skudt i Jyl-land. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 48: 185.
- Olsen, K.M. 1989: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1988. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 83: 131-149.
- Olsen, K.M. 1991: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1989. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 85: 20-34.
- Olsen, K.M. 1992: Danmarks Fugle – en oversigt. – Dansk Ornito-logisk Forening.
- Olsen, R.J. 1924: Meddelelser om Danske Fugle. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 18: 31-54.
- Olsen, C. & H.W. Hansen 1943: Sjældne danske Fugle i Privatsam-linger. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 37: 185-186.
- Ortvad, T.E., J.H. Christensen, T.H. Hansen, A.B. Kristensen, K. Olsen, K. Pedersen, P.A.F. Rasmussen & M. Schwalbe 2015: Revision af den danske fugleliste pr. 2013. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 109: 24-35
- Palm, B. 1951: Korttået Træløber (*Certhia b. brachydactyla* (Br.)) som ynglefugl i Sønderjylland og på Als. – Dansk Orn. Foren. Tids-skr. 45: 231.
- Palm, B. 1953: Lundsangeren (*Phylloscopus trochiloides viridanus* Blyth) iagttaget på Als. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 47: 99-101.
- Palm, B. 1986-89: Danmarks ynglefugle 1801-1899. Bind 1: Indled-ning, Lappedykkere - Natravn. Bind 2: Mursejler til Sangfugle. Bind 3: Noter og Tilføjelser. Indvandring, vejrforhold og re-produktion. Bind 4: Svingninger i ynglefuglenes forekomst. Bind 5: Kildekritisk analyse. – Jysk Biologisk Forlag.
- Pedersen, L.P. 1952: Fuglelivet i Holmemosen, Møn. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 46: 89-98.
- Pedersen, L.P. 1954: Hvidøjet And (*Aythya nyroca* (Güld)) skudt på Møn. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 48: 50-51.
- Pedersen, B.B. 1980: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1977 og 1978. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 74: 127-140.
- Pedersen, K. & E.V. Rasmussen 1978: Invasion af Aftenfalk *Falco vespertinus* i Danmark i efteråret 1975. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 72: 81-90.
- Pedersen, A., S.P. Sillehoved & R. Melchior-Hansen 1965: Pung-mejse (*Remiz pendulinus*)* iagttaget på Bornholm, april 1964. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 59: 50.
- Petersen, B. 1937: Sabinemåge, *Xema sabini*, SAB., ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 31: 79.
- Petersen, E. 1942: Rødhovedet And (*Netta rufina* Pall.), som ny yng-lefugl i Danmark. – Danske Fugle V: 1-5.
- Petersen, E. 1953a: Skadegøg (*Clamator glandarius* (L.)) fundet på Sjælland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 47: 273-274.
- Petersen, E. 1953b: Sortrygget Vipstjert (*Motacilla alba yarrellii* Gould) på Bornholm. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 47: 273.
- Petersen, E.T. & L.L. Jensen 1956: Nissum Fjords Fugle. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 50: 1-66.
- Pontoppidan, E. 1763: Om Land- og Vandfuglene i Dannemark. – Den danske Atlas, København.
- Poulsen, C.M. 1938: Silkeborgegnens fugle. – Flora og Fauna 44: 53-76.
- Poulsen, C.M. 1939: Sortrygget Vipstjert, *Motacilla alba yarrellii*, ved Thorsminde. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 33: 213.
- Poulsen, C.M. 1945: Lille Tårnfalk, *Falco naumanni* Fleischer, ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 39: 229-230.
- Poulsen, C.M. 1948: Fuglene i Vestjyllands Plantager syd for Lim-fjorden. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 42: 237-265.
- Poulsen, H. 1944: Fra Zoologisk Museum. – Dansk Orn. Foren. Tids-skr. 38: 257-258.
- Poulsen, H. 1950: To arter nye for Danmark: Stribet Ryle (*Calidris melanotos* (Viell.)) og Tyrkerdue (*Streptopelia d. decaoto* (Friv.)). – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 44: 211-218.
- Poulsen, H. 1951: Terekklire (*Xenus cinereus* Güld)) ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 45: 233-235.
- Preuss, N.O. 1967: Savisanger (*Locustella luscinioides* (SAVI)) i Dan-mark 1964 og 1965. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 61: 164-167.
- Preuss, N.O. 1969: Iagttagelser af Vagtel (*Coturnix coturnix*). – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 63: 204.
- Randløv, R.P. 1916: Iagttagelser af fugle i egnen omkring lands-byen Taaning i de sidste 40 år. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 10: 214-229.
- Rasmussen, S. 1933: Fortsatte iagttagelser over Hadsundegnens fugle 1922-1932. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 27: 33-63.
- Rasmussen, S. 1944: Tretået Spætte, *Picoides tridactylus*, i Vendsys-sel. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 38: 43-44.
- Rasmussen, E.V. 1985: Forekomsten af Sodfarvet Skråpe *Puffinus griseus* i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 79: 1-9.
- Rasmussen, P.A.F. 1997: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1995 og 1996. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 91: 133-150.
- Rasmussen, P.A.F. 1999: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 1998. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 93: 127-140.
- Rabøl, J. 1959: Gulhovedet Gul Vipstjert (*Motacilla flava flavissima* (Blyth)) og Rødstrubet Piber (*Anthus cervinus* Pall.) ved Nyborg. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 53: 246.
- Rabøl, J. 1960: Fugleliv på Nyborgegnen 1959. – Feltornithologen 2: 7.
- Rabøl, J. 1966: Sjældnere fugle ved Nyborg. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 60: 75-84.
- Red. 1908: Sjældne gæster. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 2: 211.
- Red. 1936: Turtelduesagen. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 30: 4.
- Red. 1956: Dagspressens ornithologiske nyheder fra 1956. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 50: 338.
- Red. 1957a: Lille Tårnfalk (*Falco naumanni*) på Bornholm. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 51: 40.
- Red. 1957b: Snejpeklire (*Limnodromus griseus* (Gmelin.)) ved Thi-sted. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 51: 135-136.
- Red. 1965: Meddelelse fra Sjældenhedsudvalget. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 59: 63-65.
- Reichenow, A. 1889: *Syrnhaptes paradoxus* in Deutschland 1888. – J. Orn. 37: 1-33.
- Reinhardt, J.T. 1861: Den kirgisiske Steppehøne *Syrnhaptes para-doxus* skudt i Jylland. – Vidensk. Medd. dansk naturh. Foren. 12: 306-308.
- Reinhardt, J.T. 1868: Østlig Turteldue. – Vidensk. Medd. dansk na-turh. Foren. 19: 16.
- Rohweder, J. 1878: Der Schlangenalder in Schleswig-Holstein. – Ornithologisches Centralbibl. 3: 35.
- Rosendahl, S. 1963: Invasionen af Mallemukker (*Fulmarus glacialis* (L.)) i foråret 1962. – Flora og Fauna 69: 137-143.
- Rosendahl, S. 1972: Nogle iagttagelser af Skestork (*Platalea leu-cordia* (Linnaeus)). – Danske Fugle 24: 194-196.
- Rosenkrantz, H. 1889: Uddrag af Jagtregnskabet (Wildrechnung) paa det Augustenborgske Jagttristrikt (Als og Graasten) i Jag-taaret 1842-1843. – Dansk Jagttidende 5: 155-156.
- Rosenkrantz, H. 1896: Ornithologiske Notitser. – Dansk Jagtti-dende 13: 76.

- Salomonsen, F. 1931: Fra en Rejse til Jylland. – Danske Fugle 3: 123-125.
- Salomonsen, F. 1941: Karmindompap (*Carpodacus erythrinus erythrinus* (Pall.)) ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 35: 219-222.
- Salomonsen, F. 1943: Purpurhejre, *Ardea purpurea* L., ved Avedøre. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 37: 189-190.
- Salomonsen, F. 1946: Nye forekomster af sjældne fugle i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 40: 60.
- Salomonsen, F. 1963a: Systematisk oversigt over Danmarks fugle. – Munksgaard, København.
- Salomonsen, F. 1963b: Systematisk oversigt over Nordens fugle. Bind 7 i N. Blædel (red.): Nordens fugle i farver. – Munksgaard, København.
- Samuels, L.P. 1956: Stribet Ryle (*Calidris melanotos* (Vieill)) iagttaget i Jylland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 50: 162-163.
- Sangster, G., J.M. Collinson & P.-A. Crochet 2011: Taxonomic recommendations for British birds: Seventh report. – Ibis 153: 883-892.
- Saxtorph, M. 1917: Nyere Meddelelser om danske Fugle II. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 11: 101-147.
- Schade, C. 1811: Beskrivelse over Øen Mors. – Aalborg.
- Scheel, H. 1924: Nathejre (*Nycticorax griseus*). – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 18: 18-22.
- Scheel, H. 1925: En undersøgelse af nogle danske fuglesamlinger. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 19: 19-31.
- Scheel, H. 1961: Dansk genfangst af Alpe sejler (*Apus melba* (L.)). – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 55: 61-62.
- Scheimann, H. 1983: Thorshanen *Phalaropus fulicarius* som træk- og vintergæst i Danmark, Norge, Sverige og Finland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 77: 25-34.
- Schiøler, E.L. 1921a: Bartrams Klire, *Bartramia longicauda*, ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 15: 37-45.
- Schiøler, E.L. 1921b: Sushkins Gaas, *Anser neglectus* (Sush.), truffen i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 15: 37
- Schiøler, E.L. 1921c: Nogle tilføjelser og bemærkninger til Listen over Danmarks Fugle. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 16: 1-55.
- Schiøler, E.L. 1925: Danmarks Fugle, med henblik paa de i Grønland, paa Færøerne, og i Kongeriet Island forekommende arter. Bind 1: Andefugle. – København.
- Schiøler, E.L. 1926: Middelhavs-skråpe, *Puffinus puffinus mauretanicus*, Lowe, ny for Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 20: 13.
- Schiøler, E.L. 1931: Danmarks Fugle, med henblik paa de i Grønland, paa Færøerne, og i Kongeriet Island forekommende arter. Bind 3: Rovfugle. – København.
- Schmidt, A. 1960: Storpiber (*Anthus novaeseelandiae* Gm.) nord for Utterslev Mose. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 54: 161-162.
- Schäffer, K. 1937: Rosenbrystet Tornskade, *Lanius minor*, ved Nymindegab. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 31: 162-163.
- Seier, A.F.V. 1932: Bornholms Fugle. – Aakirkeby Boghandels Forlag.
- Sillehoved, S.P. 1961: Hundsemyre. – Feltornithologen 3: 28.
- Sillehoved, S.P. & K.E. Nielsen 1963: Storpiber (*Anthus novaeseelandiae richardi* (Vieillot)) på Christiansø. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 57: 233-234.
- Skovgaard, P. 1916: Fortsatte iagttagelser over Fuglelivet i Esbjerg-egnen foraar og efteraar 1915. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 10: 215-229.
- Skovgaard, P. 1920-24: Nogle data om Danske Fugle i Chr. Reimers samling i Viborg. – Danske Fugle: 17-32.
- Smout, T.C. & J.K.R. Melrose 1966: Bairds Ryle (*Calidris bairdii*) ved Harboøre Tange. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 60: 156.
- Snow, D.W. & C.M. Perrins 1998: The Birds of Western Palearctic. Concise Edition. – Oxford University Press.
- Sodberg, N. 1904: Knaranden. – Flora og Fauna 6: 63.
- Steenstrup, A. 1840: Optegnelser om danske Dyrs Forekomst og Levemåde. – Naturh. Tidsskrift 3: 492-495.
- Svensson, L. 1992: Identification Guide to European Passerines. – British Trust for Ornithology.
- Svensson, S., M. Svensson & M. Tjernberg 1999: Svensk fågelatlas. – Sveriges Ornitologiska Förening.
- Søby, E., K. Christensen & L.G. Hansen 1997: Fugle i Danmark 1995. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 91: 5-48.
- Teilmann, C. 1823: Forsøg til en Beskrivelse af Danmarks og Islands Fugle. – Ribe.
- Thorup, O. 1999: Engsnarrens *Crex crex* yngleforhold i kulturlandskabet, og artens fortid, nutid og eventuelle fremtid i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 93: 71-81.
- Tortzen, N.J. 1949: Gulirirken (*Serinus canaria serinus* (L.)) ynglende ved Næstved. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 43: 172-175.
- Tortzen, N.J. 1951: Rødhovedet Tornskade (*Lanius senator senator* L.) ved Tønder. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 45: 228-229.
- Tortzen, N.J. 1957: Gulirirken (*Serinus canaria serinus* (L.)) ved Næstved. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 51: 75-76.
- Tåning, Å.V. 1921: Sortternen (*Hydrochelidon nigra* L.) i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 15: 49-66.
- Tåning, Å.V. 1936: Ringkøbing Fjords Fugle. – Ringkøbings Fjord Naturhistorie i Brakvandsperioden 1915-31: 149-219.
- Westerskov, K. 1938: Tjuren i Danmark. – Dansk Jagttidende 54: 346-348.
- Westerskov, K. 1942: Rustand, *Casarca ferruginea* (pall.) skudt ved Ulfborg. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 36: 218.
- Westerskov, K. 1947: Vagtlens, *Coturnix c. coturnix* (L.), udbredelse og levevis i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 41: 89-115.
- Wielandt, E. 1924: Fuglelivet i Palsgård Skov og omegn. – Danske Fugle: 231-235.
- Willadsen, S. 1940: Vinteren 1939-40 og dens Virkninger på Fuglene i Køge Bugt. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 34: 191-193.
- Windeballe, C. 1924: Skråpe, *Puffinus anglorum*. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 18: 33.
- Winge, O. 1888: 4. Report on birds in Denmark, 1885. – Ornis 4: 369-440.
- Winge, H. 1889a: Om Steppenhønen *Syrnhaptes paradoxus* i Danmark i 1888. – Vidensk. Medd. dansk naturh. Foren. 42: 57-100.
- Winge, O. 1889b: 5. Report on birds in Denmark, 1886. – Ornis 5: 345-399.
- Winge, H. 1891-1911: Fuglene ved de danske fyr. – Vidensk. Medd. dansk naturh. Foren. 42: 54-105, 43: 106-157, 45: 21-77, 46: 15-71, 47: 1-66, 49: 237-310, 51: 337-406, 52: 159-227, 54: 259-322, 57: 107-226, 58: 187-259, 62: 87-168.
- Østergaard, E. 2001: Pomeransfuglens *Charadrius morinellus* forekomst i Danmark 1981-1999. – Dansk. Orn. Foren. Tidsskr. 95: 1-8.
- Aagaard, K. 1802: Fysisk, oeconomic og topografisk beskrivelse over Thy, beliggende i Thisted Amt, Aalborg Stift. – Viborg.

Appendix 1: <http://www.dof.dk/doft/2015/2.appendiks1>
 Appendix 2: <http://www.dof.dk/doft/2015/2.appendiks2>

Jørgen Staarup Christensen (jsc@plougsvej.dk)
 Carl Plougs Vej 4
 8230 Åbyhøj

Palle Ambech Frønde Rasmussen
 Ryesgade 17
 9000 Aalborg

